

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, SKRU

ISSN 2697-5505 (Print)

ISSN 2697-5491 (Online)

บทความวิจัย

คุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร และพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ
นักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เพ็ญพร ณ นคร 1

พิธีกรขวัญเด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ศิริรัตน์ บุญเพชร และจุฑพร เพชรบุญ 26

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบเสียงที่ใช้จริงในสตีกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

ธิดา เอ่งฉ้วน และจอมขวัญ สุทธินนท์ 51

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ณัฐณิชา สังศิลป์เลิศ และณัฐพันธ์ วรกุล 83

บทความวิชาการ

การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแล
ผู้สูงอายุ

ธนพร แก้วพิจิตร และพิชญ์ ศิริบัง 103

ความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม

เกรียงศักดิ์ รัฐกุล และรัชชัย ศรีพรงาม 125

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, SKRU

ISSN 2697-5505 (Print)

ISSN 2697-5491 (Online)

บทความวิจัย

คุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร และพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ
นักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เพ็ญพร ณ นคร 1

พิธีกรขวัญเด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

ศิริรัตน์ บุญเพชร และจตุพร เพชรบูรณ์ 26

การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสตีกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

ธิดา เอ่งฉ้วน และจอมขวัญ สุทธิรักษ์ 51

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ณัฐจิรา สังคศิลป์ และณัฐพันธ์ วรกุล 83

บทความวิชาการ

การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแล
ผู้สูงอายุ

ธนพร แก้วพิเชียร และเพ็ญศรี ศิริบัง 103

ความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม

เกรียงศักดิ์ รัฐกุล และรัชชัช ศรีพวงาม 125

จัดทำโดย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จัดพิมพ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ที่ 4 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 9000

โทรศัพท์ : 0 7426 0262

โทรสาร : 0 7426 0263

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 20 เล่ม

ปีที่พิมพ์ 2566

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Journal of Humanities and Social Sciences, SKRU

วัตถุประสงค์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นวารสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลาง แห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน มหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้จัดทำวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการ ประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการ อีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน และระหว่างมหาวิทยาลัย แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา องค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไป วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเปิดรับบทความที่ครอบคลุม เนื้อหาทางด้านสาขาวิชา ดังนี้

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ฉ | ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566

- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ศิลปกรรมศาสตร์
- วิทยาการจัดการ
- ครุศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (double-blind review)

ประเภทของบทความ

บทความวิจัย (research article) และบทความวิชาการ (original article)

ภาษาที่รับตีพิมพ์

ภาษาไทย

วาระการจัดพิมพ์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ตีพิมพ์ เป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การติดต่อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ 4 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ : 0 7426 0262

แฟกซ์ : 0 7426 0263

อีเมล : re.husoskru@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/husoskru>

ประกาศลิขสิทธิ์

1. ลิขสิทธิ์ของบทความเป็นของผู้เขียนและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. ข้อมูลและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือรับผิดชอบต่อข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้น
3. ผู้เขียนจะยินยอมให้บทความของตน ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ทั้งฉบับพิมพ์และฉบับออนไลน์ ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการภายใต้ขอบเขตของกฏลิขสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการบริหารและพัฒนา

หน่วยงาน

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิต

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและงบประมาณ

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาและคุณลักษณะ

บัณฑิต

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการบริหาร

อาจารย์ ดร.รัชพงษ์

ข้าหวาลย์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์ ผลกล้า
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายพัฒนาและสื่อสารองค์กร
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.วิศรุต ทองแก้ว
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการภายใน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ จุลสุวรรณ
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยจุฑ โกศล
อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรย์สมร ผลบุญ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์
คณะศิลปกรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอริ ยี่หะ
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ ทองสามสี
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา

อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ศาสตราจารย์กรกฎ ทองชะโงก

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาน เทพสงเคราะห์

คณบดีวิทยาลัยนานาชาติติษะคริน

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล สุขบท

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศรพล เนื้อไม้หอม

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพร ทองชะเอม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารดารัตน์ สุขสง่า
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมลาศ เยาวะนิช
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สืบพงศ์ ช้างบุญชู
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวัจน์ สองเมือง
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุโสภ บุญสุข
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ฝ่ายจัดการ ประสานงานและเลขานุการกองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รัชพงษ์	ชี้वालย์
อาจารย์ ดร.โชติกา	รติชลียกุล
นางฐาภรณ์	ชูจร
นางสาวอังสนา	แซ่ฮอ
นางววนิดา	ทะประสิทธิ์จิต

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.สลิลา	เพ็ชรทอง
อาจารย์ชิตฐิตา	สินรักษา
อาจารย์ตะวัน	รัตนประเสริฐ
อาจารย์อริศรา	สุขขวัญ
อาจารย์ณัฏฐ์จุฑา	ไชยสวัสดิ์
อาจารย์วรวรรณ	สุขใส
อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีหญิงสร้อยสุดา	ไชยเหล็ก
อาจารย์สุกานดา	จันทวี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยกุล	บุญญาศรีรัตน์

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

อาจารย์โสภิตา	ขาวหนูนา
นายนิฟาเดล	นิเลาะ
นางสาวอังสนา	แซ่ฮอ

บทบรรณาธิการ

เป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (ฉบับเดือนมกราคม - มิถุนายน 2566) บทความประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในรูปแบบบทความวิจัย และบทความวิชาการ ทั้งหมด 6 เรื่อง อันประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 4 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ตามลำดับ ได้แก่ (1) เรื่อง คุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร และพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (2) เรื่อง พิธีครูบชวิญญ์เด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง (3) เรื่อง การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว (4) เรื่อง ความพึงพอใจของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาฉบับนี้ ผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (5) เรื่อง การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแลผู้สูงอายุ และ (6) เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตระหนักถึงหน้าที่อันสำคัญในการคัดสรรบทความที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกลั่นกรองบทความและผู้อ่าน กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์ ผลกล้า

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

คุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร และพฤติกรรมการ
สื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล

THE DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS, TYPES OF
COMMUNICATION AND COMMUNICATION BEHAVIOR OF
FANS FOR Y SERIES ACTORS IN BANGKOK AND PERIMETER

เพิ่มพร ณ นคร 1

พิธีบูชาขวัญเด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอ
กระบุรี จังหวัดระนอง

CHILD BLESSING CEREMONY: A CASE STUDY AT THE BAN
NIKOM PHAK CHAN IN JPR SUB-DISTRICT, KRA BURI
DISTRICT, RANONG PROVINCE

ศิริรัตน์ ขุนเพชร และจิตุพร เพชรบูรณ์ 26

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

หน้า

การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติ๊กเกอร์ไลน์ภาษาไทย
หมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

CHANGES OF WORD FORM WRITTEN ACCORDING TO
SPOKEN SOUNDS ON THAI LINE STICKERS IN THE
CATEGORIES OF DOG AND CAT CHARACTERS

ธิดา เอ่งฉ้วน และจอมขวัญ สุทธินนท์ 51

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

PARENTS' SATISFACTION TOWARD LEARNING EXPERIENCES
OF EARLY CHILDHOOD IN SATIT DEMONSTRATION SCHOOL
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ณัฐธิดา สังคิลป์เลิศ และณัฐพันธ์ วรกุล 83

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

หน้า

การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไกสำคัญของ
ของสาธารณสุขไทยในการดูแลผู้สูงอายุ

THE DEVELOPMENT OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS
WITH IMPORTANT MECHANISMS OF THAI PUBLIC HEALTH
IN CARING FOR THE ELDERLY

ธนพร แก้วพิจิตร และเพ็ญศรี คีรีนัง 103

ความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม

HAPPINESS OF THE ELDERLY IN A MULTICULTURAL SOCIETY

เกรียงศักดิ์ รัฐกุล และธวัชชัย ศรีพรงาม 125

คุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร และพฤติกรรมการ
สื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล

THE DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS, TYPES OF
COMMUNICATION AND COMMUNICATION BEHAVIOR
OF FANS FOR Y SERIES ACTORS IN BANGKOK AND
PERIMETER

เพ็ญพร ณ นคร^{1*}

Permporn Na Nakorn^{1*}

Received date : January 27, 2023

Revised date : May 25, 2023

Accepted date : June 6, 2023

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม

* Corresponding author, E-mail: permporn.n@chandra.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสาร พฤติกรรมการสื่อสาร ความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากร และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับรูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับที่มีต่อนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามออนไลน์กับกลุ่มแฟนคลับจำนวน 400 คน โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาจำแนกตามแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างละ 100 คน ได้แก่ Platform Line, Facebook, Twitter, Instagram วิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน พบว่าคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้านเพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาในการติดตามนักแสดงนำซีรีส์วายมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน ยกเว้นการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับไม่แตกต่างกัน รูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ได้แก่ การสื่อสารภายในตัวเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารมวลชน ส่งต่อความชื่นชอบและนำไปสู่พฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การสนับสนุน การจดจำได้ ความตั้งใจและเต็มใจ และความภาคภูมิใจ

คำสำคัญ : คุณลักษณะทางประชากร, รูปแบบการสื่อสาร, พฤติกรรมการสื่อสาร, แฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วาย

Abstract

This research is a study of demographic characteristics, types of communication, communication behavior, the difference of characteristics' fans and relationship between behavior of fans with types of communication of fans for Y series actors in Bangkok and the perimeter. This quantitative research applies an online questionnaire with 400 participants selected by using a purposive sampling technique, and the quota sampling from 4 online platforms, namely Line, Facebook, Twitter and Instagram. The data were analyzed by using descriptive statistics and inferential statistics. The results shows that the demographic characteristics of the Y series actor's fans in Bangkok and the perimeter in terms of gender, education, income, occupation and length of contact with the Y series actors has different effects on the communication behavior of the participants, except for the different level of the participants' education which has no difference in their communication behavior. Various forms of communication including intrapersonal, interpersonal, online and mass communication affect to the participants' preferences and lead to communication behavior, namely supporting, recognition, willingness, and loyalty.

Keywords: demographic characteristics, types of communication, communication behavior, fan for Y series actors.

1. บทนำ

เมื่อซีรีส์วายออกอากาศจนได้รับความนิยมจึงเกิดกลุ่ม “สาววาย” ซึ่งเป็นกลุ่มชื่นชอบ (เนื้อหา) ความเป็นคู่ของนักแสดง และเกิดกลุ่ม “แฟนคลับ” ที่ให้ความนิยมและสนับสนุนนักแสดง (บุคคล) อาจจะได้ชื่นชอบในลักษณะเป็น “คู่” เหมือนสาววายก็ได้ซึ่งไม่ได้หมายความว่าแฟนคลับทุกคนจะปรารถนา “การคู่จิ้น หรือ ความรู้สึกให้คู่กัน” เหมือนสาววาย แต่ว่าทั้งเนื้อหาวาย (Y Content) และตัวนักแสดงนำซีรีส์วายเมื่อได้รับความนิยมจะส่งผลต่อธุรกิจบันเทิง เพราะเหตุนี้การตลาดหรือต้นสังกัดจึงให้ความสนใจพลังของคอนเทนต์วายโดยเฉพาะกลุ่มแฟนคลับเพราะเป็นกลุ่มที่ส่งผลต่อความนิยมในคอนเทนต์คู่จิ้นและสนับสนุนนักแสดงอย่างมาก

กลุ่มแฟนคลับกับนักแสดงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก เมื่อนักแสดงไปออกงานหรือกิจกรรมใด ๆ มักพบว่ามีแฟนคลับติดตามไปให้กำลังใจและแสดงออกถึงความสนใจในตัวนักแสดงอย่างเปิดเผย โดยพฤติกรรมการแสดงออกของแฟนคลับได้แก่ การส่งเสียงกรี๊ด ขอถ่ายรูป ขอลายเซ็น ยืนถือป้ายไฟ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก และสร้างความมั่นใจให้กับนักแสดง ดังนั้น ต้นสังกัดจึงหันมาทำการตลาดเอาใจกลุ่มแฟนคลับเพื่อให้ได้ใกล้ชิดนักแสดง เพราะพฤติกรรมเหล่านี้นสะท้อนคุณค่าของนักแสดงในด้านความโด่งดัง ช่วยสร้างมูลค่าเชิงธุรกิจได้ แต่ถ้ามองกันในแง่ของจิตใจแล้วฝ่ายแฟนคลับสุขใจและปลื้มใจที่ได้ใกล้ชิดนักแสดงที่ตัวเองชื่นชอบฝ่ายนักแสดงมีความมั่นใจเพราะได้รับความรัก ความนิยมจากคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการติดตามผลงานอย่างแท้จริงได้รับประโยชน์กันทั้งนักแสดงและแฟนคลับ (พฤกษา จันทรประทีป, 2559)

การเข้ามาของเทคโนโลยีเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้แฟนคลับเปิดเผยตัวตนและสามารถขยายกลุ่มใหญ่ขึ้น ในปัจจุบันมีการแสดงออกถึงความชื่นชอบนักแสดงนำซีรีส์ผ่านพื้นที่ออนไลน์และมีอิทธิพลในการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมเป็นอย่างมาก การมีอยู่ของแฟนคลับทำให้ผู้ผลิตสื่อบันเทิงโทรทัศน์ในปัจจุบันกล้าที่จะเลือกนำเสนอเพื่อตอบสนองความสนใจของผู้ที่ชื่นชอบยังมีความหลากหลายทางเพศยิ่งให้ความสนใจในรายละเอียดของสื่อโดยเฉพาะสื่อประเภทชายรักชายมากขึ้น (Backhouse, Bird & Hoogendijk, 2009) นอกจากนี้เนื้อหาที่ได้รับความสนใจแล้วยังส่งผลต่อความนิยมในตัวนักแสดงนำมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงความสนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสารและพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการภาพลักษณ์ของนักแสดงต่อการสื่อสารสาธารณะสามารถเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนในสังคมได้ อีกทั้งพฤติกรรมของแฟนคลับเกิดจากความชื่นชอบและนิยมนักแสดงนำที่ส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์เชิงธุรกิจให้กับผู้ผลิต และส่งเสริมความบันเทิงให้กับแฟนคลับได้ด้วย งานวิจัยนี้อาจจะเป็นแนวทางให้กับต้นสังกัดสามารถจัดการภาพลักษณ์ให้กับนักแสดงนำซีรีส์วายให้เกิดความเหมาะสมกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมูลค่าทางการตลาดในรูปแบบพลังละมุน (Soft Power) ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับของนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.4 เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับกับรูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับที่มีต่อนักแสดงนำซีรีส์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 คุณลักษณะทางประชากร (Demography Characteristic)

เป็นการศึกษาผู้รับสารหรือกลุ่มผู้บริโภคข่าวสารหากมีความแตกต่างกันจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน เนื่องจากบุคคลแต่ละคนมีบริบทแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาในการติดตามข่าวสารนักแสดงนำซีรีส์วาย

3.2 รูปแบบการสื่อสาร (Types of Communication) เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตมนุษย์ในทุกสังคมในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและดำรงความ

เป็นสังคมไว้ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การสื่อสารเป็นพฤติกรรมหนึ่งของมนุษย์ที่มีการใช้ภาษาหรือระบบสัญลักษณ์ในการเชื่อมโยงมิติทางสังคม โดยรูปแบบการสื่อสารของมนุษย์ ได้แก่ การสื่อสารภายในตนเอง (Intrapersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคล (Personal Communication) การสื่อสารออนไลน์ (Online Communication) และการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

3.3 พฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) เป็นพฤติกรรมของผู้สื่อสารทั้งในบทบาทผู้รับสารและผู้ส่งสารในการตอบสนอง โดยพฤติกรรมการสื่อสารของผู้สื่อสารมีขั้นตอน 1) การรับรู้ (Cognitive Stage) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระดับสมอง เมื่อได้รับรู้หรือรับสัมผัสข่าวสารนั้นจึงมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ 2) ความรู้สึก (Affective Stage) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้นในระดับความรู้สึกภายในจิตใจ เกิดทัศนคติความโน้มเอียงต่อข้อมูลข่าวสารที่ได้เปิดรับมาในรูปแบบการตั้งใจในการติดตามข้อมูลข่าวที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ 3) พฤติกรรม (Behavioral Stage) เป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เกิดขึ้นในระดับพฤติกรรม ได้แก่ การให้การสนับสนุนและความภักดี

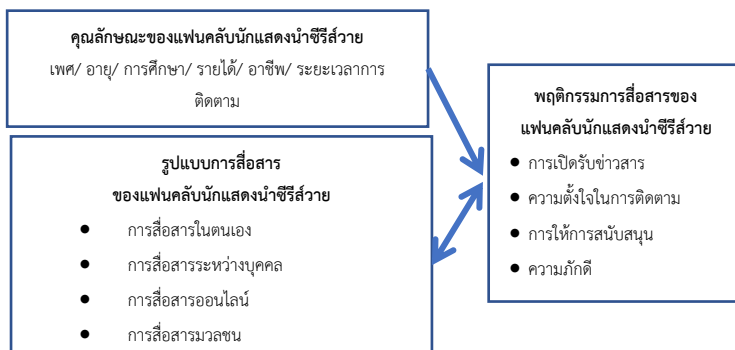
3.4 แฟนคลับ (Fan Club) ตามแนวคิดของ Jenkins (1992) มาจาก Fanatic หมายถึง หลงใหล คลั่งไคล้ ซึ่งความเป็นแฟน (Fandom) สะท้อนถึงวัฒนธรรมวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) และพฤติกรรมการบริโภค (Consumerism) เห็นได้ชัดจากสื่อต่าง ๆ ในสังคม (ศรีณย์ สิ่งทน, 2552) ซึ่งประเภทของแฟน (ภัทรนันท์ หนูนุกัฏ, 2550) มี 2 แบบ คือ แบบปัจเจกชน (Individual) ขึ้นชอบและติดตามแบบแยกตัวออกจากสังคม

แบบที่สองคือ แบบกลุ่ม (Group) มีลักษณะการไหลโหลและแปรเปลี่ยนเป็นความภักดีเพราะเกิดจากการผลักดันของกลุ่มที่ชื่นชอบเหมือนกัน

3.5 เครือข่ายการสื่อสาร (Communication Network) เป็นพฤติกรรม การสื่อสารของมนุษย์ในการสื่อสารและปฏิกิริยาตอบโต้ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน เช่น ในการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารออนไลน์และการสื่อสารมวลชน การไหลของข่าวสารจะมีลักษณะการสื่อสาร สองเส้นทาง (Two Way Communication) กลายเป็นรูปแบบเครือข่าย การสื่อสาร โดยสมาชิกในเครือข่ายจะทำหน้าที่ เช่น ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ผู้นำ ข่าวสาร สมาชิก เป็นต้น (Roger & Kincaid, 1980)

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำ การสังเคราะห์หลักการทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาเป็นพื้นฐานใน การพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย รูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

4.1 รูปแบบการวิจัยและเครื่องมือวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ เป็นเครื่องมือกำหนดประเด็นคำถามจากการ ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์ รวยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด ให้ เลือกตอบ

ตอนที่ 2 รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์ รวยใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีลักษณะคำถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ เกณฑ์ในการให้คะแนนระดับ ความคิดเห็น

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์ รวย ในเขตกรุงเทพมหานครและ โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด ให้เลือกตอบ

4.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ แฟนคลับที่ชื่นชอบนักแสดงนำซีรีส์ รวยใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้น จึงใช้ สูตรในการหากลุ่มตัวอย่างของ จอห์น ที โรสโค (Roscoe, 1975) โดยกำหนดค่า ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 1/10 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร และระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากประชากรที่ไม่แน่นอน การเลือก กลุ่มตัวอย่าง คือ แฟนคลับของนักแสดงนำซีรีส์ รวยอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non - Probability Sampling) สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มแฟน

คลับนักแสดงนำซีรีส์วายที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากรจำแนกตามแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างละ 100 คน จาก 4 ช่องทาง ได้แก่ Line, Facebook, Twitter และ Instagram ซึ่งจะมีกลุ่มเฉพาะของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วาย

4.3 การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์ ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์ ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด เพื่อความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างและให้ครอบคลุมมากที่สุด จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ 400 ตัวอย่าง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ดังรูปที่ 2

ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) มากกว่า 0.80	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.30 - 0.80	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) น้อยกว่า 0.30	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

รูปที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ (r)

ที่มา : อภินันท์ จันตะนี (2550)

4.4.1 ค่าความถี่และร้อยละ (Frequency and Percentage)

ใช้อธิบายความถี่ และร้อยละของข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม

4.4.2 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Sample Mean) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูล และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายค่าการกระจายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นพฤติกรรม

4.4.3 สถิติเชิงอนุมาน (Inference statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำทฤษฎีความน่าจะเป็นมาประยุกต์ใช้ได้แก่ Pearson correlation เพื่อหาความสัมพันธ์ของกลุ่มแฟนคลับที่มีต่อนักแสดงซีรีส์วาย โดยในการรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์สมมติฐาน โดยสมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบแบบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความอิสระต่อกันใช้หลักการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) หรือ One - Way ANOVA

สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติทดสอบแบบการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person's Product Moment Correlation) โดยการทดสอบนี้ใช้ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) ± 1.00 หมายถึง ความสัมพันธ์อย่างสมบูรณ์

5. สรุปผลการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 คุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่ำกว่า

10,000 บาท อาชีพนักเรียน / นักศึกษา และมีระยะเวลาในการติดตามนักแสดงนำซีรีส์ยาวไม่เกิน 1 ปี

5.2 รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า 1) การสื่อสารภายในตัวเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ได้แก่ นำนักแสดงนำซีรีส์วายเป็นแรงบันดาลใจการเรียน/การทำงานในชีวิตจากนักแสดงนำซีรีส์วาย มีการแอบเพื่อ (ฟินหรือความสุขสมใจ) ถึงนักแสดงนำซีรีส์วายที่ชื่นชอบเสมอ และพูดคุยกับรูปภาพนักแสดงนำซีรีส์ที่ตนชื่นชอบ 2) การสื่อสารระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) ได้แก่ แลกเปลี่ยนสนทนาพูดคุยกับเพื่อนแฟนคลับถึงนักแสดงนำซีรีส์วายที่ชื่นชอบ บอกข่าวสารของนักแสดงนำซีรีส์วายให้กับเพื่อนแฟนคลับเป็นประจำและรับฟังข่าวสารจากเพื่อนแฟนคลับเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของนักแสดงนำซีรีส์วายในทุก ๆ ช่องทาง 3) การสื่อสารออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$) ได้แก่ เพื่อติดตามข่าวสารเกี่ยวกับนักแสดงนำซีรีส์วายที่ชื่นชอบโดยใช้การสื่อสารออนไลน์ ได้แก่ Line, Facebook, Twitter และ Instagram มีการร่วมพูดคุยกับนักแสดงนำซีรีส์วายที่ชื่นชอบ และมีส่วนร่วมกิจกรรมทางออนไลน์กับนักแสดงนำซีรีส์วาย ได้แก่ Zoom Meeting, Google Meet และ Fc page 4) การสื่อสารมวลชนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) ได้แก่ เป็นการใช้ติดตามข้อมูลต่าง ๆ ของนักแสดงนำซีรีส์วายผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และใช้เป็นช่องทางแสดงความรู้สึกต่อนักแสดงนำซีรีส์วาย เช่น การอวยพร วันเกิด การแสดงความยินดี ฯลฯ สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ของนักแสดงนำซีรีส์วายไปแบ่งปันรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น สมุดภาพ (Photobook) แผ่นการ์ด และ

สามารถร่วมกิจกรรมในรายการวิทยุกระจายเสียงสถานีต่าง ๆ ที่นักแสดงนำซีรีส์ไปร่วมรายการ การแสดงความคิดเห็นผ่านการโทรศัพท์เข้าไปในรายการสด

5.3 พฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการสื่อสารดังนี้ 1) การสนับสนุนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$) ได้แก่ ให้การสนับสนุนในเชิงรูปธรรม วัตถุสิ่งของหรือของที่ระลึกโดยจะซื้อสินค้าตามที่นักแสดงนำซีรีส์วายเป็นพรีเซ็นเตอร์ และสินค้าที่ระลึกมีนักแสดงนำซีรีส์วาย 2) การเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ได้แก่ จดจำสินค้าที่นักแสดงนำซีรีส์วายเป็นพรีเซ็นเตอร์ได้สนใจ / ติดตามชมผลงานการเป็นพรีเซ็นเตอร์สินค้า และเปิดรับชมผลงานการแสดงซีรีส์ 3) ความตั้งใจในการติดตามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) ได้แก่ ติดตามแนวคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกผ่านสื่อของนักแสดงนำซีรีส์วาย มีความเต็มใจและติดตามผลงานเสมอ และหากนักแสดงนำซีรีส์วายมีผลงานอื่น ๆ จะตั้งใจที่จะติดตามต่อไป 4) ความภักดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ได้แก่ สนับสนุนสินค้าที่นักแสดงนำซีรีส์วายเป็นพรีเซ็นเตอร์ต่อไป จะแสดงออกด้วยการกริรธองเป็นการส่งกำลังใจแก่นักแสดงนำซีรีส์วาย และจะยังคงชื่นชมติดตามผลงานการแสดง แม้ว่าเขาไม่มีผลงาน หรือมีข่าวเสียหาก็ตาม

5.4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ โดยใช้ F - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ในการทดสอบจำแนกตามคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับ

นักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังตารางที่ 1

สมมติฐานหลักที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมของแฟนคลับที่ต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 พบว่า คุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับด้านเพศต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 ผลความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่าด้านอายุที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 ผลความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายด้านระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ในการทดสอบ พบว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 ผลความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายด้านรายได้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ในการทดสอบ พบว่า รายได้ที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.5 ผลความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายด้านอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่า อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.6 ผลความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายด้านระยะเวลาในการติดต่อนักแสดงนำซีรีส์วาย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในการทดสอบ พบว่า ระยะเวลาในการติดต่อนักแสดงนำซีรีส์วายที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ

คุณลักษณะทางประชากร	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. เพศ					
Between Groups	19.493	2	9.747	15.766	.000
Within Groups	245.433	397	.618		
2. อายุ					
Between Groups	10.187	4	2.547	3.949	.004
Within Groups	254.740	395	.645		
3. ระดับการศึกษา					
Between Groups	.814	2	.407	.612	.543
Within Groups	264.113	397	.665		

คุณลักษณะทางประชากร	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
4. รายได้					
Between Groups	9.590	6	1.598	2.460	0.24
Within Groups	255.336	393	.650		
5. อาชีพ					
Between Groups	10.745	5	2.149	3.331	.006
Within Groups	254.182	394	.645		
6. ระยะเวลาในการติดตาม					
Between Groups	86.198	5	17.240	38.004	.000
Within Groups	178.729	394	.454		
Total	264.927	399			

5.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วาย ใช้สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person's Product Moment Correlation) โดยการทดสอบนี้ใช้ความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

สมมติฐานหลักที่ 2 พบว่าพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับมีความสัมพันธ์ในระดับมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับ
นักแสดงนำซีรีส์วายกับพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ
นักแสดงนำซีรีส์วาย

พฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับ	r	p (sig)
รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับ	.665**	.000

6. อภิปรายผลการวิจัย

การค้นพบจากการศึกษาคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า คุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับแตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเพศ วรุตม์ มีทิพย์ (2560) พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร เมื่อเพศแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีของแฟนคลับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีความภักดีอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนะใจ ต้นไทรทอง, เกดศิริ เจริญวิศาล และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2564) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลความเกี่ยวพันของดารากับแฟนคลับชาวไทยที่ส่งผ่านการตอบสนองทางอารมณ์สู่พฤติกรรม พบว่า แฟนคลับส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นกันซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสนใจทางด้านข่าวสารบันเทิง ตอบสนองอารมณ์ทางบวกในการติดตามกิจกรรมและมีความเกี่ยวพันกับดารามากที่สุด กล่าวได้ว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีพลังในการต่อยอดข่าวสารความบันเทิงด้วยเหตุนี้ ข่าวสารทางด้านบันเทิงมักจะมีเป้าหมายเป็นกลุ่มเพศหญิงเสมอ

(สุพรรณรัตน์ มนต์วิเศษ, 2560) โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ที่มีลักษณะกล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี มีความคิดในเชิงเสรี ในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่าคุณลักษณะทางประชากรของแฟนคลับทางด้านการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับไม่แตกต่างกัน ทักษญา หมอกบัว (2563) ได้กล่าวในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความชื่นชอบซีรีส์วายเรื่องเพราะเราคู่กัน ของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครว่า การเปิดรับสื่อของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเริ่มต้นเปิดรับสื่อให้ความสนใจด้วยอารมณ์ความรู้สึกซึ่งเป็นทัศนคติมากกว่าการใช้เหตุผลหรือใช้การศึกษาในการพิจารณาการชื่นชอบ กล่าวได้ว่า แฟนคลับจะทำการเปิดรับสื่อด้วยอารมณ์และความรู้สึกต่อเนื้อเรื่องซีรีส์วาย รวมไปถึงรูปลักษณ์หน้าตาของนักแสดงที่ถูกใจจะยิ่งส่งผลต่อความชื่นชอบในตัวนักแสดงนำซีรีส์วาย

รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วาย พบว่ามีรูปแบบการสื่อสาร 4 รูปแบบ ได้แก่ การสื่อสารภายในตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารสื่อมวลชน โดยมีเป้าหมายของแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน ซึ่งแฟนคลับจะเริ่มต้นการสื่อสารด้วยรูปแบบการสื่อสารภายในตนเอง โดยนำนักแสดงนำซีรีส์วายเป็นแรงบันดาลใจในการเรียน / การทำงาน การแอบเฟ้อฟินถึงนักแสดงที่ชื่นชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพร ณ นคร และณัฏฐ์วัฒน์ ธนพรรณสิน (2565) พบว่าแฟนคลับมีการนึกถึงเนื้อหา บทบาทตัวละคร และภาพของนักแสดงนำมาเป็นความสุข ความภูมิใจในตัวนักแสดงที่ตนชื่นชอบ กล่าวได้ว่าเป็นการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) เป็นลักษณะของแฟนแบบ

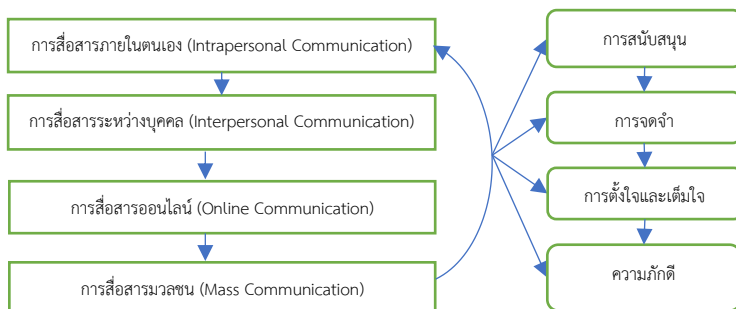
ปัจเจกชน (Individual) ที่มีสารบางประเด็นที่อาจไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ในการแอบฟัง (ฟิน) จึงตอบสนองต่อตนเองในการจินตนาการว่าฝ่ายตรงข้ามที่นึกคิดอยู่ตอบสนองต่อสารที่ตนสร้างขึ้นมาหรือจินตนาการถึงผลที่ตามมาของสารนั้นก่อนการสื่อสารออกไป (Stacks, Salwen & Eichhorn, 2009) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Oles', Brinthaup, Dier & Polak, (2020) พบว่าลักษณะของการสื่อสารภายในตนเองเป็นการสนับสนุนและสร้างความใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญในใจโดยไม่สามารถบอกบุคคลอื่นได้ซึ่งจะช่วยสร้างความผูกพันทางสังคม และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง

เมื่อสารบางสารที่แฟนคลับสื่อสารออกไปหรือเปิดรับจากบุคคลอื่นทำให้เกิดเป็นรูปแบบการสื่อสารเครือข่าย (Communication Network) ที่มีปฏิภานโต้ตอบ การสนทนา และแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างแฟนคลับกับแฟนคลับ (เพิ่มพร ณ นคร และณัฐวิวัฒน์ ธนพรรณสิน, 2565) นอกจากนั้นการสื่อสารออนไลน์ยังทำให้ทุกคนมีลักษณะเป็นผู้กระทำ (Active) และผู้ตอบสนอง (Passive) ของการติดต่อแลกเปลี่ยน (Transaction) สามารถแบ่งปันข้อมูลร่วมกันได้ไร้ข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นที่ ช่วยขยายการสื่อสารสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัชรพรรณ อมรศรีวงศ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุท (2562) ในการศึกษาพฤติกรรมสาววายที่มีการใช้ชีวิตแบบปกปิดเนื่องจากสังคมมองว่าเป็นเรื่องของความผิดปกติ ผิดธรรมชาติ แต่เมื่อมีสื่อออนไลน์ทำให้สาววายใช้เวลาในการบริโภคสื่อที่เกี่ยวกับสาววาย 7 วันต่อสัปดาห์อย่างเปิดเผยตัวตนมากขึ้น โดยสามารถเลือกเปิดรับ การ์ตูน นวนิยาย และซีรีส์ผ่านสื่อออนไลน์โดยเฉพาะทวิตเตอร์ (Twitter) และเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ยัง

เป็นช่องทางการนัดพบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมดี ๆ ร่วมกันเป็นสังคมเล็ก ๆ และเป็นช่องทางในการสร้างรายได้การจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกจากการรวมกลุ่มด้วย ส่วนการสื่อสารมวลชนเป็นสื่อที่มีค่าใช้จ่ายสูงจึงทำให้กลุ่มแฟนคลับเลือกใช้เพื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสารผลงานของนักแสดง และการแสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อนักแสดงนำซีรีส์วายเพื่อให้สาธารณะรับรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฟื่องพร ณ นคร และณัฐวิวัฒน์ ธนพรณสิน (2565) พบว่าแฟนคลับใช้การสื่อสารมวลชนเพื่อต้องการแสดงออกถึงพฤติกรรมการสนับสนุนและความรักดีไปสู่นักแสดงซีรีส์วายที่ตนชื่นชอบ

พฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์วายพบว่า แฟนคลับมีความชื่นชอบนักแสดงนำซีรีส์วายเพราะเกิดจากความสนใจและสนุกเนื่องมาจากการบริโภคซีรีส์วาย และพึงพอใจในรูปลักษณ์นักแสดงนำ จึงส่งผลให้เกิดการเปิดรับข่าวสารของนักแสดงนำซีรีส์วาย จดจำได้ในสิ่งที่ชื่นชอบและสิ่งเกี่ยวข้องกับนักแสดงนำคนนั้น ได้แก่ ผลงานและสินค้าที่เป็นพรีเซ็นเตอร์ จึงส่งผลให้ตั้งใจและเต็มใจติดตามผลงานของนักแสดงนำซีรีส์วายด้วยเหตุนี้ จึงมีความพร้อมในการสนับสนุน ได้แก่ การซื้อสินค้าและหาของที่ระลึกที่มีนักแสดงนำซีรีส์วายที่ตนชื่นชอบ และมีความรักดีต่อนักแสดงนำซีรีส์วาย โดยการสนับสนุนสินค้าและติดตามผลงานต่อไป อีกทั้งจะยังแสดงออกด้วยการกริรตร้องเพื่อส่งกำลังใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอรินทร์ เผือกเกษม และพรทิพย์ สัมปัตตะวนิช (2563) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความชื่นชอบไอดอลเกาหลีในประเด็นความสุขจากเรื่องดี ๆ และความสนุกกับการติดตามข่าวสารของไอดอลเกาหลีโดยเปิดรับข่าวสาร และร่วมกิจกรรมที่จัดให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมเพื่อให้เกิดการจดจำได้ในตราสินค้า และ

ทำให้เห็นว่าไอดอลเกาหลีส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกสนใจในตราสินค้า ตอบสนองต่อตราสินค้า และสนับสนุนตราสินค้าตราบิตที่ไอดอลเกาหลีเป็นพรีเซ็นเตอร์ให้ตราสินค้านั้น จะเห็นว่า นักแสดงนำซีรีส์สวยเป็นบุคคลที่มีอิทธิพล (Influencer) ต่อความรู้สึก และพฤติกรรมของแฟนคลับ การแสดงพฤติกรรมของแฟนคลับดังกล่าว เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความนิยมในตัวนักแสดงนำซีรีส์สวย นอกจากนั้นส่งผลเชิงบวกทางธุรกิจต่อสื่อบันเทิงวายให้ขยายตัวมากขึ้น และทำให้ตราสินค้าที่นักแสดงนำซีรีส์สวยเป็นพรีเซ็นเตอร์ได้รับการจดจำและได้รับการสนับสนุนตามไปด้วย

รูปที่ 3 รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์สวยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

จากรูปที่ 3 จะเห็นว่ารูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงนำซีรีส์สวยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเริ่มที่รูปแบบการสื่อสารภายในตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารมวลชนตามลำดับ ยังมีการสื่อสารมากขึ้นจะยิ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของแฟนคลับให้เกิดความผูกพันและความชื่นชอบนำไปสู่พฤติกรรมในการ

สนับสนุน การจดจำ ความตั้งใจและเต็มใจติดตาม และเกิดความภาคภูมิใจที่สุด ซึ่งเป็นพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการธำรงรักษากลุ่มแฟนคลับแล้ว ยังเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนคุณค่าของนักแสดงในด้านความโด่งดัง และสร้างมูลค่าเชิงธุรกิจด้วย (พฤษภา จันทร์ประทีป, 2559)

7. ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยประกอบด้วย ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ผลการศึกษาสามารถเป็นแนวทางในการจัดการภาพลักษณ์ให้กับนักแสดงนำซีรีส์สวย ได้แก่ บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ การปรากฏกาย การวางตัว การแต่งกาย และการวางตัว เพราะจะทำให้ประทับใจและน่าเชื่อถือต่อผู้พบเห็นโดยเฉพาะแฟน ๆ กลุ่มเป้าหมาย และบุคลิกภาพภายใน คือความคิดดี ทำดี มีความกระตือรือร้นและพัฒนาความสามารถในการทำงานด้านการแสดงเพื่อสร้างความชื่นชมในความสามารถนอกเหนือจากรูปลักษณ์ภายนอก ยิ่งทำให้นักแสดงท่านนั้นมีชื่อเสียงที่ยั่งยืนมากขึ้นหรือมีอำนาจ บารมีในวงการที่ทำให้เกิดแฟนคลับมีความภาคภูมิใจเหนียวแน่น

7.1.2 ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้ต้นสังกัดหน่วยงานการบริหารการผลิตละครซีรีส์สวยสร้างสรรค์เนื้อหาให้มีความเหมาะสม รวมทั้งเลือกใช้บุคลิกภาพภายนอกและภายในที่เหมาะสมของนักแสดงนำเพื่อให้เกิดผลดีต่อวงการบันเทิงสื่อวาทยต่อไป อีกทั้งบุคลิกภาพของนักแสดงที่น่าสนใจหรือเกิดความโด่งดังยังเป็นจุดขายให้กับตราสินค้าเพื่อสร้างจุดขายให้สินค้า และสร้างรายได้ให้กับต้นสังกัดเองและสร้างมูลค่าให้กับนักแสดงคนนั้นอีกด้วย

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มแฟนคลับในประเทศ ควรศึกษากลุ่มแฟนคลับต่างประเทศที่มีต่อนักแสดงนำซีรีส์วายของประเทศไทย และสามารถต่อยอดศึกษาอุตสาหกรรมคอนเทนต์วายที่เป็นปรากฏการณ์น่าสนใจในขณะนี้

8. เอกสารอ้างอิง

ชนะใจ ต้นไทรทอง, เกิดศิริ เจริญวิศาล และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2564).

“อิทธิพลความเกี่ยวพันของดารากับแฟนคลับชาวไทยที่ส่งผ่านการตอบสนองทางอารมณ์สู่พฤติกรรมกาท่องเที่ยว”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 12(2), 144-163.

ทักษญา หมอกบัว. (2563). *พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อที่มีผลต่อความชื่นชอบซีรีส์วายเรื่องเพราะเรารู้กันของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

พฤษา จันทรประทีป. (2559). *วิถีของแฟนคลับดารา (Life of Fans)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

ณัฐชนน ศุขอุทอง และภูวิน บุญยะเวชชีวิน. (2561). “ซีรีส์วาย: ข้อพิจารณาเบื้องต้นทางสถิติ”. *International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 360-383.

เพิ่มพร ณ นคร และณัฐวัฒน์ ธนพรณสิน. (2565). “รูปแบบการสื่อสารของแฟนคลับนักแสดงซีรีส์โทรทัศน์ไทยแนวชายรักชาย”.

วารสารการสื่อสารมวลชน คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

10(1), 355-380.

วรุตม์ มีทิพย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความซื่อสัตย์ภักดีต่อศิลปินเกาหลีของกลุ่มแฟนคลับชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

ศรัณย์ สิงห์ทน. (2552). การเรียนรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทยจากวัฒนธรรมเพลงสมัยใหม่ของประเทศเกาหลีใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิ

บัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

สุพรรณรัตน์ มนต์วิเศษ. (2560). “การรับรู้ภาพลักษณ์ดารายอดนิยมในประเทศไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มเจนเนอเรชันวาย”.

วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า. 3(1), 79-87.

ภัทรนันท์ หนูนภักดี. (2550). แฟนคลับ: กระบวนการกลุ่มและพฤติกรรมสมาชิก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร์

สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ภัชรพรรณ อมรศรีวงษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุท. (2562). “การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคสื่อของสาววาย”. วารสารรังสิต

บัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. 5(1), 34-49.

อกินันท์ จันตะนี. (2550). สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เอรินทร์ เผือกเกษม และพรทิพย์ สัมปัตตะวนิช. (2563). “ระดับความชื่นชอบไอตอลเกาหลีกับการตอบสนองต่อตราสินค้าของผู้บริโภค”. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*. 13(1), 127-140.

Backhouse, R., Bird, R., & Hoogendijk, P. (2009). “Meeting a fanclub: a lattice of generic shape selectors”. *Proceedings of the 2009 ACM SIGPLAN workshop on Generic programming*. Retrieved November, 24 2022, from <https://doi.org/10.1145/1596614.1596625>.

Jenkins, H. (1992). *Textual Poachers*. New York and London: Routledge.

Roscoe, J. T. (1975). *Fundamental Research Statistics for the Behavioral Sciences*. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc.

Stacks, D. W., Salwen, M. B., & Eichhorn, K. C. (Eds.). (2009). *An integrated approach to communication theory and research*. New York: Routledge.

Oles', P. K., Brinthaup, T. M., Dier, R., & Polak, D. (2020). “Types of inner dialogues and functions of self-talk: Comparisons and implications”. *Frontiers in Psychology*, 11, 227.

พิธีครบขวัญเด็ก : กรณีศึกษานิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร.
อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

CHILD BLESSING CEREMONY: A CASE STUDY AT THE
BAN NIKOM PHAK CHAN IN JPR SUB-DISTRICT,
KRA BURI DISTRICT, RANONG PROVINCE

ศิริรัตน์ ขุนเพชร^{1*} และจตุพร เพชรบูรณ์²

Sirirat Khunphet^{1*} and Chatuporn Petchaboon²

Received date: February 17, 2023

Revised date : May 25, 2023

Accepted date : June 12, 2023

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

* Corresponding author, E-mail: 6511120006@email.psu.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ 1) ศึกษาพิธีครูขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. และ 2) วิเคราะห์พิธีครูขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 คน เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสังเกต การเก็บข้อมูลเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดด้านการสื่อสารการแสดง และบทบาทหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่า

ชุมชนบ้านนิคมปากจั่น มีความเชื่อแบบดั้งเดิม ในเรื่องของ “ขวัญ” และการประกอบพิธีครูขวัญ ให้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 12 ปี เพื่อความเป็นสิริมงคลมิให้ “เจ็บป่วย” โดยมีองค์ประกอบของผู้แสดงทางสังคม ได้แก่ ผู้ประกอบพิธี ผู้ป่วย (เด็ก) พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) จากเหตุผลความเชื่อในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติ และการประกอบพิธีกรรม ทำหน้าที่สร้างความมั่นคงทางใจ เป็นศูนย์รวมสำหรับการอยู่ร่วมกันของครอบครัว และกลุ่มเครือญาติ ตลอดรวมถึงคนในชุมชน บนพื้นฐานของความรัก ความผูกพัน และความเชื่อดังกล่าว เป็นทุนทางสังคม ในเรื่องของความไว้วางใจ

คำสำคัญ : ครูขวัญเด็ก, ความเชื่อ, การรักษาโรค

Abstract

The objectives of this study were 1) to investigate the child blessing ceremony in Ban Nikom Phak Chan in JPR sub-district, and 2) to analyze the child blessing ceremony in Ban Nikom Phak Chan in JPR sub-district, Kra Buri district, Ranong province. The study targeted a specific group and used tools such as interviews and observations to collect data from October to December 2022. The data was analyzed based on the concepts of performance communication and role. The study found that

The community of Ban Nikom Phak Chan has a traditional belief in "blessings" and the practice of blessing children from birth to 12 years old to prevent illness. The ceremony involves social performers such as the ritualists, the patient (child), and the parents, and is rooted in the belief in supernatural power and the ritual itself serves to create emotional stability. The ceremony is a center for family and kinship bonding and promotes social cohesion based on love, attachment, and belief, serving as a social asset for emotional well-being.

Keywords: A child blessing ceremony, Belief, Ritual

1. บทนำ

พิธีเกี่ยวกับขวัญ เรียกว่าการทำขวัญหรือการสู่ขวัญ หรือเรียกขวัญ ในทุกช่วงสำคัญของชีวิต ตั้งแต่เกิดหรือก่อนเกิดจนถึงตายและหลังตาย เพื่อให้ผู้รับทำขวัญพ้นจากความวิตกกังวลหวาดกลัวหรือตกใจเหตุการณ์ หรือเท่ากับสร้างความมั่นใจและมั่นคงแก่ผู้รับเชิญ (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2562) สังคมไทยมีความเชื่อร่วมกันว่า ชีวิตคนเรามีส่วนประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นตัวตน คือ ร่างกาย และส่วนที่ไม่เป็นตัวตน คือ ขวัญ ถ้าขวัญอยู่คู่ ร่างกายเจ้าของขวัญจะมีความสุขสบาย แต่ถ้าขวัญออกจากร่างกายไป เจ้าของขวัญจะไม่ปกติอาจเจ็บไข้ได้ป่วย (รุจิราภ ธรรมสิทธิ, 2548)

ความเชื่อเรื่องขวัญมีความสำคัญมากในวิถีชีวิตสังคมไทย เพราะ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องของชีวิต อีกทั้งยังได้สะท้อนลักษณะ ของความเชื่อแบบดั้งเดิมที่พบเห็นกันโดยทั่วไป ในทางภาคใต้มีความเชื่อ กันว่าขวัญเป็นเรื่องลึกลับทางจิตใจ เป็นพลังให้แก่ทุกสิ่งทุกอย่าง จะเห็นได้จาก พิธีกรรมการทำขวัญของทางภาคใต้ที่มีทั้งขวัญเรือ ขวัญเรือน ทำขวัญเดือน เด็ก ทำขวัญเด็ก และการครุบ³ ขวัญเด็ก

ในทางภาคใต้ความเชื่อเรื่องขวัญเป็นความเชื่อดั้งเดิม มีพิธีกรรมขึ้น เปลเด็ก ถือเป็นการรับขวัญเด็กแรกเกิด โดยกระทำเมื่อเด็กมีอายุครบ 1 เดือน เป็นพิธีกรรมบูชาแม่ซื้อของทางภาคใต้ เพื่อขอให้แม่ซื้อเอาใจใส่ดูแล เด็กแรกเกิด และเพื่อให้เด็กเลี้ยงง่ายมีอายุยืนขวัญเย็น มีสุขภาพที่แข็งแรง

³ ครุบ หมายถึง ทนที ทนใด ของทางภาคใต้ มาจากคำว่า “ตะครุบ” ในทางภาคกลาง หมายถึง เอามือตะปบลงจับโดยเร็ว (พจนานุกรมภาษาล้านใต้, 2550, น. 88)

พิธีขึ้นเปลเด็กเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าเด็กเป็นศูนย์รวมของความรักของคนในครอบครัวเพื่อความเป็นสิริมงคล ให้ปราศจากโรคภัย เมื่อเด็กมีอายุครบเดือนแล้วเป็นอันว่าล่วงพ้นอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งเข้าใจว่าผีเป็นผู้กระทำ ก็ได้จัดการโกนผมไฟและทำขวัญเป็นพิธีใหญ่ออกหน้าออกตาตั้งชื่อเพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่เด็ก และเป็นสิ่งที่รับรองเด็กที่เกิดใหม่ขึ้นในครอบครัวอีกด้วย (เสฐียรโกเศศ, 2539)

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อเรื่องการทำขวัญเป็นวัฒนธรรมร่วมรากของคนไทย - โท หลายกลุ่ม รวมถึงคนสยามในมาเลเซีย สอดคล้องกับงานวิจัยวัฒนธรรมการทำขวัญของคนสยามในมาเลเซียของ อิงอร จุลทรัพย์ และบุญเลิศ จันทระ (2556) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมการทำขวัญของคนสยามในมาเลเซีย ซึ่งพิธีทำขวัญเด็กมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อความเป็นสิริมงคล และให้พรแก่เด็กที่เกิดใหม่ให้มีสุขภาพแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อไหว้และบูชาแม่สื่อความเชื่อที่ว่ามิเทพผู้ปกป้องรักษาเด็ก และเพื่อให้โชคให้ลาภเพิ่มพูนแก่พ่อแม่ของเด็ก

คนไทยพุทธทางภาคใต้มีความเชื่อว่าเด็กที่เกิดมาจะมีขวัญอยู่คู่กับร่างกาย ถ้าขวัญอยู่กับเจ้าของขวัญจะมีความสุขสบาย แต่ถ้าขวัญออกจากร่างกายไป เด็กจะไม่เป็นปกติ อาจจะเจ็บไข้ได้ป่วย เมื่อใดก็ตามที่เด็กป่วยมากโดยที่หาสาเหตุไม่ได้ แสดงว่าขวัญไม่ได้อยู่กับตัว ผู้ใหญ่ในครอบครัวจำเป็นต้องจัดพิธีครุบขวัญขึ้นมาให้ขวัญกลับเข้าสู่ตัว เพื่อให้เด็กหายจากการเจ็บไข้หรือหวาดผวา และเพื่อความเป็นสิริมงคลความอยู่ดีมีสุขของเด็ก (สวงศ์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565)

พิธีครูขวัญเป็นพิธีกรรมอีกอย่างหนึ่งที่เนื่องด้วยความเชื่อเรื่องขวัญ พิธีกรรมนี้ทำให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงอายุ 12 ปี เมื่อใดก็ตามที่เด็กเจ็บไข้ได้ป่วย ร้องไห้ไม่หยุด มีอาการหวาดผวา ผู้ปกครองจะติดต่อให้ผู้รู้พิธีประกอบพิธีครูขวัญให้เด็ก ปัจจุบันที่บ้านนิคมปากจั่น ตำบลจ.ป.ร. อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง มีผู้ประกอบพิธีกรรมดังกล่าว 1 คน คือนายสวงศ์ ขุนเพชร อายุ 72 ปี นายสวงศ์ ขุนเพชร มีภูมิลำเนาเป็นคนอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับการถ่ายทอดพิธีครูขวัญจากน้ากล่ำ (ไม่ทราบนามสกุล) ต่อมานายสวงศ์ย้ายถิ่นฐานมาปักหลักอยู่ที่จังหวัดระนอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2530 ก็ได้ประกอบพิธีครูขวัญให้แก่บุตรหลานของชาวบ้านในชุมชนจวบจนกระทั่งปัจจุบัน คือ พ.ศ. 2565

แม้พิธีขึ้นเปลเด็กและพิธีครูขวัญเด็กจะเป็นพิธีกรรมที่มีรากฐานความเชื่อเนื่องด้วยขวัญทั้งคู่ หากมีข้อแตกต่างกันที่ว่าพิธีขึ้นเปลเด็กจะทำเมื่อเด็กมีอายุ 1 เดือน เพียงครั้งเดียว มีนัยของการรับขวัญเด็กให้มาอยู่กับเนื้อกับตัว พิธีขึ้นเปลเด็กทำกันแพร่หลายทั้งในเขตจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง ในขณะที่พิธีครูขวัญเด็กมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือเรียกขวัญให้กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัวเด็ก แต่จะประกอบพิธีให้แก่เด็กที่เจ็บไข้ได้ป่วย ตั้งแต่ยังเป็นทารกจนกระทั่งถึงเด็กอายุ 12 ปี เป็นการเรียกขวัญเด็กให้กลับมาอยู่กับเจ้าของขวัญ เพื่อให้เด็กหายจากอาการเจ็บป่วย

การอธิบายเรื่องการเจ็บป่วยของคนไทยในอดีตกับคนปัจจุบันนั้นแตกต่างกัน ในอดีตเชื่อว่าการเจ็บป่วยของเด็กที่เกิดจากเหตุเภทภัยต่าง ๆ หรือเพราะผีที่มาหยอกล้อเด็ก ขวัญหายไปจากตัวจึงต้องเรียกขวัญกลับคืนมา แต่การแพทย์แผนปัจจุบันเข้าใจว่าอาการป่วยหรือร้องไห้ของของเด็กเป็น

เพราะเจ็บป่วยทางร่างกายจะต้องได้รับการดูแลรักษาทางการแพทย์สมัยใหม่ ด้วยเหตุนี้ความเชื่อเรื่องขวัญ พิธีกรรมอันเนื่องด้วยขวัญที่สืบทอดแต่เดิมในบางพื้นที่ก็เริ่มจางคลายลงจนบางแห่งสูญไปก็มี

แม้การแพทย์สมัยใหม่จะเจริญก้าวหน้าไปเพียงใด แม้กระนั้น พิธีครูบขวัญเด็กของชาวจังหวัดระนองยังคงมีบทบาทหน้าที่อยู่ในสังคม ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของพิธีครูบขวัญเด็ก จึงได้ศึกษาพิธีครูบขวัญเด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง เพื่อเป็นการเผยแพร่พิธีครูบขวัญเด็กที่ยังคงเหลือในพื้นที่ดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาพิธีครูบขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง

2.2 วิเคราะห์พิธีครูบขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง โดยใช้แนวคิดคติชนด้านการสื่อสารการแสดงและบทบาทหน้าที่

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิดคติชนด้านการสื่อสารการแสดง (Folklore performance)

การศึกษาคติชนด้านการสื่อสารการแสดงให้ความสำคัญแก่ภาวะแวดล้อม (บริบท) โดยให้ความสำคัญแก่คติชนในแต่ละวัฒนธรรม โดยวรรณิ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอร์สัน (2531 อ้างถึงใน ปานวาด มากนวล, 2556) กล่าวว่า ความสำคัญของคติชน (folklore) ในฐานะเหตุการณ์ (event) และการ

สังสรรค์สัมพันธ์ (interaction) ในรูปแบบการแสดง (performance) ที่มีการสื่อความหมาย มีการใช้ถ้อยคำ โดยสาระความหมายและความเป็นตัวตนของคติชน (holistic entity) อยู่ใต้เหตุการณ์การสื่อความหมายและข่าย (network) ของการสื่อความหมายในสังคม แนวทางการศึกษานี้จึงมุ่งเน้นเก็บข้อมูลในลักษณะจุลภาค คือ เก็บข้อมูลองค์ประกอบต่าง ๆ ของการแสดง ได้แก่ ใครเป็นผู้แสดง สิ่งที่แสดง เวลาและโอกาสที่แสดง สถานที่แสดง สาเหตุที่ทำให้มีการแสดงและแสดงอย่างไร เพื่อดูว่าองค์ประกอบแต่ละส่วนสัมพันธ์กับบริบทในการใช้คติชนและบริบททางสังคมวัฒนธรรมอย่างไร

3.2 แนวคิดบทบาทหน้าที่ (Functionalism)

ศิราพร ณ ถลาง (2557) กล่าวว่า วิลเลียม บาสคอม (William Bascom) ชี้ให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่คติชนในสังคมว่าเป็นแนวคิดของสำนักคิดที่เรียกว่า ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ (Functionalism) ซึ่งจะตั้งคำถามว่าข้อมูลทางคติชนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคมในฐานะที่เป็นข้อมูลทางวัฒนธรรม เนื่องจากทฤษฎีนี้มองว่าวัฒนธรรมส่วนต่าง ๆ ในสังคมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคงของสังคม และความมั่นคงทางจิตใจ บาสคอมได้สรุปบทบาทสำคัญของคติชนไว้ 4 ประการ ได้แก่ บทบาทในการให้การศึกษา บทบาทในการสร้างความเพลิดเพลิน บทบาทในการรักษาปทัสถานทางสังคม และบทบาทในการยืนยันความสำคัญของพิธีกรรม ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์พิธีครูบ่าวญ่เต็ก

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาพิธีศพขวัญเด็ก : กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาภูมิหลังของผู้ประกอบพิธีและการประกอบพิธีศพขวัญเด็ก รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของความเชื่อและพิธีเกี่ยวกับศพขวัญเด็ก เพราะปัจจุบันพืธีดังกล่าว ในแง่มุมทางคติชนวิทยาและพิจารณาพิธีศพขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนามในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2565

4.2 การเลือกพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาและเก็บข้อมูลเลือกศึกษาในพื้นที่บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง เนื่องจากชุมชนได้รักษาและสืบทอดมรดกวิถีทางวัฒนธรรม จากอดีตสู่ปัจจุบัน

4.3 แหล่งข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากพิธีศพขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีศพขวัญเด็ก ประวัติความเป็นมา ความเชื่อ เครื่องประกอบพิธีกรรม ซึ่งบุคคลที่ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ประกอบพิธีและมีความรู้ในเรื่องพิธีศพขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ซึ่งผู้ประกอบพิธีมีเพียงคนเดียว คือ นายสวงศ์ ขุนเพชร อายุ 72 ปี และนางกุศล หนูอินทร์ อายุ 44 ปี เป็นผู้ปกครองของเด็กที่ป่วย พร้อมทั้งสังเกตการณ์การประกอบพิธีการศพขวัญเด็ก 1 เหตุการณ์

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาพิธีครูบวญ์เด็กในครั้งนี้เก็บรวบรวมโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพิธีกรรมครูบวญ์เด็ก และสังเกต

4.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้แนวคิดคิดค้นด้านการสื่อสารการแสดงและ คติชนด้าน บทบาทหน้าที่ นำเสนอผลการศึกษาแบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพิธีครูบวญ์เด็ก : กรณีศึกษานิมิตมปากงัน ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

5.1 ประวัติความเป็นมาของพิธีครูบวญ์เด็ก

การครูบวญ์เด็กเป็นพิธีกรรมดั้งเดิมของชาวนครศรีธรรมราช สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ และได้เผยแพร่ไปยังจังหวัดระนอง เนื่องจาก นายสวงศ์ ขุนเพชร พื้นเดิมเป็นคนอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาได้ย้ายถิ่นฐานมาที่เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่จังหวัดระนอง จากการศึกษาพบสาเหตุที่จะต้องมีการพิธีกรรมนี้ก็เพื่อเป็นการเรียกขวัญเด็กให้หายจากเจ็บไข้หรือหวาดผวาสะดุ้งตกใจ เพราะชาวนครศรีธรรมราชเชื่อว่าขวัญจะสถิตอยู่บนศีรษะเด็ก แต่เมื่อขวัญตกใจ ขวัญก็จะหนีออกจากร่างทำให้เกิดอาการเจ็บป่วย และเพื่อให้ขวัญกลับมาอยู่กับตัวจึงต้องทำพิธีครูบวญ์ให้กลับมา ปกปักษ์รักษาเด็กให้อยู่เย็นเป็นสุข เพื่อความเป็นสิริมงคล ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

5.2 ประวัติและภูมิหลังของผู้ประกอบพิธีครบขวัญเด็ก

นายสงค์ ขุนเพชร อายุ 72 ปี เดิมอาศัยอยู่ที่อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 140 หมู่ที่ 4 ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ย้ายถิ่นมาอยู่จังหวัดระนองเมื่อปี พ.ศ. 2530 เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม นายสงค์ได้รับการสืบทอดพิธีครบขวัญเด็กมาจากน้ากล้า (ไม่ทราบนามสกุล) พี่น้าเป็นคนตำบลท่าพระยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช นายสงค์เล่าว่า “ตนนั้นรู้จักกับน้ากล้า น้ากล้าจึงถ่ายทอดพิธีครบขวัญเด็ก น้ากล้าจะบอกวิธีการประกอบพิธีแล้วนำมาจดจำไม่มีพิธีกรรมการสืบทอด การเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมนั้นจะต้องเป็นผู้ชายสูงอายุหรือคนเฒ่าคนแก่ เพราะมีคุณสมบัติมีความเป็นผู้มีผู้นำ น่าเชื่อถือ เป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว และผู้ชายจะมีขวัญที่แข็งแกร่งกว่าผู้หญิงมาก” (สงค์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565)

รูปที่ 1 นายสงค์ ขุนเพชร

ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย (11 พฤศจิกายน 2565)

5.3 การสื่อสารของพิธีครบขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

จากการศึกษาการสื่อสารการแสดงเกี่ยวกับพิธีครบขวัญเด็ก :
กรณีศึกษาบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.3.1 ผู้ประกอบพิธี (หมอครบขวัญ)

พบว่า ผู้ประกอบพิธีกรรม (ครบขวัญ) เป็นผู้สูงอายุ เป็นเพศชาย
และเป็นผู้มีสถานภาพสูงของสังคมชาวบ้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ
ค่านิยมของการเคารพผู้อาวุโส

5.3.2 ผู้ป่วย (เด็ก)

ผู้ป่วยที่มารับการครบขวัญจะเป็นเด็กในช่วงวัยแรกเกิด
จนถึงอายุ 12 ปี

5.3.3 ญาติผู้ป่วย

ญาติผู้ป่วยหรือผู้ปกครองของเด็กอาจจะเป็นพ่อแม่ที่เป็น
บุคคลสำคัญในการเลี้ยงดู และมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกวิธีการครบ
ขวัญ นอกจากพ่อแม่ของเด็กก็มีหน้าที่ที่อยู่ในพิธีกรรมจนจบ ยังต้องมีหน้าที่
จัดเตรียมเครื่องประกอบพิธีที่ใช้ในการครบขวัญ และยังเป็นกำลังใจสำคัญ
ของเด็กในขณะประกอบพิธีอีกด้วย

5.3.4 เหตุผลในการประกอบพิธีกรรม

เหตุผลในการประกอบพิธีครบขวัญเด็ก นายสงวงศ์ให้ข้อมูล
ว่า “การประกอบพิธีครบขวัญเด็กเป็นการเรียกขวัญเด็ก ที่หนีออกจากร่างให้

กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว” จึงจัดพิธีกรรมนี้ขึ้นมาเพื่อให้เด็กหายจากเจ็บไข้หรืออาการหวัดผวา (สงค์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565)

5.3.5 สถานที่ เวลาและโอกาส

สถานที่ เวลาและโอกาสในการประกอบพิธีครูขวัญเด็กของบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง นายสงค์ให้ข้อมูลว่า “สถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมจะทำพิธีที่บ้านของเด็กที่ป่วยเนื่องจากโดยมากเด็กจะอาศัยอยู่ที่บ้าน ผู้ประกอบพิธีเดินทางไปที่บ้านเด็กสำหรับวันเวลาสามารถประกอบพิธีกรรมในช่วงเวลา 13.00 น. เป็นต้นไปแต่ไม่เกิน 19.00 น. (เวลาพลบค่ำ) เพราะเชื่อว่าเป็นเวลาที่ขวัญอ่อน ครอบขวัญได้ง่ายและเป็นเวลาที่แม่ซื้อออกมาปกป้องเด็ก” (สงค์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565)

5.3.6 ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม

การประกอบพิธีครูขวัญเด็คนิยมเริ่มทำในช่วง 13.00 - 19.00 น. ผู้ประกอบพิธีมีการประกอบพิธีกรรมอะไร และมีขั้นตอนในการประกอบพิธีอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พ่อแม่หรือผู้ปกครองมาเชื้อเชิญผู้ประกอบพิธี เมื่อได้รับการเชื้อเชิญผู้ประกอบพิธีจะไปบ้านที่มีเด็กไม่สบาย จากนั้นผู้ประกอบพิธีจะเดินรอบบ้าน 1 รอบ ให้ครบทั้ง 4 ทิศ ตั้งต้นจากทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก พร้อมกับใช้มือซ้อนขวัญขึ้นมาแล้วใช้ฝ่ามือกุมขวัญนั้นไว้

2) หลังจากนั้นให้เด็กนอนในลักษณะนอนราบ ผู้ประกอบพิธีนำผ้าขาวหรือผ้าอ้อมที่เด็กใช้เป็นประจำตัดเป็นสี่เหลี่ยม แล้วนำขวัญที่กุมใส่มือวางในผืนผ้าที่ตัดไว้ จากนั้นม้วนผ้าให้แน่น มัดด้วยด้ายสีขาวให้แน่น

เรียกว่า “จี้ขวัญ” ซึ่งหมายถึง ขวัญที่รับการครบขวัญแล้วนำมาใส่ในผ้าอ้อมหรือผ้าขาว มีนัยว่าให้ขวัญของเด็กกลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว ไม่ตกหลีกหนีไป นำจี้ขวัญมาห้อยคอหรือใส่ข้อมือได้ เครื่องประกอบพิธีครบขวัญเด็ก มีดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงเครื่องประกอบพิธีกรรมการครบขวัญ

เครื่องประกอบพิธี	รูปภาพ	ความหมาย	ประกอบในพิธี	ประกอบหลังพิธี
ผ้าอ้อม/ผ้าขาว		ผ้าอ้อมที่เด็กใช้เป็นตัวแทนของเด็ก เมื่อครบขวัญได้แล้ว เอาขวัญนั้นผูกมัดไว้กับผ้าอ้อม ม้วนผ้ามัดให้แน่น มัดผ้าแน่นให้แน่น นำผ้าดังกล่าวทำเป็นจี้ ห้อยคอหรือมัดไว้แล้วผูกกับข้อมือเรียกว่า จี้ขวัญ	✓	
รูปที่ 2 ผ้าอ้อม/ผ้าขาว ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย (11 พฤศจิกายน 2565)				

เครื่องประกอบพิธี	รูปภาพ	ความหมาย	ประกอบในพิธี	ประกอบหลังพิธี
ด้ายขาว		เครื่องประกอบขวัญ	✓	
รูปที่ 3 ด้ายขาว ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย (11 พฤศจิกายน 2565)				
น้ำสะอาด/ น้ำมันต์		ความร่มเย็น ชะล้างสิ่งไม่ดี		✓
รูปที่ 4 น้ำสะอาด/น้ำมันต์ ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย (11 พฤศจิกายน 2565)				

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

3) จากนั้นผู้ประกอบพิธีนำจีวัญวนที่ศีรษะเด็กให้ครบทั้ง 4 ทิศ ได้แก่ ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก พร้อมกับกล่าวว่า “ขวัญไหนที่หล่นหาย ขวัญไหนที่สูญ ครบมาให้แล้ว ให้ขวัญกลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว อย่าหนีสูญไปไหนอีก ให้หายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย” (สวงศ์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565) เมื่อกล่าวเสร็จผู้ประกอบพิธีจะใช้มือตบที่กระหม่อมเบา ๆ 3 ครั้ง (บริเวณที่ขวัญสถิตอยู่)

แล้วจึงนำจี้ขวัญพร้อมด้ายขาวห้อยคอเด็กที่ป่วย ใช้น้ำสะอาดหรือน้ำมนต์
พรมศีรษะเพื่อเป็นการชะล้างสิ่งที่ไม่ดีออกจากตัวเด็กที่ป่วย เป็นอันเสร็จพิธี

รูปที่ 5 จี้ขวัญทำเป็นสร้อยข้อมือของเด็กอายุ 3 ขวบ ซึ่งผ่านพิธีครูขวัญ
ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย (11 พฤศจิกายน 2565)

สำหรับจี้ขวัญมีทั้งที่เป็นจี้ห้อยคอและใส่ข้อมือ ขึ้นอยู่กับ
ความสะดวกของเด็กและผู้ปกครอง เด็กเล็กมักจะใส่ข้อมือเพราะ
ผู้ปกครองเกรงว่าถ้าสวมจี้ที่คออาจทำให้ด้ายขาวรัดคอเด็กได้ ส่วนเด็กโต
มักจะเลือกจี้ห้อยคอเพราะเป็นวัยที่กำลังเล่นชนหากใส่ข้อมืออาจจะขาดหาย
ได้ง่าย และไม่ว่าจะเป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายก็สามารถสวมได้ทั้งจี้ห้อยคอ
และใส่ข้อมือ (สวรงค์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565)

อนึ่งจี้ขวัญนั้นต้องสวมติดตัวเด็กตลอดเวลา เนื่องจากเป็น
สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าขวัญจะอยู่กับเจ้าของขวัญ และเป็นสิ่งที่สามารถปกป้อง
รักษาเด็กให้ปลอดภัยจากภยันตรายต่าง ๆ ได้

5.4 ความเชื่อในพิธีครูขวัญเด็ก

จากการศึกษาพบว่าความเชื่อเรื่องของการครูขวัญเด็ก มีทั้งความ
เชื่อเรื่องแม่ซื้อ เรื่องขวัญสถิตอยู่บนกระหม่อม และเรื่องจี้ขวัญ ซึ่งมี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

ความเชื่อเรื่องแม่ซื้อ จากการสัมภาษณ์นายสวงศ์พบว่า “ในภาคใต้มีความเชื่อว่าเด็กแรกเกิดจนถึง 12 ปี จะมีแม่ซื้อเป็นพี่เลี้ยง เชื่อกันว่าเด็กทุกคนที่เกิดมาต้องมีเทวดาหรือแม่ซื้อคอยดูแลเพื่อปกป้องรักษาไม่ให้เด็กเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นสิ่งที่เร้นลับ ไม่มีตัวตน ถือว่ายังอยู่ในช่วงวัยเด็ก วัยที่ต้องมีพ่อแม่ผู้ปกครองคอยดูแลและกระหม่อมยังบางง่ายต่อการเจ็บป่วย” (สวงศ์ ขุนเพชร, สัมภาษณ์ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2565) ความเชื่อเรื่องแม่ซื้อดังกล่าว สอดคล้องกับพิธีกรรมการชุบขวัญเด็กนี้จะชุบขวัญให้เด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 12 ปี ด้วยว่าเมื่อเด็ก 13 ปี จะไม่มีแม่ซื้อประจำตัวแล้ว

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อเรื่องแม่ซื้อของทางภาคกลาง ประเสริฐ รุณรา (2563) กล่าวว่าแม่ซื้อเป็นเพียงวิธีการหรือกุศโลบายที่คนเฒ่าคนแก่ในอดีตคิดขึ้นเพื่อปกป้องเด็กให้มีชีวิตที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็ยังให้ความหมายว่าแม่ซื้อเป็นผู้ร้ายที่สร้างความเจ็บป่วยให้แก่เด็กอีกด้วย

ความเชื่อเรื่องขวัญสถิตอยู่บนกระหม่อม พบว่า ขวัญไม่มีรูปร่างจับต้องไม่ได้ มองไม่เห็น คนไทยมีความเชื่อว่าขวัญชีวิตมนุษย์มี 32 ขวัญ หมายถึง ขวัญมีประจำอาการ 32 ประจำอยู่ทุกส่วนในร่างกาย บางครั้งอาจจะเรียก ขวัญคิ้ว ขวัญหู ขวัญตา ขวัญผม แต่ละขวัญจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความเชื่อของท้องถิ่นแต่ละชาติพันธุ์ (จุจินาถ อรรถสิษฐ, 2548) คนจังหวัดระนองมีความเชื่อว่าขวัญสถิตอยู่ตรงกลางกระหม่อมบนศีรษะของคน จากพิธีชุบขวัญเด็กจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบพิธีจะนำขวัญที่ซ่อนมาได้ใส่ในผ้าอ้อมหรือผ้าขาว จากนั้นมีอบที่กระหม่อมเบา ๆ 3 ครั้ง เพื่อให้ขวัญกลับไปสถิตอยู่บนศีรษะดังเดิม

ความเชื่อเรื่องจี้ขวัญ หากเด็กคนไหนที่ได้รับการครบขวัญ ห้ามให้จี้ห้อยคอหรือสร้อยข้อมือที่ห้อยจี้ขวัญไว้ขาดเป็นอันขาด เพราะจะทำให้เด็กคนนั้นกลับมาเจ็บไข้ได้ป่วยอีกครั้ง จะถอดจี้ขวัญได้ก็ต่อเมื่ออายุ 12 ปีไปแล้ว เพราะมีความเชื่อกันว่าเด็กมีขวัญที่แข็งแรงมากพอ ไม่ต้องมีแม่ซื้ออยู่ประจำตัวแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีจี้ขวัญ และในกรณีที่จี้ห้อยคอหรือสร้อยข้อมือขาด พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องนำเด็กไปครบขวัญใหม่กับผู้ประกอบพิธี เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ขวัญหลุดออกจากร่าง และเพื่อให้เด็กไม่สบายอีกด้วย

5.5 บทบาทหน้าที่ของความเชื่อและพิธีครบขวัญเด็ก

จัดเป็นข้อมูลทางคติชนวิทยาประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มข้อมูลประเภท Customary folklore (ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม) จึงย่อมมีบทบาทต่อชุมชนและสังคมเช่นเดียวกับข้อมูลคติชนประเภทอื่น ๆ แต่อาจมีบทบาทแตกต่างกันไปตามลักษณะและบริบทของข้อมูล จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ รวมทั้งศึกษาแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์พิธีครบขวัญเด็กในด้านบทบาทหน้าที่ของพิธีกรรมที่มีต่อบ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง สรุปบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของพิธีครบขวัญเด็กได้ 3 บทบาท ดังต่อไปนี้

5.5.1 บทบาทหน้าที่ในการสร้างความมั่นคงทางด้านจิตใจ

ในประเด็นนี้ ศิราพร ณ ถลาง (2557) ได้กล่าวว่า หน้าที่ประการสำคัญของพิธีกรรม คือ ช่วยให้นุชนมีความมั่นคงทางใจ มีความสบายใจขึ้น เพราะพิธีกรรมมักเกี่ยวข้องกับการขอรับรองให้อ่านาจนเหนือธรรมชาติช่วยเหลือในสิ่งที่มนุษย์ไม่มั่นใจ เช่น ขอให้ได้ผลผลิตดี ขอให้หายเจ็บป่วย ดังนั้นเมื่อมีพิธีกรรมการครบขวัญเด็กเป็นพิธีกรรมของคนใน

ครอบครัวและชุมชนที่จัดขึ้นเพื่อครอบครัววัยเด็ก และจัดขึ้นเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย หวาดผวาของเด็ก จึงนับได้ว่าได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในครอบครัวและชุมชนได้เป็นอย่างดี

พิธีกรรมการครอบครัววัยเด็กนับว่าเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะสามารถสร้างความอบอุ่น และความปลอดภัยให้แก่ลูกหลานได้ในยามที่คนเราต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกายและทางใจ อาจกล่าวได้ว่าพิธีกรรมการครอบครัววัยเด็กสามารถช่วยให้พ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กได้หนีจากการความเจ็บป่วยทางใจได้ทางหนึ่ง เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจในยามที่มีปัญหาและไม่สามารถหาทางออกได้ จากการสัมภาษณ์นางกุศล หนูอินทร์ มารดาของเด็ก ทราบว่า “ลูกป่วยพาลูกไปรักษากับแพทย์แผนปัจจุบันแต่อาการไม่ดีขึ้น จึงตัดสินใจพาเด็กไปครอบครัววัยเด็กปรากฏว่าเด็กหายจากอาการเจ็บป่วย ไม่หวาดผวาทกใจ ทำแล้วรู้สึกสบายใจโล่งใจ” (กุศล หนูอินทร์, สัมภาษณ์ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2565)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพิธีครอบครัววัยเด็กดังกล่าวสามารถช่วย ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีกำลังใจว่าอาการเจ็บป่วยดีขึ้น เพราะเรียกขวัญเด็กให้คืนกลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว จึงนับว่าพิธีได้แสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นที่พักในยามวิกฤตได้

5.5.2 บทบาทหน้าที่ในการดูแลรักษาสุขภาพ

ผู้ปกครองในบ้านนิคมปากจั่น ยังคงมีความเชื่อว่าเด็กที่เจ็บป่วย หวาดผวาโดยไม่ทราบสาเหตุ เกิดจากการที่ขวัญหาย ดังนั้นการรักษาให้เด็กหายจากอาการเจ็บป่วยจะต้องทำการครอบครัววัยเด็กให้ขวัญกลับมาอยู่

กับเนื้อกับตัว ซึ่งหลังจากที่ผู้ปกครองได้ให้ผู้ประกอบพิธีครบขวัญให้เด็ก
อาการเจ็บป่วยหวาดผวาก็ค่อย ๆ ดีขึ้นตามลำดับ

5.5.3 บทบาทหน้าที่ในการสร้างความมั่นคงในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า พิธีกรรมเป็นเครื่องมือสร้างเครือข่าย
ทางสังคมความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของความรัก
ความผูกพัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนรวมถึงการสร้างพลัง
ของความเป็นหนึ่งเดียว

และการเจ็บป่วยของเด็กในบางครั้งอาจไม่ทราบสาเหตุ การ
รักษาแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถทำให้เด็กหายขาดจากอาการเจ็บป่วยได้
ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองต้องหันมาพึ่งอำนาจเหนือธรรมชาติ (ครบขวัญเด็ก)
เพราะไม่มีค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา ไม่มีวิธีที่ยุ่งยาก อีกทั้งหายจากเจ็บป่วย
อีกด้วย

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้ศึกษาได้สรุปผลการอภิปรายผล ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของความเชื่อและพิธีกรรมการครบขวัญเด็ก ได้ทำ
หน้าที่ 3 ประการ คือ การสร้างความมั่นคงทางด้านจิตใจ การดูแลรักษา
สุขภาพ และการสร้างความมั่นคงให้กับคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งบทบาท
ดังกล่าว ได้สะท้อนออกมาจากความเชื่อและการประกอบพิธีครบขวัญเด็ก
โดยมีความเชื่อที่ว่า จะทำให้เด็กหายจากอาการเจ็บป่วยหวาดผวา และเป็น
การสร้างขวัญกำลังใจแก่พ่อแม่และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
อิงอร จุลทรัพย์ และบุญเลิศ จันทระ (2556) กล่าวว่า พิธีทำขวัญเด็กมี

จุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อความเป็นสิริมงคล และให้พรแก่เด็กที่เกิดใหม่ให้มีสุขภาพแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เพื่อให้พ่อแม่และปู่ย่าย่าแม่ซื้อความเชื่อที่ว่า มีเทพผู้ปกป้องรักษาเด็ก และเพื่อให้โชคให้ลาภเพิ่มพูนแก่พ่อแม่ของเด็ก รวมไปถึงปู่ย่าตายายและญาติ ๆ ซึ่งช่วงวัยของเด็กที่จัดการทำขวัญสำหรับเด็กทั่ว ๆ ไปต้องไม่เกิน 3 ขวบ แต่กรณีที่เด็กมีอาการเจ็บป่วยร้องไห้มาก ผิดปกติและสาเหตุไม่ได้ พ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ก็อาจเชิญหมอทำขวัญให้ไปทำขวัญให้เด็กเป็นพิเศษเฉพาะก็ได้ และการทำขวัญเด็กจึงสูญหายไปจากวิถีชีวิตคนในสยามในมาเลเซีย และยังคงคล้อยกับ สุขเกษม ขุนทองและคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมวิถีวัฒนธรรม “การเข้าทรงรักษารโรค” กลุ่มชาติพันธุ์เขมร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มชาติพันธุ์เขมรนำความเชื่อแบบดั้งเดิมมาร้อยเรียง เพื่อกำหนดเป็นเพณีปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญกับความเชื่อ และ 2) วิถีวัฒนธรรม “การเข้าทรงรักษารโรค” มีการจัดเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน มีการผลิตซ้ำ และรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวิถีวัฒนธรรม พร้อมกับสร้างอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์เฉพาะได้อย่างเป็นวิไลเยียม บาสคอม (William Bascom) อ้างจาก ศิราพร ณ ถลาง (2557) ชี้ให้เห็นว่า “วัฒนธรรม” มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ในด้านปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคงของสังคม และความมั่นคงทางด้านจิตใจ และได้สรุปบทบาทสำคัญของคติชนไว้ 4 ประการ ได้แก่ บทบาทในการให้การศึกษา บทบาทในการสร้างความเพลิดเพลิน บทบาทในการรักษาปทัสถานทางสังคม และบทบาทในการยืนยัน

พิธีครบขวัญเด็กมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นกลไกของระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน โดยใช้ความเชื่อมาเป็นกลไกสร้างความรัก ความผูกพัน และความห่วงหาของคนในครอบครัว กลุ่มเครือญาติ และคนในชุมชน ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าว มีการรักษา และการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยวิธีการทำให้เห็นแสดงให้เห็น โดยเชื่อว่า การครบขวัญเด็กจะช่วยแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกัน และลดช่องว่างระหว่างวัย ถึงแม้ความก้าวหน้าทางการแพทย์จะเข้ามาแทนที่ความเชื่อแบบดั้งเดิมของคนในชุมชนก็ตาม บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ถือว่าพิธีกรรมดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำรงอยู่อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

พิธีครบขวัญเด็ก บ้านนิคมปากจั่น ตำบล จ.ป.ร. อำเภอกะบุรี จังหวัดระนอง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในเรื่องความเชื่อและเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาด้าน “คติชนวิทยา” ในมิติทางประวัติศาสตร์ โดยหลักสังคมวิทยา (ความเชื่อแบบดั้งเดิม)

8. เอกสารอ้างอิง

- กุศล หนูอินทร์. (2565, 15 พฤศจิกายน). การครบขวัญให้ฐานผู้เข้าร่วมพิธีกรรม [สัมภาษณ์].
- ประเสริฐ รุณรา. (2563). สัญลักษณ์แม่ชื่อและลำบองราหู วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม: ความสัมพันธ์กับโหราศาสตร์และแพทยศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปานวาด มากนวล. (2556). บทบาทและการสืบทอดคาถาและพิธีกรรมของหมอพื้นบ้านในการรักษาโรคที่บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้. (2550). ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มูลนิธิร่วมพัฒนาภาคใต้และสถาบันทักษิณคดีศึกษา.
- รุจิณาถ อรรถลิขัฐ. (2548). ขวัญ: ขวัญชีวิตของคนไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- วรรณ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอร์สัน. (2531). พื้นถิ่นพื้นฐาน: มิติใหม่ของคติชนวิทยาและวิถีชีวิตสามัญของ “พื้นบ้านพื้นเมือง”. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2557). ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน - นิทานพื้นบ้าน. (ครั้งที่พิมพ์ 3). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สวงศ์ ชุนเพ็ชร. (2565, 11 พฤศจิกายน). *พิธีครูบขวัญเด็ก* [สัมภาษณ์].
- สุขเกษม ชุนทอง. (2561). *โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมวิถีวัฒนธรรม “การเข้าทรงรักษาโรค” กลุ่มชาติพันธุ์เขมร อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2562). *ขวัญเฮ้ย ขวัญมาจากไหน?*. (ครั้งที่พิมพ์ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นาตาแฮก.
- เสฐียรโกเศศ. (2539). *ประเพณีเนื่องในการเกิด*. (ครั้งที่พิมพ์ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- อิงอร จุลทรัพย์ และบุญเลิศ จันทระ. (2556). *วัฒนธรรมการทำขวัญของคนสยามในมาเลเซีย*. สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติ๊กเกอร์ไลน์
ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว
CHANGES OF WORD FORM WRITTEN ACCORDING TO
SPOKEN SOUNDS ON THAI LINE STICKERS IN THE
CATEGORIES OF DOG AND CAT CHARACTERS

ธิดา เอ่งฉ้วน^{1*} และจอมขวัญ สุทธิรินทร์²
Thida Eangchoun^{1*} and Jomkwan Sudhinont²

Received Date: February 17, 2023

Revised Date: June 12, 2023

Accepted Date: June 12, 2023

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

* Corresponding author, E-mail: 6511120002@email.psu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลสติกเกอร์ไลน์จาก LINE STORE กำหนดเฉพาะสติกเกอร์ภาษาไทยที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักวาด (Creator's sticker) ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2565 ย้อนหลัง จำนวน 20 ชุด มีสติกเกอร์ไลน์ทั้งสิ้น 792 รูปภาพ คัดเลือกสติกเกอร์ไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงวิเคราะห์โดยปรับจากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันและแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ จำนวน 107 รูปภาพ ผลการศึกษาพบ 1) การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ จำนวน 97 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 90.65 จำแนกได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้น การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย การเปลี่ยนแปลงรูปสระ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะและสระ การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ และการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ พบมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว จำนวน 11 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.48 และพบน้อยที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายเสียงเปิด จำนวน 1 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 2) การเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ จำนวน 10 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.35 จำแนกได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การกลมหลิเสียง การสูญเสียเสียง และการเพิ่มพยัญชนะ เนื่องจาก LINE ใช้ในการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาไทยบนสติกเกอร์ สะท้อนให้เห็นว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

คำสำคัญ : เสียง, การเปลี่ยนแปลงเสียง, การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียง, สติกเกอร์ไลน์

Abstract

The objective of this study was to analyze changes of words form that are written according to spoken sounds on Thai LINE stickers in the categories of dog and cat characters. Data were retrospectively collected from December 2, 2022, from 20 sets of Thai LINE stickers in the Creator's stickers of LINE Store. A total of 792 stickers were collected and 107 stickers with words written according to spoken sounds were selected for analysis based on the concepts of changes in current Thai usage and changes in the sound of word units. The study found 1) changes in word form written according to the sounds of the current spoken Thai on 97 stickers (90.65 percent). The changes could be classified into 6 types: the changes of the initial consonants, ending consonants, vowels, forms of consonants and vowels, forms of tones, and the forms of consonants, vowels, and tones. The most frequently found type was the change from short to long vowels on 11 stickers (35.48 percent), and the least frequently found was the change to approximant final consonant on 1 sticker (25.00 percent), and 2) changes of sounds in word units which were found on 10 stickers (9.35 percent) and could be classified into 3 types: assimilation, sound loss, and consonant addition. Because

LINE is used for informal communication, changes in sounds on the Thai stickers reflect that language is always changing.

Keywords: Sound, sound change, changes of word form written according to sounds, LINE stickers

1. บทนำ

ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา มนุษย์ต้องใช้ภาษาทุกวันเพื่อสนทนาสื่อสารกับผู้คนรอบข้างเพื่อบอกเล่าเรื่องต่าง ๆ และมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างไปจากสัตว์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ตรงที่ภาษานั้นสามารถจัดเป็นระบบได้ทั้งหน่วยเสียง คำ กลุ่มคำ และความหมาย (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สร้างความแตกต่างในการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ หรือมนุษย์กับสัตว์ เนื่องจากสุนัขและแมวเป็นสัตว์ที่มีความผูกพันและใกล้ชิดกับมนุษย์ มนุษย์สามารถโต้ตอบสื่อสารอย่างเข้าใจกับสุนัขและแมวผ่านสัญญาณและพฤติกรรม (พิมพ์ประไพ บุญสม, 2556) เห็นได้จากนักวาดสติกเกอร์สติ๊กเกอร์ไลน์เป็นรูปสุนัขและแมวพร้อมระบุถ้อยคำ

สติ๊กเกอร์ไลน์มีการระบุคำหรือถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารผ่านโปรแกรม LINE ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการติดต่อกันอย่างไม่เป็นทางการที่สามารถโต้ตอบได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว (จอมขวัญ สุทธิพันธ์, 2564) นักวาดสติ๊กเกอร์ไลน์จึงสร้างสรรค์คำหรือถ้อยคำที่ไม่ตรงตามรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง ซึ่งจัดอยู่ในภาษาที่ไม่ตรงตามมาตรฐาน นอกจากนี้คำหรือถ้อยคำก็มี

การเปลี่ยนแปลง เช่น การกลมกลืนเสียง การสูญเสีย และการเพิ่มพยางค์
เกิดเป็นคำหรือถ้อยคำใหม่ ๆ ที่ออกเสียงหรือเขียนแตกต่างไปจากคำเดิม

ดังเหตุผลที่ LINE เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในโลก
สังคมออนไลน์อย่างไม่เป็นทางการและสติ๊กเกอร์ไลน์ปรากฏคำหรือถ้อยคำที่
ใช้แทนการพิมพ์ข้อความยาว ๆ แสดงให้เห็นว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงใน
ด้านของรูปคำ กล่าวคือ สะกดคำที่ต่างไปจากรูปคำมาตรฐานตามเสียงพูด
อีกทั้งมนุษย์สามารถสื่อสารโต้ตอบกับสุนัขและแมวผ่านสัญญาณและ
พฤติกรรมได้ จึงทำให้นักวาดสติ๊กเกอร์ไลน์สร้างสรรค์ถ้อยคำประกอบ
สติ๊กเกอร์รูปสุนัขและแมวเสมือนเป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารซึ่ง
ปรากฏเป็นคำหรือถ้อยคำบนสติ๊กเกอร์เพื่อที่ใช้ในการสื่อสารกัน ผู้วิจัยจึง
สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติ๊กเกอร์ไลน์
ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว วิเคราะห์โดยปรับจากแนวคิด
การเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันของ ปองจิต อ่อนเผ่า (2552) และ
แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำของ วรวรรธน์ ศรียาภัย
(2556) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติ๊กเกอร์
ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

ปองจิต อ่อนเฒ่า (2552) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันไว้ว่าภาษาไทยมีการเปลี่ยนได้ในหลายลักษณะและส่งผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับเสียงในภาษา จำแนกออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้ 1) พยัญชนะต้นเดี่ยวคล้ายเสียงในภาษาอังกฤษ เช่น จ ออกเสียงคล้าย ch เช่นคำว่า “จริงใจ” 2) เสียงพยัญชนะต้นคูมีเสียงควบกล้ำใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเสียงจากคำในภาษาอังกฤษ เช่น เสียง บร ในคำว่า บริส (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2541 อ้างถึงใน ปองจิต อ่อนเฒ่า, 2552) 3) เสียงพยัญชนะสะกดหรือพยัญชนะท้ายคำมีเสียงเพิ่มขึ้น โดยในภาษาอังกฤษแตกต่างจากภาษาไทยตรงที่เสียงพยัญชนะไทยเสียงหยุดนิ่งอยู่ในปากเมื่อเป็นเสียงพยัญชนะท้าย หรือไม่มีการออกเสียงเมื่อมีเครื่องหมายทัณฑฆาต เช่น เสียง ฟ ในคำว่า กอล์ฟ (Golf) (นิตยา กาญจนะวรรณ, 2541 อ้างถึงใน ปองจิต อ่อนเฒ่า, 2552) 4) เสียงวรรณยุกต์เพี้ยนไปจากมาตรฐาน เป็นการเกิดเสียงใหม่ที่ไม่อยู่ในระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยพบมากคือ เสียงวรรณยุกต์โทเพี้ยนสูงขึ้น และการทำเสียงวรรณยุกต์จัตวาเพี้ยนต่ำลง เช่น คำว่า ไม่มี ออกเสียงเป็น ไม้มี่ (ภาวาส บุญนาค, 2547 อ้างถึงใน ปองจิต อ่อนเฒ่า, 2552) 5) เสียงพยัญชนะเดิมหายไปกลายเป็นเสียงพยัญชนะอีกเสียงหนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะควบกล้ำ เช่น เสียงควบ ร ควบ ล และควบ ว หายไปกลายเป็นเสียงที่ไม่ควบกล้ำ เช่น จังหวัดนี้ ครูขาดแคลน ออกเสียงเป็น จังหวัดนี้ครูขาดแคน (กุหลาบ มัลลิกะมาส,

2547 อ้างถึงใน ปองจิต อ่อนเผ่า, 2552) และ 6) เสียงถูกรวบให้สั้น เป็นการรวบเสียงพยางค์ปกติให้สั้นลง เช่น คำว่า วิทยาศาสตร์ ออกเสียงเป็น วิทยาศาสตร์ (ภาวาส บุนนาค, 2547 อ้างถึงใน ปองจิต อ่อนเผ่า, 2552)

3.2 การเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ

วรวรรณ ศรียาภัย (2556) กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงทางเสียงใน หน่วยคำไว้ว่าหน่วยคำมีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจน จำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ จำแนก ออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การกลมกลืนเสียง คือ ทำให้เสียงมีความ คล้ายคลึงกัน เช่น “อย่างนี้” [jàaŋ nii] กลายเป็น “อย่างจี้” [jàaŋ ɲii] 2) การ สูญเสียงและพยางค์ คือ การสูญเสียทั้งเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระ เช่น การ สูญเสียงของคำว่า “กราบ” [kràap] กลายเป็น “กาบ” [kàap] และการสูญเสีย พยางค์ของคำว่า “มะพร้าว” [maʔ phráaw] กลายเป็น “พร้าว” [phráaw] 3) การเพิ่มเสียง คือ การเพิ่มเสียงในหน่วยคำ เช่น คำว่า “ตกใจ” [tòk caj] กลายเป็น “ตกกะใจ” [tòk ka caj] และ 4) การสลับเสียง คือ การสลับตำแหน่ง ของเสียงในหน่วยคำ เกิดได้การไม่ระมัดระวังในการพูด เช่น คำว่า “ตะกร้า” [ta kraa] กลายเป็น “กระต้า” [kra taà] (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมวมีวิธีดำเนินการวิจัยดัง รายละเอียดต่อไปนี้

4.1 สติกเกอร์ไลน์สุนัขและแมวจำนวนทั้งสิ้น 792 รูปภาพ เป็นประชากร และคัดเลือกสติกเกอร์ไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงของเสียง จำนวน 107 รูปภาพ เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 เครื่องมือการวิจัย คือ ตารางวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปตามเสียง ที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

4.3 การรวบรวมการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมวใน LINE STORE ของ LINE กระทำ โดยกำหนดเฉพาะสติกเกอร์ไลน์ชุดที่ปรากฏเป็นภาษาไทยเท่านั้น ที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักวาด (Creator's sticker) ซึ่งจัดอยู่ในหมวดหมู่ตัวละคร สุนัขและแมว ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2565 ย้อนหลัง คัดเลือกสติกเกอร์โดย การสุ่มกระทั้งครบจำนวน 20 ชุด ซึ่งมีจำนวนสติกเกอร์ไลน์จำนวนทั้งสิ้น 792 รูปภาพ และคัดเลือกสติกเกอร์ไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปตามเสียงที่ใช้ จริงปรับจากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน (ปองจิต อ่อนเผ่า, 2552) และปรับจากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556)

4.4 การวิเคราะห์คำหรือถ้อยคำบนสติกเกอร์ไลน์ ผู้วิจัยได้กระทำการ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงประกอบภาพสติกเกอร์ไลน์เท่านั้น โดยไม่พิจารณารูปคำที่เขียนประกอบที่ไม่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของเสียง

4.5 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว กระทำโดยปรับจากแนวคิดการ เปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันของ ปองจิต อ่อนเผ่า (2552) และ แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำของ วรวรรณ ศรียาภัย (2556)

ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1) ผู้วิจัยวิเคราะห์เฉพาะคำหรือถ้อยคำที่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงประกอบสติกเกอร์ไลน์เท่านั้น
- 2) ผู้วิจัยยึดตามแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันของ ปองจิต อ่อนเผ่า (2552) และแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำของ วรวรรธน์ ศรียากย์ (2556)

5. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว รวมจำนวน 20 ชุด ซึ่งมีสติกเกอร์ไลน์จำนวน 792 รูปภาพ พบผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์สติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมวที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง พบว่าสติกเกอร์ไลน์มีการเปลี่ยนแปลงของเสียง พบจำนวนทั้งสิ้น 107 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 13.51 จำแนกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ จำแนกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้น การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย การเปลี่ยนแปลงรูปสระ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะและสระ การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ และการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และ 2) การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การกลมกลืนเสียง การสูญเสียเสียง และ

ยังพบการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำในลักษณะอื่นคือ การเพิ่มพยางค์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์

ผลการวิเคราะห์สติกเกอร์ไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน วิเคราะห์โดยปรับจากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันของ ปองจิต อ่อนเฒ่า (2552) พบจำนวนทั้งสิ้น 97 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 90.65 จำแนกการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน 6 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 การเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ต้น คือ การเปลี่ยนรูปพยางค์ต้นรูปหนึ่งเป็นรูปพยางค์ต้นอีกรูปหนึ่ง โดยจะทำให้การออกเสียงของคำ ๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย พบการเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ต้นจำนวน 21 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 21.65 จำแนกได้ 6 ลักษณะ ปรากฏถ้อยคำบนสติกเกอร์ดังนี้

5.1.1.1 การเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ต้นเป็นรูปพยางค์ต้นเสียงหยุด เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “โกรธ” [kròot] เป็น “โกด” [kòot] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “โกดแล้ว” (LINE STORE, 2565ฉ) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /kr/ ซึ่งเป็นพยางค์ควบกล้ำ เป็นหน่วยเสียง /k/ ซึ่งเป็นพยางค์เสียงหยุด ไม่ก้อง มีลม (วรวรรณ ศรีวิทย, 2556) พบจำนวน 5 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 23.81

ตัวอย่างที่ 1

รูปที่ 1 ลำดับที่ 1

ที่มา : LINE STORE (2565ฉ)

5.1.1.2 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงกักเสียดแทรก เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “สิบ” [sɨp] เป็น “ฉิบ” [chɨp] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “เต็มฉิบ” (LINE STORE, 2565ช) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /s/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงเสียดแทรกไม่ก้อง ไม่มีลม เป็น /ch/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงกักเสียดแทรก ไม่ก้อง มีลม (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 3 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตัวอย่างที่ 2

รูปที่ 2 ลำดับที่ 2

ที่มา : LINE STORE (2565ช)

5.1.1.3 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงนาสิก เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “แล้ว” [lɛ̀w] เป็น “แฉ่ว” [ɲɛ̀w] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ทิวแฉ่ว”

(LINE STORE, 2565) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /l/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงข้างลิ้น ก้อง กลายเป็นหน่วยเสียง /ŋ/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงนาสิก (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 3 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตัวอย่างที่ 3

รูปที่ 3 ลำดับที่ 3

ที่มา : LINE STORE (2565)

5.1.1.4 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงข้างลิ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “รับรู้” [ráp rúu] เป็น “ลับลิ้น” [láp lúu] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ไม่ลับลิ้น” (LINE STORE, 2565) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /r/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงร้าว ก้อง กลายเป็นหน่วยเสียง /l/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงข้างลิ้น ก้อง (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 2 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.52

ตัวอย่างที่ 4

รูปที่ 4 ลำดับที่ 4

ที่มา : LINE STORE (2565)

5.1.1.5 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้น

เสียงเสียดแทรก เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “ครับ” [khráp] เป็น “ฮับ” [háp] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ดีฮับ” (LINE STORE, 2565ฐ) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /khr/ ซึ่งเป็นพยัญชนะควบกล้ำ เป็นหน่วยเสียง /h/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 3 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตัวอย่างที่ 5

รูปที่ 5 ลำดับที่ 5

ที่มา : LINE STORE (2565ฐ)

5.1.1.6 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้น

เสียงเปิด เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “รู้” [rúu] เป็น “ฮู้” [júu] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ไม่ฮู้ไม่ซี้” (LINE STORE, 2565ก) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียง /r/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงร่ว ก้อง กลายเป็นหน่วยเสียง /j/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงเปิด ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 5 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 23.81

ตัวอย่างที่ 6

รูปที่ 6 ลำดับที่ 6

ที่มา : LINE STORE (2565ก)

5.1.2 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย คือ การเปลี่ยนรูปพยัญชนะท้ายรูปหนึ่งเป็นรูปพยัญชนะท้ายอีกรูปหนึ่ง โดยจะทำให้การออกเสียงของคำ ๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย พบการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายจำนวน 4 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 4.12 จำแนกได้ 2 ลักษณะ ปรากฏถ้อยคำบนสติกเกอร์ดังนี้

5.1.2.1 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายเป็นรูปพยัญชนะท้ายเสียงนาสิก เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “ก่อน” [kʰəwŋ] เป็น “ก้อง” [kʰəwŋŋ] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ทำงานก้อง” (LINE STORE, 2565) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคือ /ŋ/ เป็นพยัญชนะท้ายเสียงนาสิก ก้อง กลายเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคือ /ŋŋ/ เป็นพยัญชนะเสียงนาสิก ก้อง ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายไม่ตามเสียงสระ กล่าวคือ ลมที่ถูกกักในช่องปากจากนั้นจึงผ่านออกไปทางจมูก โดยเพดานอ่อนและลิ้นไก่อะอยู่ในลักษณะพับ เพื่อทำการเปิดช่องด้านหลังให้ลมขึ้นไปทางจมูกในการออกเสียงพยัญชนะ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) พบจำนวน 3 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 75

ตัวอย่างที่ 7

รูปที่ 7 ลำดับที่ 7

ที่มา : LINE STORE (2565)

5.1.2.2 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายเป็นรูป

พยัญชนะท้ายเสียงเปิด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “ก่อน” [kʷəŋ] เป็น “ก้อย” [kʷəŋj] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ลาก้อย” (LINE STORE, 2565ฉ) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคือ /ŋ/ ซึ่งเป็นพยัญชนะท้ายเสียงนาสิก ก้อง กลายเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายคือ /j/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงเปิด ก้อง ปรากฏเฉพาะเมื่อตามหลังสระ (วรวรรณ ศรียากย์, 2556) พบจำนวน 1 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 25

ตัวอย่างที่ 8

รูปที่ 8 ลำดับที่ 8

ที่มา : LINE STORE (2565ฉ)

5.1.3 การเปลี่ยนแปลงรูปสระ คือ การเปลี่ยนรูปสระรูปหนึ่งเป็นรูปสระอีกรูปหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การออกเสียงของคำ ๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย พบการเปลี่ยนแปลงรูปสระ จำนวน 31 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 31.96 จำแนกได้ 4 ลักษณะ ปรากฏถ้อยคำบนสติ๊กเกอร์ดังนี้

5.1.3.1 การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นเป็นรูปสระ

เสียงยาว เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “จะ” [caʔ] เป็น “จา” [caa] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “หัวจาปวด” (LINE STORE, 2565ช) โดยเปลี่ยนจากหน่วยสระเสียงสั้น /a/ คือคำว่า “จะ” ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับสั้นต่ำ ออกเสียงสั้น ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ ปรากฏร่วมกับพยัญชนะต้นเดี่ยว

พยัญชนะควบกล้ำ โดยเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงสระเสียงยาว /aa/ คือคำว่า “จา” เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงยาว ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ ปรากฏร่วมกับพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำได้ทุกหน่วยเสียง ส่วนพยัญชนะตัวสะกดปรากฏร่วมกับ /ʔ/ ไม่ได้ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) พบจำนวน 11 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.48

ตัวอย่างที่ 9

รูปที่ 9 ลำดับที่ 9

ที่มา : LINE STORE (2565ซ)

5.1.3.2 การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงยาวเป็นรูปสระ

เสียงสั้น เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “แบบ” [bɛɐp] เป็น “บับ” [bap] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “คือบับ” (LINE STORE, 2565ค) โดยเปลี่ยนจากหน่วยสระเสียงยาว /ɛɐ/ เป็นสระหน้า ระดับลิ้นกึ่งต่ำ ออกเสียงยาว ริมฝีปากแผ่ โดยเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้น /a/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงสั้น ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) พบจำนวน 7 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 22.58

ตัวอย่างที่ 10

รูปที่ 10 ลำดับที่ 10

ที่มา : LINE STORE (2565ค)

5.1.3.3 การเปลี่ยนแปลงรูปสระของสระประสมเสียงยาว

เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “เหมือน” [m^uān] เป็น “เหมียน” [mⁱān] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ไม่สวยเหมียนหมา” (LINE STORE, 2565ช) โดยเปลี่ยนจากหน่วยสระเสียงยาว /ua/ เป็นหน่วยเสียงสระประสม ออกเสียงยาว ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ ได้เปลี่ยนเป็นหน่วยสระเสียงยาวที่ทำให้เสียงเปลี่ยนแปลงเป็น /ia/ เป็นหน่วยสระประสม ออกเสียงยาว ริมฝีปากแผ่ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) พบจำนวน 6 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 19.35

ตัวอย่างที่ 11

รูปที่ 11 ลำดับที่ 11

ที่มา : LINE STORE (2565ช)

5.1.3.4 การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นที่ออกเสียงต่างกัน

เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “จะ” [càʔ] เป็น “จิ” [cìʔ] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “จิ๋บ้ายรายวัน” (LINE STORE, 2565ช) โดยเปลี่ยนจากหน่วยสระเสียงสั้น /a/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงสั้น ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ ทำให้เสียงเปลี่ยนแปลงเป็นหน่วยเสียงสระ /i/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นสูง ออกเสียงสั้น ริมฝีปากแผ่ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) พบจำนวน 7 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 22.58

ตัวอย่างที่ 12

รูปที่ 12 ลำดับที่ 12

ที่มา : LINE STORE (2565ช)

5.1.4 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะและสระ คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะรูปหนึ่งเป็นรูปพยัญชนะอีกรูปหนึ่งซึ่งเปลี่ยนได้ทั้งพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และเปลี่ยนแปลงจากสระรูปหนึ่งเป็นรูปสระอีกรูปหนึ่งได้ทั้งสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว ทำให้เสียงเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบนสติกเกอร์เป็นการเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ “จิง” [caŋ] เป็น “จุง” [cuŋ] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ซีเกียจุงเบย” (LINE STORE, 2565ฉ) โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียงสระ /a/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระกลางระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงสั้น ริมฝีปากไม่แผ่ไม่ห่อ ปรากฏร่วมกับพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำ และพยัญชนะสะกดได้ทุกหน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระ /u/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นสูง ออกเสียงสั้น ริมฝีปากห่อกลม ปรากฏร่วมกับพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทุกหน่วยเสียง ยกเว้นพยัญชนะสะกด /w/ และปรากฏร่วมกับพยัญชนะควบกล้ำ /kw, khw/ และเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ คำว่า “เลย” [lɔɯ] เป็น “เบย” [bɔɯ] โดยเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียงข้างลิ้น /l/ เสียงก้อง เป็นหน่วยพยัญชนะต้นเสียงหยุด /b/ ก้อง มีลม (วรวรรณ ศรีวิทย, 2556) พบจำนวน 10 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 10.31

ตัวอย่างที่ 13

รูปที่ 13 ลำดับที่ 13

ที่มา : LINE STORE (2565ฉ)

5.1.5 การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ คือ การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์รูปหนึ่งเป็นวรรณยุกต์อีกรูปหนึ่งหรือเป็นการเพิ่มรูปวรรณยุกต์ทำให้การออกเสียงเปลี่ยนแปลงไปพร้อมทั้งปรากฏรูปวรรณยุกต์ตรงตามเสียง เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบนสตีกเกอร์เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ “งูพิษ” [ŋuu phít] กลายเป็น “งูพิษ” [ŋuu phít] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “งูพิษ” (LINE STORE, 2565จ) มีการเปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มรูปวรรณยุกต์ให้ปรากฏวรรณยุกต์ไม้ตรีที่มีการเน้นเสียงโทสูง จากคำเดิมที่เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีที่มีพื้นเสียงของอักษรต่ำ และเป็นคำตาย โดยไม่มีรูปวรรณยุกต์ปรากฏ พบจำนวน 2 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 2.06

ตัวอย่างที่ 14

รูปที่ 14 ลำดับที่ 14

ที่มา : LINE STORE (2565จ)

5.1.6 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งรูปพยัญชนะทั้งหมด การเปลี่ยนสระทุกหน่วยเสียง และเปลี่ยนรูปวรรณยุกต์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเสียง เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบนสตีกเกอร์เป็นการเปลี่ยนแปลงเสียงที่พยางค์ทั้งในรูปของพยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์ของคำว่า “รัก” [rák] เป็น “ย้าก” [jáak] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “น่าย้าก” (LINE STORE, 2565ข) โดยมีการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นเสียงร่ว คือ /r/ เป็นพยัญชนะต้นเสียงก้องกลายเป็น /j/ เป็นพยัญชนะต้นเสียงเปิด ซึ่งเป็นเสียงก้อง ด้านรูปสระเปลี่ยน

จากหน่วยสระเสียงสั้น /a/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงสั้น ริมฝีปากไม่แฟ้มไม่ห่อ กลายเป็น หน่วยสระเสียงยาว /aa/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ออกเสียงยาว ริมฝีปากไม่แฟ้มไม่ห่อ และเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ปรากฏเป็นไม้โทเสียงวรรณยุกต์ตรี ที่มาจาก หน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงตรีแต่ไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์ เนื่องจาก ย เป็นอักษรต่ำ เมื่อเป็นคำตายพื้นเสียงจึงเป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงตรี พบจำนวน 29 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 29.90

ตัวอย่างที่ 15

รูปที่ 15 ลำดับที่ 15

ที่มา : LINE STORE (2565ซ)

5.2 การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ

ผลการวิเคราะห์สติกเกอร์ไลน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ วิเคราะห์โดยปรับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำของ วรวรรณ ศรียาภัย (2556) พบจำนวนทั้งสิ้น 10 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.35 จำแนกได้ 3 ลักษณะดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 การกลมกลืนเสียง คือ การเปลี่ยนรูปของเสียงที่มีความใกล้เคียงกัน ทำให้เสียงมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกัน จะอยู่ด้านหน้าหรือด้านหลังก็ได้ (วรวรรณ ศรียาภัย, 2556) เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบน

สติกเกอร์เป็นการกลมกลืนเสียงที่พยางค์ “นี้” [nii] เป็น “จี้” [ŋii] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ยังจี้เอง” (LINE STORE, 2565ง) เป็นการกลมกลืนเสียงของพยัญชนะต้นตัวหน้าคือ พยัญชนะ “น” /n/ กลายเป็นเสียงพยัญชนะต้นตัวหน้าคือ “ง” /ŋ/ โดยมีลักษณะเป็นเสียงก้องและจัดอยู่ในประเภทเสียงนาสิกเหมือนกัน กล่าวคือมีการเปลี่ยนรูปของเสียงให้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ เสียง /ŋ/ เปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการเชื่อมเสียงเข้าหากันกับ เสียง /n/ พบการกลมกลืนเสียงจำนวน 2 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 20

ตัวอย่างที่ 16

รูปที่ 16 ลำดับที่ 16

ที่มา : LINE STORE (2565ง)

5.2.2 การสูญเสียเสียง คือ การเปลี่ยนรูปของการสูญเสียเสียงพยัญชนะใดพยัญชนะหนึ่ง (วรวรรณ ศรียาภย์, 2556) เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบนสติกเกอร์เป็นการสูญเสียเสียงที่พยางค์ “สมอง” [sà mǎwŋ] เป็น “หมอง” [mǎwŋ] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “ใช้หมองแป๊ป” (LINE STORE, 2565ง) เป็นการสูญเสียเสียงของหน่วยเสียงสระ คือ /a/ และเสียง /s/ ทำหน้าที่เป็นอักษรนำส่งผลให้คำว่า “มอง” กลายเป็นคำว่า “หมอง” เนื่องจากคำว่า “มอง” ได้รับอิทธิพลมาจาก ส ซึ่งเป็นอักษรสูง จึงทำให้ยังเป็นคำว่า “หมอง” แม้จะไม่ปรากฏ ส ก็ตาม พบการสูญเสียเสียงจำนวน 5 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 50

ตัวอย่างที่ 17

รูปที่ 17 ลำดับที่ 17

ที่มา : LINE STORE (2565ฐ)

5.2.3 การเพิ่มพยัญชนะ คือ การเพิ่มพยัญชนะใดพยัญชนะหนึ่ง ทำให้รูปคำและเสียงมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ถ้อยคำที่ปรากฏบนสติกเกอร์ เป็นการเพิ่มเสียงพยัญชนะที่พยางค์ “จู้” [khi:] เป็น “จรี” [khri:] ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถ้อยคำ “จรีเกียจ” (LINE STORE, 2565ฐ) โดยเป็นการเพิ่มพยัญชนะ /r/ เข้ามาเพื่อให้เกิดการออกเสียงใหม่ที่แตกต่างไปจากรูปคำเดิม ซึ่งเป็นการออกเสียงที่มีลักษณะของเสียงควบกล้ำที่ไม่มีในภาษาไทย พบการเพิ่มพยัญชนะจำนวน 3 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 30

ตัวอย่างที่ 18

รูปที่ 18 ลำดับที่ 18

ที่มา : LINE STORE (2565ฐ)

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงใน
สติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว

การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง ในสติกเกอร์ไลน์	จำนวนสติกเกอร์	ร้อยละ (รูปภาพ)
5.1 การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง ด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์	97	90.65
5.1.1 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้น	21	21.65
5.1.3 การเปลี่ยนแปลงรูปสระ	31	31.96
5.1.4 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะและสระ	10	10.31
5.1.5 การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์	2	2.06
5.1.6 การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์	29	29.90
5.2 การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ	10	9.35
5.2.1 การกลมกลืนเสียง	2	20.00
5.2.2 การสูญเสียเสียง	5	50.00
5.2.3 การเพิ่มพยัญชนะ	3	30.00
รวม	107	100

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว พบว่านักวาดใช้ถ้อยคำที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนทั้งสิ้น 107 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 13.51 ของจำนวนสติกเกอร์ไลน์ทั้งหมด 792 รูปภาพ พบการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ จำแนกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้น จำแนกกลุ่มย่อยได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงหยุด การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงกักเสียดแทรก การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงนาสิก การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงข้างลิ้น การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงเสียดแทรก และการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะต้นเป็นรูปพยัญชนะต้นเสียงเปิด 2) การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้าย จำแนกกลุ่มย่อยได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายเป็นรูปพยัญชนะท้ายเสียงนาสิก และการเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะท้ายเป็นรูปพยัญชนะท้ายเสียงเปิด 3) การเปลี่ยนแปลงรูปสระ จำแนกกลุ่มย่อยได้ 4 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นเป็นรูปสระเสียงยาว การเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงยาวเป็นรูปสระเสียงสั้น การเปลี่ยนแปลงรูปสระของสระประสมเสียงยาว และการเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นที่ออกเสียงต่างกัน 4) การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะและสระ 5) การเปลี่ยนแปลงรูปวรรณยุกต์ และ 6) การเปลี่ยนแปลงรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และพบการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงใน

หน่วยคำ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การกลมกลืนเสียง การสูญเสีย และ การเพิ่มพยัญชนะ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าภาษา มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ตามบริบทของการสื่อสารระหว่างบุคคล ปัจจัยที่ทำให้คำหรือ ถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากคนในสังคมมักใช้คำ หรือถ้อยคำที่สามารถสื่อสารกันอย่างสะดวกรวดเร็วหรือเรียกว่า ภาษาแชต หรือภาษาออนไลน์ โดยยังคงความหมายเดิม จึงส่งผลให้คำหรือถ้อยคำนั้น เกิดวิวัฒนาการทางภาษาที่แปลกใหม่ เหตุนี้ก็นักวาดสติกเกอร์ไลน์ได้สร้างสรรค์ สติกเกอร์ที่ประกอบคำหรือถ้อยคำที่ได้รับความนิยม มีความโดดเด่น ได้เห็น ถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปคำของเสียงในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการศึกษาภาษาที่ใช้ในไดอารีออนไลน์ : เดือนตุลาคม 2549 - เดือน มีนาคม 2550 (ฐิติภา คุประเสริฐ, 2551) พบการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียง มากกว่าการสะกดคำในไดอารีออนไลน์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงนั้น ใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเขียนไดอารีออนไลน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เขียน เลือกเขียนวิธีที่ตนเองถนัดมากกว่าใช้คำตามหลักภาษามาตรฐาน เนื่องจาก คำไม่ถูกต้องตามหลักภาษาทำหน้าที่สื่อความหมายได้เหมือนกันกับภาษามาตรฐาน และสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเสียงเพื่อสร้างให้ภาษา มีความ แปลกใหม่เป็นกลวิธีเพื่อเรียกความสนใจแก่ผู้อ่านไดอารีของตนเองได้อีกด้วย

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ ภาษาไทยหมวดหมู่ ตัวละครสุนัขและแมวสามารถแสดงอัตราการ เปลี่ยนแปลงรูปคำของสติกเกอร์ไลน์ซึ่งพบมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงรูป สระเสียงสั้นเป็นรูปสระเสียงยาว พบจำนวน 11 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 35.48 จัดอยู่ในกลุ่มย่อยของการเปลี่ยนแปลงรูปสระ พบจำนวน 31 รูปภาพ

คิดเป็นร้อยละ 31.96 รองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ สระ และวรรณยุกต์ พบจำนวน 29 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 29.90 ของจำนวนทั้งหมด และพบน้อยที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ท้ายเป็นรูปพยางค์ท้ายเสียงเปิดจำนวน 1 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 25.00 จัดอยู่ในกลุ่มย่อยของการเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ท้าย พบจำนวน 4 รูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 4.12 เป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงเพื่อความโดดเด่นและแปลกใหม่ของถ้อยคำภาษาในยุคปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยพบการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการใช้ภาษาไทยปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ กล่าวคือ พบการเปลี่ยนแปลงรูปพยางค์ สระ มากกว่าการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงด้านการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของพยางค์ สระ และวรรณยุกต์ไม่มีข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงของเสียง นักวาดสติกเกอร์ไลน์หรือผู้ใช้ภาษาจึงนิยมเปลี่ยนแปลงเสียงสระเป็นอันดับแรก เพื่อเกิดคำใหม่ ๆ พร้อมทั้งเสียงที่แตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงทางเสียงในหน่วยคำ คือ การกลมกลืนเสียง การสูญเสีย การเพิ่มพยางค์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงอย่างมีข้อจำกัด เนื่องจากเสียงจะเปลี่ยนจากเสียงหนึ่งไปยังเสียงหนึ่งนั้นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเท่านั้น (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2526) อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปคำตามเสียงจะเห็นได้ชัดว่าการเปลี่ยนแปลงของเสียงในลักษณะต่าง ๆ ส่งผลให้ออกเสียงง่ายขึ้น สะดวกต่อการสื่อสารแม้จะไม่ถูกต้องตามภาษามาตรฐานก็ตาม การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องคำสแลงที่ปรากฏในสติกเกอร์สุดฮิตหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว (ธิดา เอ่งฉ้วน และจอมขวัญ สุทธิจันทร์, 2565) ได้ศึกษา

การสร้างคำสแลงในประเด็นการเปลี่ยนแปลงรูปตามเสียงที่ใช้จริง ซึ่งพบการเปลี่ยนแปลงรูปสระมากที่สุด เช่น การเปลี่ยน “สระอ” /ɔ/ ของคำว่า “น้อย” /nɔj/ โดยออกเสียงเป็นสระเสียงสั้น เปลี่ยนมาเป็นสระเสียงยาว คือ “สระโอ” /oo/ คือ คำว่า “โหน่ย” /nɔoj/ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย เหตุเพราะเป็น การใช้ในการสนทนาผ่านตัวอักษรที่แทนเสียงพูด จึงทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปสระเสียงหนึ่งไปยังรูปสระอีกเสียงหนึ่ง

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริง ในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมวยังสอดคล้องกับ งานวิจัยที่ผ่านมาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยด้านเสียงปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย (จอมขวัญ สุทธิพันธ์, 2563) พบว่านักวาดสติกเกอร์ไลน์มีการใช้ถ้อยคำภาษา ที่มีแสดงการเปลี่ยนแปลงแบบเสียงสระแบบทำเสียงสระสั้นให้เป็นเสียงสระ ยาวมากที่สุด เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม กัน แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงรูปสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาวนั้น เพื่อแสดงความออดอ้อนบุคคลที่สนิทกันแบบไม่เป็นทางการ ปรากฏถ้อยคำ ในสติกเกอร์ไลน์ เช่น คำว่า “ยัง” /jaŋ/ กลายเป็น “ยาง” /jaaŋ/ หรือ คำว่า “ไป” /pai/ กลายเป็น “ปาย” /paai/ นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องลักษณะ การใช้ภาษาบนสื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน (ชาธิณา นอระอ, นุรอัชวีดา จารง, ณฐพร มุสิกเจริญ และวรเวทย์พิสิช ยศศิริ, 2561) พบว่า การใช้ภาษาบนสื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง ทางภาษาอย่างรวดเร็ว ได้แก่ การแปรคำที่มีเสียงยาวให้เป็นเสียงสั้นด้วยการ

ตัดสระเสียงยาวออกแล้วนำสระเสียงสั้นมาแทนที่ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “มาก” กลายเป็น “ม่ก” ยังพบการแปรเสียงสั้นให้เป็นเสียงยาวด้วยการเพิ่มสระเสียงยาวแทนที่ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “ได้” กลายเป็น “ด้าย” ซึ่งยังคงความหมายเดิม นอกจากนี้พบการแปรเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “จ้ง” กลายเป็น “จุง” คำว่า “เลย” กลายเป็น “เบย” และคำว่า “นะ” กลายเป็น “นัะ” สะท้อนให้เห็นว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายลักษณะ เริ่มต้นจากการสนทนาผ่านช่องทางรูปแบบออนไลน์ที่มีความสะดวกมากขึ้น โดยผู้ใช้ภาษาได้ปรับลักษณะของภาษาให้มีความแปลกใหม่ทั้งในด้านของเสียงและรูปคำ จึงเกิดคำใหม่ ๆ ขึ้น

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมวทั้งการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างจากสติกเกอร์ไลน์และงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตทำให้เห็นชุดข้อมูลอันสะท้อนให้เห็นข้อค้นพบว่าปัจจุบันการใช้ภาษาในการสื่อสารก้าวหน้าไปไกลเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาใหม่ ๆ อยู่เสมอเห็นได้จากงานวิจัยในอดีตจนถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของรูปคำตามเสียงในภาษาเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่าภาษายังคงเกิดวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องเพื่อเน้นความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสารในชีวิตประจำวันอย่างไม่เป็นทางการแต่ยังคงความหมายเดิมไว้ จึงมักเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงในภาษาแชต กลุ่มสนทนาที่สนิทสนมกัน กระทั่งคำหรือถ้อยคำที่ปรากฏบนสติกเกอร์ไลน์ การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักภาษามาตรฐาน หรือสื่อสารในบริบททางการ แต่แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของคนในสังคมได้รับอิทธิพลจากกระแสนิยมต่าง ๆ ทำให้ภาษาไทยที่

ใช้ปัจจุบันทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนได้รับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่เติบโตอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น (พระมหานรินทร์ ประสมพงศ์, 2563)

การเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยแสดงให้เห็นว่านักวาดสติกเกอร์ไลน์สร้างสรรค์สติกเกอร์ที่มีถ้อยคำไม่ตรงตามรูปเสียงที่ใช้จริงเพื่อความแปลกใหม่และตามกระแสนิยม ภาษาในสติกเกอร์ไลน์เป็นภาษาเขียนที่มักใช้อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งการใช้รูปภาพบนสติกเกอร์หรือรูปภาพด้วยการเปลี่ยนแปลงของเสียงเป็นเจตนาการสื่อสารของมนุษย์อย่างหนึ่งที่บ่งบอกความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับสารเกิดจินตภาพ รวมถึงการใช้รูปสติกเกอร์สัตว์ประกอบการสื่อสารเพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเสริมเจตนาการสื่อสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ถ้อยคำที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อง่ายต่อการใช้สนทนากันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ผลการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์จึงสามารถเป็นตัวอย่างด้านการเปลี่ยนแปลงของเสียงในภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้ เช่น ภาษาศาสตร์ สัทศาสตร์ ระบบเสียงในภาษาไทย และวัจนปฏิบัติศาสตร์

7.2 ผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามเสียงที่ใช้จริงในสติกเกอร์ไลน์สามารถนำไปเปรียบเทียบถ้อยคำภาษาในยุคอดีตและยุคปัจจุบันว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรเพื่อให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางภาษาและเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของถ้อยคำภาษา

8. เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2547). *ภาษาไทยของเรา*. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จอมขวัญ สุทินนท์. (2563). การเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยด้านเสียงปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 12(1), 51-69.
- จอมขวัญ สุทินนท์. (2564). การเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดแบบมีเงื่อนไขร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่สะกดตามเสียงพูดที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยด้านเสียงปัจจุบันในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา*. 10(2), 91-105. <https://so01.tcithaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/239924/167284>
- ซาริณา นอรอเอ, นูรอชีดา จารง, ณัฐพร มุสิกเจริญ และรเวทย์พิสิข ยศศิริ. (2561). ลักษณะการใช้ภาษาบนสื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน. *พลวัตการศึกษายุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9*. (940-952). <https://wb.yru.ac.th/bitstream/yr/6190/1/2561-HNICSarina940-952.pdf>
- จิตติภา คุประเสริฐ. (2551). *การศึกษาภาษาที่ใช้ในไดอารี่ออนไลน์: เดือนตุลาคม 2549-เดือนมีนาคม 2550* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- ธิดา เองฉ้วน และจอมขวัญ สุทินนท์. (2565). คำสแลงที่ปรากฏในสติกเกอร์ไลน์สุดฮิตหมวดหมู่ตัวละครสุนัขและแมว. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 15*. (932-943). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- นิตยา กาญจนวรรณ. (16, สิงหาคม, 2545). *การใช้ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. เอกสารประกอบในการสัมมนาทางวิชาการ จัดโดยราชบัณฑิตยสถาน เรื่องภาษาไทยปัจจุบัน: ปัญหาและแนวทางแก้ไข.
- ปองจิต อ่อนเผ่า. (2552). ข้อคิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน. *วารสารวรรณวิทัศน์*. 9, 121-133.
- พระมหานรินทร์ ประสมพงศ์. (2563). วยรู้ยุคใหม่กับการใช้ภาษาไทยที่ควรรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 8(2), 182-194. <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/edj/article/view/1134/848>
- พิมพ์ประไพ บุญสม. (2556). *อุปลักษณะในสำนวนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสัตว์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ภาวาส บุญนาค. (2547). *ภาษาไทยของเรา*. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วรวรรณ ศรียาภย. (2556). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สัมปชัญญะ.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2526). *ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ : วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- LINE STORE. (2565ก). *เหมียวขอ*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://store.line.me/stickershop/product/12312952/th>
- LINE STORE. (2565ข). *แก๊งปุยปุย*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://store.line.me/stickershop/product/13734576/th>
- LINE STORE. (2565ค). *แซ่ซเซ่เขียลกับน้องเหมียว*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://store.line.me/stickershop/product/19952695/th>

LINE STORE. (2565ง). *แมวและคำพูดสนุกสนาน*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/18810118/th>

LINE STORE. (2565จ). *ไว้เซทข้าๆกวนๆ*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/19946891/th>

LINE STORE. (2565ฉ). *คุโมะ หมาหุยกหยิก*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก
<https://store.line.me/stickershop/product/19504571/th>

LINE STORE. (2565ช). *ฉันรักงานนี้แมวกวนพาสเทล*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/20029387/th>

LINE STORE. (2565ซ). *ซ็อกโกแลตหมาซ่า*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก
<https://store.line.me/stickershop/product/19994008/th>

LINE STORE. (2565ณ). *ชิโระ ตัวหมาต๋อยนุ้ย*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/19291786/th>

LINE STORE. (2565ญ). *ซูโม่แคทแมวจอมกวน 2*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/19880972/th>

LINE STORE. (2565ฎ). *ลูกหมาของแม่นาก*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/60004/th>

LINE STORE. (2565ฏ). *วิเชียรมินแฮปปี้ๆ*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565, จาก
<https://store.line.me/stickershop/product/19994207/th>

LINE STORE. (2565ฐ). *อ้วนกลม หมาน้อยแสนชน*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2565,
จาก <https://store.line.me/stickershop/product/11832683/th>

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
PARENTS' SATISFACTION TOWARD LEARNING EXPERIENCES
OF EARLY CHILDHOOD IN SATIT DEMONSTRATION SCHOOL
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

นัทธณิชา สังศิลป์เลิศ^{1*} และณัฐพันธ์ วรกุล²
Nuttanicha Sungsillear^{1*} and Nuttaphun Vorakul²

Received Date: January 23, 2023

Revised Date: June 23, 2023

Accepted Date: June 26, 2023

¹ ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: nuttanicha.su@skru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 221 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา แบบ Rating Scale ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ การหาค่าร้อยละ และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปข้อเสนอแนะโดยใช้พรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ

ส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน โดยมีข้อเสนอแนะด้านครูผู้สอน ครูมีประสบการณ์และความรู้ที่พร้อมถ่ายทอดให้นักเรียนอย่างมีคุณภาพ เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน แต่ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสมรรถนะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยและลดจำนวนกิจกรรมออนไลน์ในรูปแบบของโครงการและชิ้นงานของเด็กลง

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this study were to (1) examine the parents' satisfaction toward the learning experiences of early childhood in Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat University 2) investigate the suggestions on learning experiences of early childhood at Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat University. The target group included 221 parents of students at Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat University, in the academic year 2021. The research instrument was a questionnaire including Part 1: general information, Part 2 : parents' satisfaction towards learning experiences of early childhood at Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat University, with the 5-level rating scale, and Part 3: open-ended questions for the suggestions on learning experiences of early childhood at Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat

University. The questionnaire was analyzed for conformity by experts. Data analysis was completed using frequency, percentage, and standard deviation. The suggestions were concluded using descriptive analysis.

The results of the study were as follows: the parents' satisfaction towards learning experiences of early childhood at Satit Demonstration School Songkhla Rajabhat University, overall, was at the highest level. When considering each aspect, the parents had the highest satisfaction level in the aspects of teachers, content used in learning experiences, learning activities management, and the quality of learning experiences. The aspect with the lowest satisfaction level was basic competency promotion with the suggestion that teachers should have sufficient experience and knowledge to teach students with quality content that is suitable for students. However, there should be learning activities that promote the development of early childhood basic competencies and the number of online activities such as students' projects and tasks should be reduced.

Keywords: Parents' Satisfaction, Learning Experiences of Early Childhood, Early Childhood

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 3) เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา มีความสอดคล้องกันตามเจตนารมณ์ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560 - 2564 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการสะท้อนให้เห็นเจตนารมณ์ที่เน้นการพัฒนาอย่างรอบด้าน จึงจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยมีเป้าหมายสำคัญให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ และแผนการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ระบุตาม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งกำหนดไว้ในเป้าประสงค์ไว้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และมีระบบบริการและระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 11 - 17) การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่วางรากฐานสำคัญ เป็นการเตรียมความพร้อมสู่ระดับที่สูงขึ้น มุ่งพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านเพื่อให้เติบโต

เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของชาติ ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสอง โดยบัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการ ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อ พัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมี ส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560: 14) ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการ ด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (วัฒนา ปญญฤทธิ์, 2553: 77)

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา จะคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กเป็นสำคัญ ผู้ปกครองให้ ความสำคัญกับการวางรากฐานความรู้ด้านวิชาการเด็กปฐมวัยอย่างมาก โดยเฉพาะทักษะทางภาษา และคณิตศาสตร์ เนื่องจากต้องการให้เด็กสอบ เข้าเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จึงเป็นเหตุให้พ่อแม่ ผู้ปกครองจัดหาครูสอนพิเศษ หรือส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็กและผลกระทบที่จะ เกิดขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556) ซึ่งนักวิชาการและนักจิตวิทยาใน สหรัฐฯ ได้แสดงความเห็นว่าการเร่งพัฒนาทักษะวิชาการของเด็กปฐมวัยไม่ สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้ และเฟรดริค วิลเฮม เฟรอบเอล (Friedrich Wilhelm Froebel, อ้างถึงใน กุลยา ต้นดิผลาชีวะ, 2551: 56)

ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาการศึกษาอนุบาล” เชื่อว่าการเรียนที่ปล่อยให้เด็กได้เล่นได้แสดงออก ประสบการณ์ที่จัดต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก และเด็กควรได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน นอกจากนี้ยังต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความต้องการของผู้ปกครองของเด็กอีกด้วย จึงจะทำให้ครอบครัวมีองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาสถานศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ปกครอง เพราะเมื่อผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจ รู้สึกชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียน รู้สึกสบายใจที่จะฝากบุตรหลานไว้กับโรงเรียน จะทำให้เกิดความร่วมมือ และการช่วยเหลือต่าง ๆ แก่โรงเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุตรหลานของตนได้รับการพัฒนาไปอย่างเหมาะสม และในการเสริมสร้างความพึงพอใจนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความสำคัญของการสร้างความพึงพอใจ โดยการสำรวจและตรวจสอบความคาดหวัง และความพึงพอใจ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางและกลยุทธ์การบริการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ปัญหาข้อบกพร่องของการจัดการศึกษาลดน้อยลง นำไปสู่ ความสำเร็จของสถานศึกษาในการสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้ปกครอง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในรูปแบบออนไลน์ ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเต็มศักยภาพ มีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 221 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และระดับชั้นของนักเรียน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านครูผู้สอน 2) ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ 4) ด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5) ด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน โดยมีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 35 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 100)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

3) วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ทั้งภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
ทั้งภาพรวมและรายด้าน

4. สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ด้าน	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	อนุบาลปีที่ 1		อนุบาลปีที่ 2		อนุบาลปีที่ 3		μ	σ	ระดับความ พึงพอใจของ ผู้ปกครอง
		μ	σ	μ	σ	μ	σ			
1	ด้านครูผู้สอน	4.6	0.41	4.75	0.30	4.59	0.39	4.67	0.37	มากที่สุด
2	ด้านเนื้อหาในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้	4.67	0.39	4.71	0.34	4.56	0.44	4.65	0.40	มากที่สุด
3	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.42	4.63	0.42	4.54	0.41	4.61	0.40	มากที่สุด
4	ด้านคุณภาพการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้	4.60	0.51	4.62	0.37	4.39	0.50	4.54	0.47	มากที่สุด
5	ด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน	4.58	0.55	4.66	0.36	4.35	0.54	4.53	0.50	มากที่สุด
ภาพรวม		4.63	0.41	4.68	0.28	4.50	0.38	4.60	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีดังนี้

ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.39$) ด้านครูผู้สอน ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.41$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.42$) ด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.51$) และด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.55$) ตามลำดับ

ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.30$) ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.34$) ด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.36$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.42$) และด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.37$) ตามลำดับ

ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$,

$\sigma = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ($\mu = 4.59, \sigma = 0.39$) ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.56, \sigma = 0.44$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.54, \sigma = 0.41$) ด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 4.39, \sigma = 0.50$) และด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน ($\mu = 4.35, \sigma = 0.38$) ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.1) ด้านครูผู้สอน ครู มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีความทุ่มเท ใส่ใจ และดูแลเด็กอย่างทั่วถึง แต่ควรลดชิ้นงานเนื่องจากการเป็นออนไลน์ ครูไม่ได้เข้าถึงเด็กทุกคน ผู้ปกครองต้องอยู่ด้วยในวันที่มีกิจกรรม

2.2) ด้านเนื้อหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีประสบการณ์และความรู้ที่พร้อมถ่ายทอดให้นักเรียนอย่างมีคุณภาพ เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน ครูมีการเตรียมเนื้อหาและสอนอย่างสนุกมีคลิปวิดีโอช่วยหลังดีมาก แต่เนื้อหาการสอนควรพัฒนาตลอดเวลาตามสถานการณ์และเพิ่มเนื้อหาให้ละเอียดมากขึ้นเน้นความสนุกสนาน

2.3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องมีความรอบรู้ในการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้สอนมีความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ แต่มีกิจกรรมโครงการในรูปแบบออนไลน์มากเกินไป ทำให้เด็ก

เบื่อรู้สึกไม่สนุก ควรบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลายเน้นการอ่านและการเขียน และติดตามเด็กอย่างต่อเนื่อง

2.4) ด้านคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมได้ดี แต่ในบางครั้ง ระบบการสื่อสาร เช่น อินเทอร์เน็ต ยังไม่ตอบสนองเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการเรียนการสอนคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบออนไลน์อาจน้อยกว่าการเรียนรู้แบบ onsite

2.5) ด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน ครูคอยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนคิดและตอบคำถามดีมากขึ้นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล แต่การเรียนรู้ออนไลน์เป็นสิ่งใหม่สำหรับนักเรียน และผู้ปกครอง จึงควรเน้นการส่งเสริมสมรรถนะทางการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ก่อน ในเรื่องอื่นก็จะดีตามมาด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่ามีประเด็นควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

การที่ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มุ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมให้

เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การสำรวจ การทดลอง ฝึกการคิดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม และส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เติบโตด้วยความรักความเอื้ออาทร โดยดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ระดับปฐมวัย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 (2560: 40) ได้กำหนดว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี เน้นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายเกิดความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา และสอดคล้องกับ Friedrich Wilhelm Froebel (1782–1852: ออนไลน์) เชื่อว่า เด็กมีความสามารถในการสิ่งสิ่งมาตั้งแต่เกิด การเรียนที่ดีต้องให้เด็กได้เล่นได้แสดงออก ประสบการณ์ที่จัดต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก และเด็กควรได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านครูผู้สอน

ผลการวิจัยนี้ปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ผ่านการอบรมด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการเด็ก และออกแบบการจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง สอดคล้องกับ รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาปีการศึกษา 2563 (2563: 60) ผลการประเมินตนเองมาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ทุกตัวชี้วัด สอดคล้องกับ ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ข้อ10 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกายวาจา และจิตใจ (จรรยาบรรณของวิชาชีพ, 2556: 73-74)

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน ผลการวิจัยนี้

ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ระบาด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาต่าง ๆ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประกาศปิดสถานศึกษา ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนใน ทุกระดับชั้น เพื่อลดช่องทางการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส สถานศึกษาปรับเปลี่ยน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ออนไลน์เต็มรูปแบบ การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ สำหรับเด็กปฐมวัย มีข้อจำกัดในการใช้สื่อและเทคโนโลยี กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการส่งเสริมสมรรถะ พื้นฐานพื้นฐานของเด็กปฐมวัยจึงมีข้อจำกัด เด็กปฐมวัยในวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างการเรียนระดับปฐมวัยกับการเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น จำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อมและส่งเสริม การเรียนรู้ที่เหมาะสมก่อนที่จะเลื่อนขั้นขึ้นไปเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับ ปฐมวัย ส่งผลกระทบกับเด็กในช่วงรอยต่อนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มีเวลาใน การเตรียมความพร้อมเท่าที่ควร และทำให้เด็กปรับตัวได้ยากมากขึ้นกับการ เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

สอดคล้องกับ แนวทวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและการทำงานของสมอง สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยบูรณาการทาง กิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้ มีครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็น

ผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและร่วมเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขตลอด จนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 (2560: 40)

6. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1.1 สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรวางแผน ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลในช่วงสถานการณ์โควิด

6.1.2 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถพื้นฐานของเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างและเสริมพัฒนาการเด็ก โดยใช้และจัดกิจกรรมเสริมการคิดในชีวิตประจำวันให้กับเด็ก เพื่อคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่ประเทศไทยต้องการ

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

6.2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของปฐมวัยต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ดร.พรรณี ผุดเกิด ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กรุณาแนะนำ ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *บีบเค้นเด็กกอนูบาล...เร่งอ่าน เขียน คนใดจะดีจริงหรือ!!!*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2564, จาก www.kriengsak.com/node/1284

วัฒนา ปุณณฤทธิ. (2553). *การศึกษาปฐมวัย : แนวคิด หลักการสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มิวเซียม บุคส์.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เบรน - บุ๊ค.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 130 ตอนที่ 130 ง. หน้า 73-74.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 14-77.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *หลักสูตรการศึกษาระดับ
ปฐมวัย พุทธศักราช 2560*.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนา
เด็กปฐมวัย พ. ศ. 2560 - 2564*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2564, จาก
http://www.mua.go.th/users/budget/doc/0503_4_w657_detail.pdf

Friedrick, F. (1782–1852). *Britannica Concise Encyclopedia*
Friedrich Wilhelm August Froebel. Retrieved February 25,
2021, from <http://www.answers.com/topic/>

การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไก
สำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแลผู้สูงอายุ
THE DEVELOPMENT OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS
WITH IMPORTANT MECHANISMS OF THAI PUBLIC
HEALTH IN CARING FOR THE ELDERLY

ธนพร แก้วพิจิตร^{1*} และเพ็ญศรี ศิรินัง²

Thanaporn Kaewpijit^{1*} and Pensri Chirinang²

Received Date: April 20, 2023

Revised Date: June 20, 2023

Accepted Date: June 21, 2023

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

² รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย นวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

* Corresponding author, E-mail: thanaporn.kae@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับงานขององค์การสาธารณสุข เอกสารงานทางวิชาการและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาการสาธาณสุขนั้นมีการจัดตั้งโครงการการสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้านทั่วประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การสรรหาและคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) นอกจากนี้ยังมีการกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) การเยี่ยมบ้านและดูแลผู้สูงอายุที่บ้านและดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยตรวจสอบสภาพสุขภาพของผู้สูงอายุ และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมในกรณีที่ต้องการการรักษาเพิ่มเติม และ 2) การส่งเสริมและช่วยเหลือในการดูแลผู้สูงอายุ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ช่วยดูแลสุขภาพ ช่วยในการอาบน้ำ ช่วยในการทำอาหาร และช่วยในการเคลื่อนย้าย ส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถทำได้โดยการดำเนินกิจกรรมการจัดอบรมและพัฒนาทักษะที่เหมาะสมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ กลไกดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่ทำให้ อสม. มีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานที่ช่วยแก้ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุและปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ลดลง และยังมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี การกำหนดมาตรการทางสังคมทำให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, สาธารณสุขไทย, ผู้สูงอายุ

Abstract

This academic paper aims to study the development of village health volunteers with an important mechanism of Thai public health in caring for the elderly people by using the method of studying documents related to the work of public health organizations, academic papers and related researches. The results of the study showed that in terms of public health development, primary health care programs have been established in villages across the country in order to reduce social inequality, recruitment and selection of village health volunteers (VHVs). There are also tasks related to the care of the elderly, including 1) home visits and care for the elderly at home and primary health care, by examining the health conditions of the elderly and refer them to appropriate agencies in case they require additional treatment; and 2) promoting and assisting in caring for the elderly in daily life, such as taking care of health, bathing, cooking and moving. Promoting appropriate activities for the elderly and development of village health volunteers can be done by carrying out appropriate training and skill development activities related to caring for the elderly. Such mechanisms play an important role in helping VHVs' performance which helps reducing health problems of the elderly and risk factors in that

community area, including improving the conducive environment for good health. The establishment of social measures enhance people to change their behaviors for the better health.

Keyword: Village health volunteers, Thai public health, The elderly

1. บทนำ

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คือบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละกลุ่มบ้านและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change agents) การสื่อสารสาธารณสุข การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยบทบาท 6 ประการของ อสม. คือ แก่ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ซึ่บริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งนี้บุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็น อสม. ต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นคือ มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่เป็นการประจำในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประสงค์จะเป็น อสม. ไม่น้อยกว่า 6 เดือน อสม.จะมีวาระคราวละ 4 ปี เมื่อครบวาระแล้วให้พิจารณาต่อับตรประจำตัว โดยดูจากผลการดำเนินงานร่วมกับการพิจารณาของประชาชนและองค์กรของหมู่บ้าน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565) ทั้งนี้การคัดเลือก อสม. จะดำเนินการดังนี้

1) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับประธานกรรมการหมู่บ้าน / ชุมชน จัดประชุมหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนในหมู่บ้าน / ชุมชน แล้วมอบหมายให้ประธานกรรมการหมู่บ้าน / ชุมชนและ อสม. (กรณีที่มี อสม. ยังคงสภาพอยู่) เป็นคณะกรรมการคัดเลือก อสม. ใหม่

2) จัดแบ่งหลังคาเรือนให้เป็นคุ้มบ้าน คุ้มละ 10 - 15 หลังคาเรือนหรือใช้คุ้มเดิมที่มีการจัดอยู่แล้ว สอบถามหาผู้สมัครใจและมีคุณสมบัติตามที่กำหนด คัดเลือกเข้ารับการอบรมเป็น อสม. ในกรณีมีผู้สมัครเกิน 1 คน ให้คณะผู้ดำเนินการคัดเลือก อสม. ลงมติโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ คัดเลือกให้เป็น อสม. ประจำคุ้มบ้านนั้น จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้สังคมโลก รวมถึงประเทศไทย ต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตพฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนไป อัตราการเกิดของประชากรทั่วโลกที่มีแนวโน้มลดลงในขณะเดียวกันประชากรมีอายุยืนยาวขึ้นเนื่องจากการรักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565) และประชากรที่เกิดในยุคคนวัยชราที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 58 ปี หรือเรียกว่า Baby Boomers ได้เข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้หลายประเทศในโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคมที่สำคัญ โดยจากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก World Health Organization (WHO) มีการคาดการณ์ว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีจำนวนประชากรสูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคนและจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593 ทวีปเอเชียจะมีประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลก โดยคาดว่าจะสัดส่วนผู้ที่มีอายุ

60 ปีขึ้นไปในทวีปเอเชียจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งถือเป็นประเทศที่มีประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลกและถือเป็นประเทศแรก ๆ ของโลกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว (ยุวดี รอดจากภัย, 2562) สำหรับประเทศไทยนั้น จำนวนผู้สูงอายุมีตัวเลขเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศซึ่งถือว่ามีอัตราการเติบโตเป็นอันดับ 3 ในทวีปเอเชีย รองมาจากประเทศเกาหลีใต้ และประเทศญี่ปุ่น โดยข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ในพ.ศ.2563 ประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวนมากกว่า 12 ล้านคน หรือราว 18% ของจำนวนประชากรทั้งหมด และจะเพิ่มขึ้นอีก 12% ในปี พ.ศ.2566 ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ด้านสำนักงานสถิติแห่งชาติ คาดการณ์ว่า ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. 2565 และในปี พ.ศ. 2573 จะมีสัดส่วนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 26.9 ของประชากรทั้งประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การสาธารณสุขให้ความสนใจกับการดูแลกลุ่มผู้สูงวัยมากขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2563) จากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุ จำเป็นที่ต้องศึกษาและพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นหน้าที่หนึ่งของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการลดความเสี่ยงของผู้สูงอายุ ต่อความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ และภาวะเรื้อรังต่าง ๆ ปัญหาสุขภาพทั่วไปที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ ได้แก่ โรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ข้ออักเสบ และโรคหัวใจภาวะสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจและความจำเสื่อม เช่น อัลไซเมอร์ และภาวะสมองเสื่อม การหกล้มและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องการขาดสารอาหาร เพื่อรักษาสุข

ภาวะที่ดีในผู้สูงอายุสิ่งสำคัญ คือ การใส่ใจเรื่อง อาหารเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับการตรวจสุขภาพและตรวจคัดกรองโรค เรื้อรังเป็นประจำ (สุภาพร คชรัตน์, 2560)

2. จุดกำเนิดและความเป็นมาการสาธารณสุขของไทย

การพัฒนาสาธารณสุขของไทยได้เริ่มต้นตัวขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอันเนื่องจากเป็นช่วงที่ไทยเกิดโรคภัยที่สำคัญ ได้แก่ ไข้มาลาเรีย อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2431 คือโรงพยาบาลศิริราช ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2461 ซึ่งเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงจัดตั้งกรมสาธารณสุขขึ้นในกระทรวงมหาดไทย ทำให้งานสาธารณสุขของไทยขยายวงกว้างออกไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น ในขณะเดียวกันกรมสาธารณสุขได้ยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงสาธารณสุข โดยมีแนวทางในการพัฒนาสาธารณสุขของไทย มุ่งแก้ปัญหาสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ปัญหาด้านสาธารณสุขมูลฐาน โดยดำเนินการให้ความรู้และเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณสุขให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล เพื่อให้ประชาชนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ (2) ปัญหาการรักษาพยาบาล รัฐบาลได้พยายามจัดตั้งโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีเป้าหมายที่จะให้มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่เป็นศูนย์กลางพยาบาลประจำอยู่ทุกภาค (3) ปัญหาการค้นคว้าและเทคนิคการแพทย์ รัฐบาลเร่งส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการต่าง ๆ สำหรับใช้ในการตรวจพิสูจน์โรคให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น ปัจจุบันการแพทย์ไทย

ได้รับการยกย่องว่ามีความรู้ความสามารถในการตรวจรักษาไม่แพ้การแพทย์ของต่างประเทศ (4) ปัญหาการขาดแคลนแพทย์พยาบาล เนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรกับอัตราการผลิตแพทย์ของไทยไม่สมดุลกัน (มูลนิธิวิจัยนิตสารานุกรมสุขไทย, 2561) ในร่างรัฐธรรมนูญสิทธิทางด้านสาธารณสุขในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2560 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย คือ 1) มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 2) มาตรา 48 สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ 3) มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค และสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดบริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมส่งเสริมสุขภาพการควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วยรัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (หยุด แสงอุทัย, 2560)

จากมาตรา 47 และ 48 สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนชาวไทยมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขของรัฐ และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษา

หรือการบริการด้านอื่น ๆ ทางด้านสาธารณสุขโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด เมื่อเกิดโรคระบาดหรือโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง เช่น โรคซาร์ส อหิวาตกโรค เป็นต้น ประชาชนมีสิทธิได้รับการป้องกัน และกำจัดโรคโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมาตรา 48 หญิงตั้งครรภ์และมารดาจะได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายกำหนด ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปี รวมทั้งผู้ยากไร้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐโดยเป็นไปตามกฎหมายกำหนด เช่นเดียวกัน และในมาตรา 55 หมายความว่า รัฐมีหน้าที่จัดบริการทางด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง รวมทั้งเสริมสร้างประชาชนให้มีความรู้พื้นฐานในการดูแลสุขภาพ และการป้องกันโรค และสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางด้านการแพทย์แผนไทย (หยุด แสงอุทัย, 2560)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ที่มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Village Health Volunteer “VHV” เป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากในแต่ละหมู่บ้านแล้วเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก่อเกิดจากนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่ได้นำเอาการสาธารณสุขมูลฐาน (สสม.) ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) โดยให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขอนามัย (Change Agents) พัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานครอบคลุมทั่วประเทศมุ่งเน้นให้ชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนเอง บทบาทหน้าที่หลักของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย การดูแลสุขภาพพยาบาลเบื้องต้น

ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพรวมทั้งป้องกันโรค ลดการเจ็บป่วย ถ่ายทอดความรู้ด้านการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน สืบค้นและรวบรวมข้อมูลบริหารจัดการด้านสาธารณสุขของชุมชน (อารูจี ศักดิ์สวัสดิ์, 2563)

2.1 สาธารณสุขไทยกับการให้บริการผู้สูงอายุ

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกมีการขยายตัวของสังคมผู้สูงอายุชนบทเพิ่มขึ้น พร้อมกับสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพรวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่กระทบกับสุขภาพเป็นไปอย่างซับซ้อนมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพที่เปลี่ยนไปอันอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมและกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวดเร็ว ประเทศไทยได้มีความตื่นตัวและเตรียมรับมือมาเป็นระยะเวลานาน สำหรับกระทรวงสาธารณสุขมีเป้าหมายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยเน้นที่ว่า ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการเตรียมความพร้อมและการตรวจสุขภาพเมื่อถึงวัยผู้สูงอายุ ได้รับการคัดกรองเพื่อการรักษาที่สถานบริการสาธารณสุขตามขั้นตอน และมีหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบในเรื่องของผู้สูงอายุ ซึ่งรวมถึงการมีบุคลากรที่มีเป็นกำลังหลักที่มีส่วนร่วมสำคัญและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดคือ **อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน** ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ การสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรคการรักษาและการฟื้นฟูสภาพด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ, 2559) มีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2566 - 2580) มียุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่กระทรวงสาธารณสุขได้เตรียมการดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ มีโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ และมีโครงการครอบครัวอบอุ่น โดยกรมอนามัยเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้สังคมให้มีครอบครัวที่อบอุ่นแข็งแรง โดยมีเกณฑ์ข้อหนึ่งว่า สมาชิกของครอบครัวอยู่รวมกันทั้ง 3 วัย ในบ้านเดียวกันหรือในบริเวณเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ทางด้านส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจะมีการส่งเสริมการจัดตั้ง และการดำเนินงานผู้สูงอายุและเครือข่าย กรมอนามัยจัดทำคู่มือการดูแลส่งเสริมสุขภาพ ชุมนิเทศการ 5 อ. และ เทปบันทึกภาพผู้สูงอายุออกกำลังกายด้วยภูมิปัญญา มีเว็บไซต์ที่จะบอกข้อมูลผู้สูงอายุ มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมแม่บ้านสาธารณสุข สมาคมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ที่ได้ร่วมส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในทุกจังหวัด ทุกตำบล และมีกิจกรรมร่วมกัน และมีตัวชี้วัดของกรมอนามัยว่า ผู้สูงอายุต้องมีการออกกำลังกายร่วมกันอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง มีการประกาศเกียรติคุณดีเด่นแก่ชมรมผู้สูงอายุปีละ 1 ครั้ง มีการจัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทุกโรงพยาบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านระบบการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ให้บริการผ่านโครงการบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และจัดสถานที่ให้เฝ้าต่อผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำคนพิการ และผู้สูงอายุ มีสถานที่ให้ผู้สูงอายุ และชมรมออกกำลังกาย เป็นที่ถ่ายทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม หรือส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้าน ในโครงการนี้เราเรียกว่าโครงการวัดส่งเสริมสุขภาพ และมีการมอบโล่ให้กับวัดส่งเสริมสุขภาพทุก

จังหวัด ทุกปี โครงการ Home health Care เป็นการบริการสาธารณสุข โดยทีมสหวิชาชีพ และอาสาสมัครในการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่บ้าน

นอกจากนี้ยังมีโครงการสำคัญซึ่งถือเป็นกลไกหลักของสาธารณสุขในการดูแลผู้สูงวัย ได้แก่ การที่กระทรวงสาธารณสุขกำลังดำเนินการจัดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในแต่ละท้องที่ โดยให้หมู่บ้านหรือชุมชนคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด แสดงเจตนาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยความเห็นชอบของหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน จำนวนไม่น้อยกว่าสิบหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่บุคคลมีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่เป็นการประจำไม่น้อยกว่าหกเดือน โดยให้สถานบริการสุขภาพที่รับผิดชอบชุมชนนั้น เสนอรายชื่อบุคคลต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งหากบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกหรือเคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมาก่อน และเว้นการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านติดต่อกันเกิน 5 ปี บุคคลนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใหม่ และให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สนับสนุนการจัดการให้ผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรม มาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่คณะกรรมการกลางกำหนด ณ สถาบันฝึกอบรมและพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดออกใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม และ

ผ่านการประเมินความรู้ความสามารถตามหลักสูตร (สุระ วิเศษศักดิ์, 2566) ในส่วนของการขึ้นทะเบียนบุคคลเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะเป็นหน้าที่ของนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ในการดำเนินการขึ้นทะเบียนบุคคลเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พร้อมออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด และสุดท้ายสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟู ความรู้ ความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือการอบรมความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เพื่อยกระดับความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามมาตรฐานสมรรถนะอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐานตามประกาศที่คณะกรรมการกลางกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2565)

2.2 นโยบายสุขภาพ

“นโยบายสุขภาพ” เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชน โดยส่วนต่าง ๆ ของสังคมสามารถดำเนินไปได้อย่างมีทิศทาง

แนวคิดระบบสุขภาพภาคประชาชน ภาวะที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรประชาชน ให้สามารถดำเนินงานและดำรงชีวิตได้ด้วย ความราบรื่น มากที่สุด ดังนั้นในสถานการณ์เช่นทุกวันนี้ จึงมีผลต่อการทำงานของสาธารณสุขในชุมชน ทั้งใน

การปรับขยายแนวคิดและวิธีทำงานให้เหมาะกับยุคสมัยและสถานการณ์ของประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ด้วยการจัดระบบการจัดการของชุมชน โดยการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานให้เกื้อกูลกัน เกิดประโยชน์ที่ดีต่อสุขภาพ อันได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน อสม. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ประชาชน ศูนย์ปฏิบัติการให้บริการสุขภาพเบื้องต้นและความรู้ข่าวสารด้านสุขภาพในชุมชนและทุนในการดำเนินกิจกรรมสุขภาพในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอจากภาคี อสม. ถึงการจัดการของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพที่จะต้องประกอบด้วยการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง กรรมการสุขภาพหรือทีมสุขภาพ ศูนย์ปฏิบัติการด้านสุขภาพและกองทุนสุขภาพในชุมชนหรือ ศสมช. โดยเรียกการจัดการของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพนี้ว่า ระบบสุขภาพภาคประชาชน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2554)

2.3 การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

หน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2554 คือเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้านหรือชุมชนและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมตามที่มาตรฐานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่คณะกรรมการกลางกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญดังต่อไปนี้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย กระจายข้อมูลข่าวสารด้าน สุขภาพในชุมชน แนะนำเผยแพร่ความรู้ วางแผน และดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุขในชุมชนและให้บริการด้านสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและ

รักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสภาพและคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะรับผิดชอบดูแลครัวเรือนในหมู่บ้าน / ชุมชน โดยเฉลี่ย 1 คน รับผิดชอบ 10 - 15 หลังคาเรือน (นิสากร กรุงไกรเพชร และคณะ, 2561)

การพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นการสร้างความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของชุมชนในระดับพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะของชุมชนในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น และสนับสนุนการให้บริการสุขภาพในระดับชุมชน ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพชีวิตและลดปัญหาสุขภาพในพื้นที่นั้น ๆ ได้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ดูแลและส่งเสริมสุขภาพของชุมชนในระดับพื้นที่ ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุด้วย โดยมีหลายภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ (สินศักดิ์ชนม์ อุ้นพรมมี, 2556) ได้แก่

- 1) การเยี่ยมบ้านและดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน : อาสาสมัครสาธารณสุขจะเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุและดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยตรวจสอบสภาพสุขภาพของผู้สูงอายุ และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมในกรณีที่ต้องการการรักษาเพิ่มเติม

- 2) การส่งเสริมและช่วยเหลือในการดูแลผู้สูงอายุ : อาสาสมัครสาธารณสุขจะช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ช่วยดูแลสุขภาพ ช่วยในการอาบน้ำ ช่วยในการทำอาหาร และช่วยในการเคลื่อนย้าย

3) การส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ :
อาสาสมัครสาธารณสุขจะส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อ
เสริมสร้างสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตใจ เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ และกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นสมอง รวมทั้งการให้
คำแนะนำและสนับสนุนเรื่องอื่น ๆ

สำหรับการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านใน
การเยี่ยมบ้านและดูแลผู้สูงอายุที่บ้านสามารถทำได้โดยการดำเนินกิจกรรม
คือ 1) การจัดอบรมและพัฒนาทักษะ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
จะต้องได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะที่เหมาะสมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ
และการให้การสนับสนุนที่เหมาะสม อาทิเช่น การสื่อสารและการจัดการ
อาหาร การดูแลสุขภาพเบื้องต้น 2) การสร้างความตระหนักในชุมชน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องสร้างความตระหนักในชุมชน
เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ การจัดกิจกรรมส่งเสริม
สุขภาพและการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างชุมชน 3) จะต้องมีการสนับสนุน
และการจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลและการสนับสนุนที่
เหมาะสม โดยการกำหนดการเข้าเยี่ยมบ้านของผู้สูงอายุ และการจัดการ
บันทึกข้อมูลสุขภาพ

จะเห็นว่าความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่สาธารณสุขไทย
วางเป้าหมายไว้ สำหรับการดูแลผู้สูงวัยและสุขภาพของคนไทยประสบ
ผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก (สินศักดิ์ชนม์ อุณพรมมี, 2556) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา

สาธารณสุขในหมู่บ้านเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีความตื่นตัวด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ จึงทำให้การเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้านลดน้อยลง รวมถึงการป้องกันโรคติดต่อประจำถิ่นต้องใช้ความรู้ทางวิชาการทักษะพื้นฐานทางสุขภาพและทักษะอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถเป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้าน โดยภาพรวมการให้ข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี กล่าวคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและรวดเร็วกว่าแพทย์พยาบาล เนื่องจากในหมู่บ้านได้จัดหาอุปกรณ์การสื่อสารที่เหมาะสมในชุมชน เช่น โทรศัพท์สื่อสาร หอกระจายเสียงประจำหมู่บ้าน เป็นต้น อีกทั้งด้านการรูปแบบการจัดอบรมเน้นกิจกรรมที่เพิ่มการรับรู้ในหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านช่วยส่งเสริมให้มีการประสานงานร่วมวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้ปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จในด้านการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขพื้นฐานในหมู่บ้านอยู่ที่น่าพอใจอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการดูแลผู้สูงอายุ

3. สรุป

การพัฒนาอสม. ในการดูแลผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญของสาธารณสุขไทยในการเพิ่มคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของผู้สูงอายุในชุมชน การพัฒนาอสม. ทำให้เกิดการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุ

อย่างมีคุณภาพในพื้นที่ของตนเองได้มากขึ้น โดยเป้าหมายหลักของการพัฒนาอสม. ในการดูแลผู้สูงอายุ คือ การส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นการให้บริการทางสุขภาพและการดูแลในสถานะที่ผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ชุมชน การสร้างเครือข่าย เป็นการเพิ่มสมรรถนะให้กับชาวบ้าน การแก้ปัญหาด้วยวิธีรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยมีสม. ทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการผสมผสานความรู้ทางด้านการแพทย์ ให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำกับชาวบ้านมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ เกิดความไว้วางใจ การแก้ปัญหาชุมชนเน้นให้ชุมชนเห็นถึงความสำคัญ จะก่อให้เกิดพลังในการทำงานและแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างยั่งยืน จึงต้องมีการกระจายความสำเร็จของงานอสม. ให้เป็นที่ประจักษ์นำไปสู่การสร้างอาสาศัมครสาธารณสุขในทุกพื้นที่ โดยให้การดูแลสุขภาพและเจ็บป่วยของผู้อื่นเป็นสิ่งเสริมสร้างจิตใจที่เอื้อเฟื้อ ตามแนวโครงการพระราชดำริ จิตอาสาทำดีด้วยหัวใจ เพื่อร่วมกันสร้างความดีและสุขภาพะให้เกิดขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ กลยุทธ์ในการพัฒนา อสม. คือ (1) ควรปรับบทบาทอาสาศัมครสาธารณสุขมาสู่การเป็นผู้ส่งเสริมแนวคิดอาสาศัมครเพื่อสุขภาพ (2) ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอสม. รุ่นใหม่เนื่องจาก อสม. ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เปิดพื้นที่ในหน่วยงานสาธารณสุขรองรับอาสาศัมครให้กว้างขวาง ให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเปิดรับอาสาศัมครมาช่วยงานในหน่วยงานได้ (3) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณหรือสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่อสม. เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน เป็นแกนนำในการดูแลสุขภาพ

ตนเอง ครอบครัว และชุมชน ลดความแออัดในโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาล ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (4) ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานด้านสาธารณสุขสร้างเครือข่ายอาสาสมัครของตนเองในพื้นที่ โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ สร้างระบบอาสาสมัครในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานของตนขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเอางานของทุกกรมกองไปลงที่ อสม. (5) ควรให้การสนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจ ทั้งนี้การกำหนดสวัสดิการและการเสริมสร้างขวัญกำลังใจอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ค่าป่วยการในการปฏิบัติงาน สิทธิในการลดค่าโดยสารรถไฟ การเบิกค่าใช้จ่ายในการออกปฏิบัติงาน การเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้และประสบการณ์ จัดสรรโควตาสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และบุตรให้ได้เข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข การช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล การคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ดีเด่น ดีเยี่ยม และดีเยี่ยมอย่างยิ่ง การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น กลไกดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานที่ช่วยให้ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุและปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ลดลง และยังมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี การกำหนดมาตรการทางสังคม ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ขึ้น

4. เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2563). *ก้าวย่างของประเทศไทย สู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ*. กรมสุขภาพจิต. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30476>
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2554). *คู่มือ อสม. ยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2565). *อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน (อสม.)*. คลังสื่อประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://prgroup.hss.moph.go.th>
- นิสากร กรุงไกรเพชร, สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ, สมสมัย รัตนกริชากุล, ศิริยุพา สนั่นเรืองศักดิ์, ตติรัตน์ เตชะศักดิ์ศรี, อริสรา ฤทธิงาม และคณะ. (2561). “การปฏิบัติบทบาทการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในภาคตะวันออก”. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 26(1), 60, จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Nubuu/article/view/153322/111743>
- มูลนิธิวิถีวัฒนธรรมสุขไทย. (2561). *๑๐๐ ปีการสาธารณสุขไทย (พ.ศ. 2461-2561)*. Hfocus. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2566, จาก <https://www.hfocus.org/content/2018/03/15494>
- ยุวดี รอดจากภัย. (2562). *การพัฒนาเครือข่ายทางสังคมในการดูแลผู้สูงอายุ*. ชลบุรี: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สินศักดิ์ชนม์ อุ้นพรมมี. (2556). *พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). *แผนการดำเนินงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร. (2565). *ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ประชากรสูงอายุทั่วโลกและไทย. สำนักงานกรรมการสุขภาพแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/27613>
- สุภาพร คชรัตน์. (2560). จาก “สุขภาพ” สู่ “สุขภาวะ” : การปฏิรูประบบสุขภาพของวงการสาธารณสุขไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(2), 2803-2819. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2566, จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/109759/86190>
- สุระ วิเศษศักดิ์. (2566). *กรม สบส. จัดกิจกรรมนำร่องวัน อสม. นำทีม อสม. ร่วมคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ ทั่วไทย 13-31 มี.ค. 66*. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://prgroup.hss.moph.go.th/news/1345-กรม-สบส-จัดกิจกรรมนำร่องวัน-อสม-นำทีม-อสม-ร่วมคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ-ทั่วไทย-13-31-มี-ค-66>
- หยุด แสงอุทัย. (2560). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

อารุจี ศักดิ์สวัสดิ์. (2563). คุณภาพการให้บริการของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่สถานการณ์ความไม่
สงบ: กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี. *PAAT Journal*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2566,
จาก [https://so10.tci-thaijo.org/index.php/taatj/article/view/
304/252](https://so10.tci-thaijo.org/index.php/taatj/article/view/304/252)

ความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม
HAPPINESS OF THE ELDERLY IN A MULTICULTURAL SOCIETY

เกรียงศักดิ์ รัฐกุล^{1*} และธวัชชัย ศรีพรงาม²
Kriangsak Rattakul^{1*} and Thawatchai Sripornngam²

Received Date: May 24, 2023

Revised Date: June 20, 2023

Accepted Date: June 21, 2023

¹ อาจารย์ ดร., หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: kriangsak.ra@skru.ac.th

บทคัดย่อ

ความสุขของผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ถือได้ว่าเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีภูมิปัญญาและมีประสบการณ์ในชีวิตซึ่งจะช่วยเสริมสร้างโครงสร้างทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างรุ่นสู่รุ่น และผู้สูงอายุยังเป็นผู้ที่ช่วยอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ความสุขของผู้สูงอายุจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการไม่แบ่งแยกและการให้ความเคารพ สิ่งนี้ช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองและส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายได้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่มีความสุขยังมีส่วนช่วยให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุขโดยผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม งานอาสาสมัคร และการให้คำปรึกษา ทั้งยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับชนรุ่นหลังและเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การให้ความสำคัญต่อความสุขของผู้สูงอายุจะเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของสังคมต่อสิทธิมนุษยชน โดยตระหนักถึงคุณค่าของทุกคน สังคมพหุวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของความเห็นอกเห็นใจ ความเสมอภาค และความยุติธรรมทางสังคม ในฐานะที่เป็นประชาชนในสังคมเราทุกคนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างคนต่างรุ่น ความหลากหลาย และการให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุในโลกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสุขของผู้สูงอายุไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีสาระเกี่ยวกับผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม การประเมินความสุขของผู้สูงอายุ และแนวทางและการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมให้มีความสุข เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ ความ

เข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการดูแลผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมให้มีความสุข สามารถทำคุณประโยชน์และขับเคลื่อนชุมชนในฐานะผู้มีประสบการณ์ต่อไป

คำสำคัญ : ความสุข ผู้สูงอายุ สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstract

The happiness of elderly individuals, particularly those residing in the multicultural society of the southern border provinces, holds significant importance. Elderly individuals possess valuable wisdom and life experience that help support a cultural structure, intergenerational exchange, and the preservation of cultural heritage. The happiness of elderly individuals reflects inclusiveness and respect, promoting self-esteem and diversity acceptance. Additionally, happy seniors actively contribute to the well-being of others through engagement in social activities, volunteer work, and mentorship. They also help inspire younger generations and foster social cohesion. By prioritizing the happiness of the elderly, societies demonstrate their commitment to human rights and the recognition of the intrinsic worth of all individuals. Multicultural societies exemplify compassion, equality, and social justice. As members of such societies, it is incumbent upon us to play a

pivotal role in promoting intergenerational understanding, embracing diversity, and recognizing the significance of aging people in a multicultural world.

This article is intended to present the happiness of Thai elderly individuals in a multicultural society. It encompasses a comprehensive analysis of the elderly population within a multicultural context, incorporating definitions and theories pertaining to happiness, as well as the evaluation of happiness and guidelines for taking care of elderly individuals to make them happy in multicultural societies. The objective is to equip readers with knowledge and understanding that can be utilized in formulating plans for promoting the happiness of elderly individuals in multicultural communities, allowing them to continuously contribute and drive the communities as experienced people.

Keywords: Happiness, Elderly, Multicultural Society

1. บทนำ

สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) เป็นแนวโน้มที่ทุกชาติทั่วโลกหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยองค์การสหประชาชาติคาดการณ์ไว้ว่าทั่วโลกจะมีประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ถึง 1,200 ล้านคนในปี พ.ศ. 2568 และ 2,000 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2593 หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรโลก

ทั้งหมด สำนักอนามัยผู้สูงอายุ (ออนไลน์, 2566) สำหรับประเทศไทย กรมกิจการผู้สูงอายุได้บันทึกสถิติไว้พบว่าเมื่อสิ้นปี 2565 ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวน 12,698,362 คน หรือคิดเป็นจำนวน 19.21% ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนผู้สูงอายุกว่า 12 ล้านคนนี้ กลุ่มที่มากที่สุดประมาณครึ่งหนึ่งคือกลุ่มอายุ 60-69 ปี หากสำรวจข้อมูลที่ลึกลงไปกว่านั้น ล่าสุดสิ้นเดือนมีนาคม 2566 จากฐานข้อมูลประชากรของกรมการปกครอง พบข้อมูลที่น่าสนใจ คือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับ 10 ปีที่แล้ว มีจำนวน 36,986 คน เป็นชาย 18,456 คน หญิง 18,530 คน เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนมีนาคม 2556 เพิ่มขึ้นประมาณ 7 พันคน จากจำนวน 29,935 คน เป็นชาย 14,604 คน หญิง 15,331 คน (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) การที่สังคมไทยกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุดังกล่าวดังนี้เป็กลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงทางสุขภาพสูง นอกจากการเสื่อมของสภาพร่างกายแล้ว การสูญเสียบทบาททางสังคม ยังส่งผลโดยตรงต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้สังคมต้องหันมาให้ความสำคัญกับมาตรการที่จะมีให้กับประชากรผู้สูงอายุ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขจะส่งผลต่อตัวผู้สูงอายุเองและมีผลต่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้การได้ศึกษาแนวคิดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขของผู้สูงอายุเป็นความรู้ขั้นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการสร้างนโยบายหรือแนวทางรับมือสังคมผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต อีกทั้งเป็นแนวทางให้บุคคลที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น บุคลากรสาธารณสุขและบุคลากรในภาคส่วนอื่น ๆ ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุให้ถูกทาง และอาจนำไปแก้ไขในส่วนที่บกพร่องรวมทั้งป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ใน

อนาคตทำให้สังคมมีผู้สูงอายุที่มีคุณภาพเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมในฐานะผู้ที่มีประสบการณ์มาก่อน

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมและลักษณะพหุวัฒนธรรมนี้ได้ส่งผลต่อผู้สูงอายุในหลายด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าสังคม ผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมอาจได้รับการยอมรับและเคารพในฐานะผู้ที่มีประสบการณ์และปัญญาแต่ก็อาจเผชิญกับปัญหาการแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และความเข้าใจกันได้ ด้านการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมอาจได้รับการดูแลสุขภาพที่หลากหลายและเหมาะสมกับความเชื่อและประเพณีของตน เช่น การปฏิบัติตามพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ แต่ก็อาจเกิดความขัดแย้งกับการให้บริการสุขภาพที่ไม่เห็นด้วยกับวิถีชีวิตของตน ส่วนด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมอาจได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้คนจากวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน แต่ก็อาจต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสุขของผู้สูงอายุไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีสาระเกี่ยวกับผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขของผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม การประเมินความสุขของผู้สูงอายุ และแนวทางและการช่วยเหลือดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรมให้มีความสุข เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในสังคมพหุ

วัฒนธรรมให้มีความสุข สามารถทำคุณประโยชน์และขับเคลื่อนชุมชนใน
ฐานะผู้มีประสบการณ์ต่อไป

2. ผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม

ความหมายของผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” ว่า หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ การนิยามผู้สูงอายวยังมีการแบ่งตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional markers) เช่น ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะ จัดผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป ส่วนองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้นิยาม คำว่า ผู้สูงอายุ หมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ซึ่งคำนิยามนี้ได้มีการ ใช้กันอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ ประเทศและใช้เป็นมาตรฐานในการระบุ ประชากรที่มีอายุมาก องค์การอนามัยโลกให้คำนิยามนี้เพื่อความสะดวกใน ด้านการวางแผนด้านสุขภาพและการพัฒนานโยบาย (World Health Organization, 2020) ในด้านผู้สูงอายุวิทยา (Field of gerontology) คำว่า ผู้สูงอายุ มักจะใช้อธิบายบุคคลในระยะบั้นปลายของชีวิต โดยทั่วไปคืออายุ เกิน 60 หรือ 65 ปี คำนี้ครอบคลุมถึงช่วงชีวิตที่บุคคลอาจประสบกับการ เปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความคิด และสังคม คำนิยามนี้ส่วนใหญ่มักใช้ในการ ศึกษา วิจัย และวรรณกรรมวิชาการในสาขาอายุ (Field of aging) (Carstensen, Isaacowitz & Charles, 2018)

ในประเทศไทยผู้สูงอายุหมายถึงคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนกรม กิจการผู้สูงอายุได้กล่าวว่า สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) จะเป็นสังคมที่มี

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน และมีอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) ในวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งทางร่างกาย ทางสมอง ทางอารมณ์และทางสังคม จึงเป็นวัยที่คนส่วนมากกลัว ดังนั้นการได้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวก็จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้ปรับตัวได้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งบุตรหลานหรือผู้ใกล้ชิดมีส่วนสำคัญมากในการช่วยให้ท่านปรับตัวได้อย่างมีความสุข

นักวิชาการด้านผู้สูงอายุได้แบ่งความชราออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ชราเฉพาะทาง (Sarcopenia) (2) ชราที่มีโรคเรื้อรัง (Frailty) (3) ชราที่มีภาวะสมองเสื่อม (Dementia) และ (4) ชราที่มีภาวะซึมเศร้า (Depression) ซึ่งประเภทของความชราที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับอายุจริงของบุคคลนั้น และมนุษย์แต่ละคนก็มีแนวโน้มจะเกิดความชราประเภทใดประเภทหนึ่งได้ไม่เหมือนกัน หรือบางคนอาจมีลักษณะร่วมผสมผสานระหว่างความชรามากกว่าหนึ่งประเภทได้ (BBC NEWS, 2023)

สรุปได้ว่าผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งถือเป็นช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต และเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

ความหมายของสังคมพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน โดยจะเน้นไปที่ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคน การอยู่รวมกลุ่มของคนที่มีความหลากหลายทางด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ศาสนา การแต่งกาย หรือสิ่งที่มีความหลากหลายมาผสมกลมกลืนกัน ในสังคมที่มี

ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอความหมายของสังคมพหุวัฒนธรรม ได้แก่

นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (2566) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรม หมายถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพรมแดนประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งความหลากหลายที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่รับรู้กันทั่วไปและเป็นเรื่องปกติ สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะแตกต่างจากสังคมที่มีการหลอมรวมทางวัฒนธรรม กล่าวคือ สังคมที่มีการหลอมรวมวัฒนธรรมจะมีวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยที่ถูกครอบงำหรือถูกบดบังจากวัฒนธรรมที่มีอำนาจเหนือกว่า และส่งผลทำให้วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยเลือนหายไป หรือสูญเสียความเป็นตัวเอง ส่วนสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือสังคมที่ประกอบด้วยวัฒนธรรมของคนกลุ่มต่างๆซึ่งยังมีพลังในตัวเอง ไม่ถูกทำลาย หรือตกอยู่ใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมอื่น สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงมีวัฒนธรรมย่อยๆมากมาย คนแต่ละกลุ่มที่อาศัยอยู่ในประเทศเดียวกันจึงอาจมีวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกัน แต่คนเหล่านั้นก็ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเอง เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยกลุ่มคนหลายเชื้อชาติหลายเผ่าพันธุ์ มีภาษาพูดหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาสเปน ภาษาจีน ฯลฯ แต่ชาวอเมริกันก็มีวัฒนธรรมร่วมกันบางอย่าง เช่น กินสเต็ก ในขณะที่อาหารประจำเชื้อชาติก็ยังคงมีอยู่ในครอบครัว เช่น ชาวอเมริกันเชื้อสายจีน สังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มชนหลายวัฒนธรรมจะเป็นสังคมที่ยอมให้มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างเสรี

พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม (2562) กล่าวว่า สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต

ความคิดและวิถีปฏิบัติของกลุ่มชนในสังคมนั้นๆ เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขสามัคคีและการเปิดรับการไหลบ่าทางวัฒนธรรม

Eagan (2023) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรม หมายถึง มุมมองที่อยู่บนความเชื่อว่าวัฒนธรรม สืบ และเชื้อชาติ โดยเฉพาะของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับ การยอมรับเป็นพิเศษเนื่องจากความแตกต่างของพวกเขาจากวัฒนธรรมหลัก การยอมรับนั้นอาจจะมีหลายรูปแบบ เช่น การยอมรับการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมของชุมชน การคุ้มครองพิเศษภายใต้กฎหมายสำหรับกลุ่มวัฒนธรรมบางกลุ่มหรือสิทธิในการปกครองตนเองสำหรับบางวัฒนธรรม

Longley (2021) นิยามว่า ในทางสังคมวิทยาคำว่าพหุวัฒนธรรม หมายถึงลักษณะที่สังคมหนึ่ง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย อยู่บนสมมติฐานพื้นฐานที่ว่าสมาชิกของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมากสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ พหุวัฒนธรรมเป็นการแสดงออกถึงมุมมองที่ว่าสังคมจะอุดมด้วยการอนุรักษ์ การเคารพหรือส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านปรัชญาการเมือง พหุวัฒนธรรม หมายถึงวิธีการที่สังคมเลือกที่จะกำหนดและดำเนินนโยบายอย่างเป็นทางการกับการปฏิบัติต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่าสังคมพหุวัฒนธรรม คือ พื้นที่ที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งแตกต่างจากสภาพสังคมท้องถิ่นภูมิภาคอื่น เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของผู้คนใน แต่ละท้องถิ่นแห่ง มีวิธีการดำรงวัฒนธรรมท้องถิ่นภายใต้แบบแผนวิถีชีวิตของสังคมพหุวัฒนธรรม ครอบคลุมถึงเรื่องชาติพันธุ์ ภาษา ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศาสนา และความเชื่อ

ลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรมคือสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เน้นการยอมรับ ลักษณะเด่นของแต่ละวัฒนธรรมที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ยึดถือปฏิบัติเมื่อย้ายถิ่นมาพำนักอยู่ในอีกสังคมหนึ่ง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และชาติพันธุ์ ต้องมีโอกาสเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องรู้จักยอมรับและชื่นชม วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และชาติพันธุ์ ของตนเองและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีความรู้สึกเป็นประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเสมอภาค สิทธิมนุษยชนความยุติธรรมทางสังคม ในประเทศหนึ่ง ๆ มักไม่ได้ประกอบด้วยวัฒนธรรมเดียวเพียงอย่างเดียว แต่ยังประกอบด้วยวัฒนธรรมย่อย ๆ อีกมากมาย วัฒนธรรมที่คนในชาติยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เรียกว่าวัฒนธรรมหลักหรือวัฒนธรรมชาติ (Macro Culture) ขณะที่กลุ่มคนหรือสังคมย่อย ๆ ก็จะมีวัฒนธรรมเฉพาะเป็นของตนเอง จึงเรียกว่าวัฒนธรรมรอง (Micro Culture) ซึ่งในชาติหนึ่งอาจมีจำนวนรองมากน้อยแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของประชากรที่อยู่อาศัยในประเทศนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยประกอบด้วยประชากรหลากหลายชาติพันธุ์หลัก ได้แก่ คนไทยพื้นเมือง คนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายมลายู คนไทยภูเขา ซึ่งคนไทยเหล่านี้จะมีวัฒนธรรมหลักร่วมกัน เช่น การใช้ภาษาไทย ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับเดียวกัน เป็นต้น ขณะที่คนไทยในแต่ละชาติพันธุ์ก็มีวัฒนธรรมย่อยแตกต่างกันไป เช่น คนไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู คนไทยเชื้อสายจีนก็จะปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของตน ส่วนคนไทยพื้นเมืองก็มีวัฒนธรรม

เฉพาะของตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society)

ผู้สูงอายุกับสังคมพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึงการอยู่ร่วมกันของกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ ภายในสังคม มีนักวิจัยที่ได้ศึกษาผลกระทบของสังคมพหุวัฒนธรรมต่อผู้สูงอายุ สรุปได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุนทางสังคมและความเป็นอยู่ที่ดี: สภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถให้เครือข่ายการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มาจากภูมิหลังที่หลากหลายได้ สิ่งนี้สามารถเพิ่มความสุขโดยรวมและลดความรู้สึกละเลยและความเหงาได้ การศึกษาของ Jang and Kim (2017) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมในสังคมพหุวัฒนธรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภูมิหลังทางชาติพันธุ์ต่างกัน ด้านการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล: สังคมพหุวัฒนธรรมมักจะให้การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่หลากหลายซึ่งสามารถปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ สิ่งนี้มีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุโดยสามารถจัดการกับปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุได้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างรุ่น : วัฒนธรรมที่หลากหลายสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างรุ่นต่อรุ่น เนื่องจากคนรุ่นใหม่มักจะเปิดรับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจ ความเคารพ และการสนับสนุนที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ ด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนได้ ซึ่งสามารถเสริม

ความรู้สึกภาคภูมิใจและความเป็นเจ้าของ เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบเดิม และการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมแก่อนุชนรุ่นหลัง

3. ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในผู้สูงอายุ

ความหมายของความสุข

ความสุขในเชิงจิตวิทยาเป็นเรื่องที่วัดได้เฉพาะความอยู่ดีทางอารมณ์ (Emotional well-being) คำว่าความอยู่ดี (Well-being) ก็จะวัดรวมเอามิติของสุขภาพกาย (Physical health) และสุขภาพใจ (Mental health) รวมเข้ามาเป็นบริบทของความอยู่ดีมีสุข สำหรับนิยามของความสุขนั้น Seligman (2004) ได้ให้ความหมายว่าเป็นความรู้สึกที่ดีและหมายถึงการทำกิจกรรมเชิงบวกที่นำไปสู่ความดีมีค่า ให้คุณค่าต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย โดยความสุขแบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่ ความสุขขั้นแรก (The pleasant life) คือการมีชีวิตที่รื่นรมย์และตอบสนองความเพลิดเพลิน เช่น การได้ของที่พึงพอใจ การใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการ เป็นต้น ความสุขขั้นที่สอง (The good life) คือการมีชีวิตที่สามารถออกแบบได้ตามต้องการและทำให้เกิดความอึดเืองอกงามทางใจ เช่น การได้รับการยืนยันจากผู้อื่น เป็นต้น ความสุขขั้นที่สาม (The meaningful life) คือการมีชีวิตอยู่โดยให้คุณค่าและผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น โดยประโยชน์ของการฝึกฝนให้เกิดความสุขจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตได้อย่างชัดเจน

กล่าวได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกทางบวกและการทำกิจกรรมเชิงบวกที่นำไปสู่ความดีมีค่าให้คุณค่าต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย ซึ่งมี

ความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลอย่างไรก็ตามความสุขในเชิงจิตวิทยาพบว่าความสุขของคนเรามาจากการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมองโลกในแง่ดีแง่บวกมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเพื่อนมีความพอใจในงานและสภาพชีวิตความเป็นอยู่รู้สึกได้รับการยอมรับรู้สึกทำงานและชีวิตของตนเองมีความหมายมีโอกาสได้เรียนรู้และเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

โมเดลความสุข (Happiness Model)

โมเดลความสุข (Happiness Model) ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินคุณภาพชีวิตของบุคคล โดยใช้ตัวชี้วัดทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมในที่สุด โมเดลความสุขเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถวัดและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโมเดลความสุขจะใช้ข้อมูลจากการสำรวจความสุขและคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคม และนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต โดยผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และสามารถตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโมเดลความสุขมีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการกำหนดแผนการพัฒนาที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของประชากรได้อย่างถูกต้อง

การศึกษาของ Mahon and Yarcheski (2002) ซึ่งได้พัฒนาโมเดลความสุขโดยเน้นที่ปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม (Social support) ความนับถือตนเอง (Self-esteem) และจิตวิญญาณ

(Spirituality) ตามโมเดลนี้บุคคลที่มีเครือข่ายการสนับสนุนทางสังคมที่เข้มแข็ง มีการมองตนเองในเชิงบวก และมีความรู้สึกของจิตวิญญาณ มักจะประสบกับความสุขในระดับที่สูงขึ้น การสนับสนุนทางสังคม (Social support) มีบทบาทสำคัญในความสุขโดยทำให้บุคคลมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีการยอมรับ และมีการสนับสนุนทางอารมณ์ การมีความสัมพันธ์ที่มีความหมายและการเชื่อมต่อกับผู้อื่นสามารถเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีและนำไปสู่ความสุขโดยรวมได้ ส่วนความนับถือตนเอง (Self-esteem) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแบบจำลองของพวกเขา Mahon and Yarcheski ให้เหตุผลว่าบุคคลที่มีความนับถือตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิตและประสบกับความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น เขาเชื่อว่าการมองตนเองในแง่บวกและความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองจะมีส่วนสำคัญต่อความสุข ส่วนจิตวิญญาณ (Spirituality) บุคคลที่มีสำนึกในจิตวิญญาณหรือความเชื่อในบางสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าตนเองจะสัมผัสได้ถึงความหมายและจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นซึ่งมีส่วนช่วยให้พวกเขามีความสุขโดยรวม

Seligman (2011) ได้เสนอโมเดล PERMA เป็นกรอบสำหรับการทำความเข้าใจและส่งเสริมความสุขและความเป็นอยู่ที่ดี โมเดลนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ อารมณ์ที่เป็นบวก (Positive Emotion) หมายถึง อารมณ์ที่เป็นบวก เช่น รู้สึกสงบ รู้สึกพึงพอใจ รู้สึกมีแรงบันดาลใจ รู้สึกมีความหวัง หรือรู้สึกรักใคร่ ความรู้สึกเหล่านี้สำคัญมาก เพราะมันทำให้เราเพลิดเพลินกับชีวิตในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมและผูกพัน (Engagement) หมายถึง ไม่ว่าจะเป็นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อหน้าที่การทำงาน เมื่อเราอยู่ในภารกิจแล้วปฏิบัติได้อย่างไหลลื่น เราจะลืมคิดถึงตัวตน

หรือสิ่งต่าง ๆ และหันไปมีสมาธิจดจ่อกับปัจจุบันขณะที่กำลังทำภารกิจอยู่ สิ่งนี้จะทำให้เรามีความสุขขึ้นมาได้ การสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวก (Positive Relationships) การผูกพันกับใครในทางที่ดีและมีความหมาย จะทำให้มีความสุขได้มากกว่าคนที่ไม่ผูกพันกับใครหรือมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ ทั้งนี้รวมไปถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างเพื่อน ครอบครัว และคนรักอีกด้วย การรู้สึกถึงความหมายในชีวิต (Meaning) หมายถึงความหมายที่ยิ่งใหญ่กว่าตัวของเราเอง อาจจะเป็นความหมายที่เรามีต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อองค์กร หรือต่อสถาบันต่าง ๆ การประสบความสำเร็จ (Achievement) การประสบความสำเร็จ ซึ่งไม่ได้จำกัดแค่ด้วยรางวัลหรือเหรียญตรา ยังรวมถึงการสำเร็จในทักษะ ความชำนาญ การบรรลุเป้าหมายบางอย่างที่ตั้งเอาไว้ด้วย

องค์ประกอบของความสุข (Happiness Components)

องค์ประกอบแห่งความสุข หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อประสบการณ์แห่งความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีของแต่ละคน ส่วนประกอบเหล่านี้มีอิทธิพลต่อระดับความสุขโดยรวมและมีความแตกต่างกันไป ได้แก่ ความเป็นอยู่ที่ดี (Subjective Well-Being) หมายถึงการรับรู้เชิงอัตนัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตและการมีอารมณ์เชิงบวก ซึ่งรวมถึงความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ทางอารมณ์ด้วย อารมณ์เชิงบวก (Positive Emotions) เช่น ความปิติ ความพอใจ และความยินดี มีบทบาทสำคัญในความสุข การประสบกับอารมณ์เชิงบวกบ่อยๆ มีส่วนช่วยให้ความเป็นอยู่โดยรวมดีขึ้น การมีส่วนร่วม (Engagement and Flow) ได้แก่การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับกิจกรรมที่ให้ความรู้สึกรื่นเริง สนุกสนาน ท้าทาย และเติมเต็มความรู้สึกส่วนตัว ความสัมพันธ์เชิงบวก (Positive Relationships) ได้แก่

การมีความสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวกและมีความหมายกับผู้อื่น รวมถึง มิตรภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความสัมพันธ์ที่โรแมนติก ทำให้มีความสุขมากขึ้น ปฏิสัมพันธ์และการสนับสนุนทางสังคมในเชิงบวกจะส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีโดยรวม ความหมายและจุดมุ่งหมาย (Meaning and Purpose) ได้แก่ความรู้สึกถึงความหมายและจุดมุ่งหมายในชีวิต รู้สึว่าการกระทำและการดำรงอยู่ของตนมีความสำคัญ ก่อให้เกิดความสุข รวมถึงความรู้สึกที่สอดคล้องกัน การแสวงหาคคุณค่าส่วนบุคคลและการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อผู้อื่นหรือโลกใบนี้ และความสำเร็จ (Accomplishments and Achievement) ได้แก่ความพึงพอใจจากการบรรลุเป้าหมายส่วนตัว การเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และการสัมผัสถึงความสามารถและความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ

ส่วน Diener (1984) กล่าวถึงความสุข ว่ามีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขโดยการประเมินความรู้สึกภายในที่ดีจากเป้าหมายการดำเนินชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ (1) ความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง การประเมินเป้าหมายหลักในชีวิตของบุคคลรวมถึงคุณภาพชีวิตที่มีความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นและสามารถทำได้ตามมาตรฐานที่ตนเองเป็นผู้กำหนด (2) อารมณ์ทางบวกหมายถึงการที่บุคคลมีอารมณ์ความรู้สึกที่ดีเช่น ความรู้สึกยินดีและดีงามตรงกับความรู้สึกที่ตนปรารถนาที่ได้กระทำในการดำเนินชีวิตของตนเอง (3) อารมณ์ทางลบหมายถึงการที่บุคคลมีอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นทุกข์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตเช่นความซึมเศร้าและความวิตกกังวล

4. ตัวชี้วัดความสุขสำหรับผู้สูงอายุ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสุขนั้นนักจิตวิทยาสมัยใหม่จะให้ความสำคัญในเรื่องความเข้าใจในความสุขในมุมมองที่กว้างขึ้นและเน้นเรื่องของความรู้สึกทั้งในทางด้านบวกและด้านลบ (Dupuy, 1977) โดยมองว่ามาจากปัจจัยหลายปัจจัยทั้งจากภายในและภายนอกในตัวของผู้บุคคลที่มีผลต่อความสุขของผู้บุคคลแต่ละบุคคลขณะที่วิชาเศรษฐศาสตร์พยายามอธิบายภายใต้สังคมที่มีทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด กลไกตลาดที่มีความสมบูรณ์โดยวัดจากรายได้ประชาชาติและพฤติกรรมการแสวงหาความสุขของแต่ละบุคคลนั้นอันสามารถนำไปสู่ความสุขอันสูงสุดของสังคมได้ด้วยกลไกของตลาด (Invisible Hand) นั่นเอง แต่ในความเป็นจริงแล้วความสุขที่ได้มานั้นมีปัจจัยที่มากกว่าเงินและเสรีภาพในการเลือกที่มีผลต่อความสุขของผู้บุคคลซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ที่ควรคำนึงถึงเช่นกัน นอกจากนี้ นกอดล กรรณิกา และคณะ (2550) ได้ให้คำนิยามของความสุขของประชาชนทั้งประเทศว่าเป็นการประเมินภาพรวมของชีวิตประชาชนทั้งประเทศที่ประกอบไปด้วยการอยู่เย็นเป็นสุข (Well-being) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) คุณภาพชีวิต (Quality of Life) และการพบกันระหว่างความคาดหวังความต้องการกับความเป็นจริง (Self Actualization) สำหรับคำนิยามความสุข (Happiness)

แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสุข เริ่มขึ้นจากประเทศภูฏานซึ่งเป็นประเทศเดียวในโลกที่ประกาศใช้ตัวชี้วัดความสุขของชาติ (Gross Nation Happiness หรือ GNH) ซึ่งเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปีพ.ศ.2518 โดยกษัตริย์ Jigme Singhe Wangchuk โดยตัวชี้วัดความสุขจะรวมถึงความสุขที่เกิดจาก

สภาพแวดล้อมภายนอก (Hedonic happiness) กับความสุขภายใน (Eudemonic happiness) ที่เกิดจากความสงบภายในการตระหนักรู้ตนเอง และการอยู่ดีมีสุข (Well-being) และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน (Functioning) โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ได้แก่การมีปัจจัยสี่อย่างพอเพียงมีระดับการจ้างงานเต็มที่และมีค่าจ้างพอประทังชีพมีการพัฒนาประชากรด้านการศึกษาและสาธารณสุขเป็นต้น (2) การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นการปลูกป่าทดแทนการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ เป็นต้น (3) การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมคือการอนุรักษ์และการดำรงหวงแหนวัฒนธรรมประจำชาติ (4) การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลและการปกครองบ้านเมืองที่ดีกล่าวคือมีการปกครองอย่างเป็นธรรมมีความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคมผู้นำประเทศมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมปลูกฝังให้ประชาชนในประเทศยึดถือธรรมะและจริยธรรม

ตัวชี้วัดความสุขสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

สำหรับตัวชี้วัดความสุขสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น กรมสุขภาพจิต (2554) ได้มีการศึกษาค้นคว้าในการพัฒนาความ สุขเชิงจิตวิทยาในผู้สูงอายุโดยเฉพาะโดยได้ดำเนินการสร้างตัวชี้วัดความสุขสำหรับผู้สูงอายุใน 5 มิติ เพื่อให้สามารถนำมาปฏิบัติและสามารถวัดในเชิงสัมพันธ์ได้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ด้านที่ 1 สุขสบาย (Health) หมายถึง ความสามารถของผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพร่างกายให้มีสมรรถภาพร่างกายที่แข็งแรงคล่องแคล่ว มีกำลังสามารถตอบสนองต่อความต้องการทาง

กายภาพได้ตามสภาพที่เป็นอยู่มีเศรษฐกิจหรือปัจจัยที่จำเป็นพอเพียงไม่มีอุปถัถยหรืออันตรายมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพไม่ติดสิ่งเสพติด ด้านที่ 2 สุขสนุก (Recreation) หมายถึงความสามารถของผู้สูงอายุในการเลือกวิถีชีวิตที่รื่นรมย์สนุกสนานด้วยการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์เป็นสุขจิตใจสดชื่นแจ่มใสกระปรีกระเปรมมีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถลดความซึมเศร้าความเครียดและความวิตกกังวลได้ ด้านที่ 3 สุขสง่า (Integrity) หมายถึงความรู้สึพึงพอใจในชีวิตความภาคภูมิใจในตนเองความเชื่อมั่นในตนเองเห็นคุณค่าในตนเองการยอมรับนับถือตนเองให้กำลังใจตนเองได้เห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีลักษณะเอื้อเพื่อแบ่งปันและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม ด้านที่ 4 สุขสว่าง (Cognition) หมายถึงความสามารถของผู้สูงอายุด้านความจำความคิดอย่างมีเหตุมีผลการสื่อสารการวางแผนและการแก้ไขปัญหาความสามารถในการคิดแบบนามธรรมรวมทั้งความสามารถในการจัดการสิ่งต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่ 5 สุขสงบ (Peacefulness) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการรับรู้-เข้าใจความรู้สึกของตนเองรู้จักควบคุมอารมณ์และสามารถจัดการกับสภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถผ่อนคลายให้เกิดความสุซสงบกับตนเองได้รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวยอมรับสภาพสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง

5. แนวทางและการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม ให้มีความสุข

แนวทางและการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุนั้น ภัทรนันท์ อุ่นอ่อน (2564) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุไว้มีรายละเอียด ดังนี้ (1) ด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุควรหมั่นดูแลสุขภาพกายของตนเอง มีวินัยในการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณประโยชน์ พักผ่อนอย่างเพียงพอ ออกกำลังกายตามความเหมาะสมของช่วงวัยอย่างสม่ำเสมอ ครอบครัวยุคใหม่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ เพื่อลดอาการซึมเศร้า ท้อแท้ เบื่อหน่าย ทำให้ผู้สูงอายุมีควมรื่นรมย์ สนุกสนาน เป็นการพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีสุขจิตที่ดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการสาธารณสุข ควรพัฒนาระบบการสาธารณสุขให้มีทั้งคุณภาพ ประสิทธิภาพ และศักยภาพที่ดีเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่รักษาพยาบาลที่ดี เข้าถึงยา เวชภัณฑ์ ได้เข้ารับการรักษาที่ดีและเหมาะสม ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจที่ดีและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข (2) ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุควรมีการวางแผนทางการเงินตั้งแต่วัยทำงานรู้จักออมเงินไว้ใช้ในยามแก่ชรา เพื่อให้มีเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต สามารถนำเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค บริการ รวมไปถึงยารักษาโรคได้ตามความจำเป็น จะทำให้ผู้สูงอายุไม่ต้องวิตกกังวล ไม่คิดว่าตนเองเป็นภาระของลูกหลาน และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่วนหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับทางด้านการเงิน การเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ ให้คำแนะนำเรื่องการ

ปรับตัวรับมือกับเศรษฐกิจในวัยสูงอายุ เพื่อให้ผู้ที่เตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุเตรียมพร้อมทางด้านการเงิน การจัดสรรเงินให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

(3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ครอบครัวควรหาเวลาว่างพูดคุยกับผู้สูงอายุ หรือควรหาโอกาสพาผู้สูงอายุไปพบปะเพื่อนฝูง ญาติมิตร เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเพื่อพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิต ครอบครัวควรให้ความสนใจและความเข้าใจ ดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข ส่วนชุมชน และสังคมควรให้การยอมรับนับถือเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำกับคนในชุมชนและสังคม สื่อการเชิญชวนให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทเป็นจิตอาสา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ไม่คิดว่าตนเองถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยวในสังคม และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

(4) ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุและครอบครัวควรช่วยกันจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของที่อยู่อาศัย ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปราศจากสิ่งปฏิกูลและสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักอาศัยอย่างสบายใจและปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิต ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาพัฒนาสภาพแวดล้อม พัฒนาระบบการบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้มีทางคุณภาพ ประสิทธิภาพ และศักยภาพที่ดีได้มาตรฐาน สามารถรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความสุขสบายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุสนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ

การสนับสนุนการจัดทำโครงการหรือจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้ทำประโยชน์ เพื่อชุมชนและสังคม การกำหนดมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ นัสมล บุตรวิเศษ และอุปภิฐา อินทรสาด (2563) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ความแข็งแรงของร่างกายส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคนในครอบครัว ควรเรียนรู้ถึงปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นได้ในผู้สูงอายุรวมถึงวิธีป้องกันและดูแล จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้อีกยาวนานด้วยสุขภาพที่ดี ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ พบว่า การมีสมาธิในการทำงานส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุด คนในครอบครัวควรหาเวลาพูดคุยกับผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ พาผู้สูงอายุไปวัด ทำบุญ ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ หาเวลาทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุบ้าง ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสังคม สรุปได้ว่า ความพึงพอใจที่ได้ผูกมิตรกับคนอื่นส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือคนในสังคม ควรจัดกิจกรรม ที่ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาท มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่าต่อสังคม ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม คนในครอบครัวควรจัดสภาพบ้านเรือนให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตภายในบ้านได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข เช่น ห้องนอนของผู้สูงอายุควรอยู่ชั้นล่างของบ้าน ทางลาดและบันไดควรมีราวจับ เป็นต้น

6. สรุป

เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นสัจธรรม เป็นธรรมชาติของมนุษยชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ มนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมจึงไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง ต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ผู้สูงอายุก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะผู้สูงอายุในสังคมพหุวัฒนธรรม ในการประเพณีและการส่งเสริมความสุขให้แก่ผู้สูงอายุ มีด้วยกันทั้งหมด 4 ด้าน ด้านสุขภาพ ควรหมั่นดูแลสุขภาพกายของตนเอง มีวินัยในการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณประโยชน์ พักผ่อนอย่างเพียงพอ ออกกำลังกายตามความเหมาะสมของช่วงวัยอย่างสม่ำเสมอ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควรมีการวางแผนทางการเงินตั้งแต่วัยทำงานรู้จักออมเงินไว้ใช้ในยามแก่ชรา เพื่อให้มีเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต สามารถนำเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้สูงอายุไม่ต้องวิตกกังวล ไม่คิดว่าตนเองเป็นภาระของลูกหลาน และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ครอบครัวควรหาเวลาว่างพูดคุยกับผู้สูงอายุ หรือควรมหาโอกาสพาผู้สูงอายุไปพบปะเพื่อนฝูง ญาติมิตร เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเพื่อพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุและครอบครัวควรช่วยกันจัดการกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของที่อยู่อาศัย ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดปราศจากสิ่งปฏิกูลและสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักอาศัยอย่างสบายใจและปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิต การประเมินความสุขในผู้สูงอายุนั้น สามารถทำได้โดยการใช้แบบประเมินที่เหมาะสมและสอดคล้องในแต่ละมิติ ได้แก่ ดัชนีชี้

วัดความสุขคนไทย แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสุขในผู้สูงอายุ ควรคำนึงถึงทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เพื่อการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละคนและแต่ละกลุ่มเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และมีความมั่นคง เชื่อมมั่น ไม่ทอดทิ้ง สิ้นหวัง อีกต่อไป

7. อ้างอิง

- นัสมล บุตรวิเศษ และอุปรีษฐา อินทรสาด. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิศูนย์พระนครศรีอยุธยา.
- นฤพนธ์ ตัวงวิเศษ. (2566). *ฐานข้อมูลคำศัพท์ทางมานุษยวิทยา*. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2566, จาก <https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/glossary/90>
- ไทยรัฐ. (2566). *13 เมษายน วันผู้สูงอายุแห่งชาติ 2566 อัปเดตคนไทยอายุเกิน 100 ปีเพิ่มขึ้น*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/lifestyle45plus/2678730>
- ภัทรนันท์ อุ่นอ่อน และนพพร จันทรนาชู. (2565). *แนวทางการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 14(2), 24-46.

พระมหามงคลกานต์ วิฑิตมโน, คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์ และพูนศักดิ์ กมล.

(2562). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*. 6(2), 46-59.

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ. (2566). *ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://eh.anamai.moph.go.th/elderly-static/>

BBC NEWS. (2023). *พบความแก่ชราเร็วยังน้อย 4 แบบ คุณจะเป็นแบบไหนเมื่อสูงวัยมากขึ้น*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.bbc.com/thai/features-51288077>

Carstensen, L. L., Isaacowitz, D. M., and Charles, S. T. (2018). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American Psychologist*. 73(6), 727-743. Retrieved from <https://doi.org/10.1037/amp0000144>

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*. 95(3), 542-575.

Dupuy, H. J. (1977). The general well-being schedule. In F. McDowell & C. Newell (Eds.), *Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires* (p. 125). New York: Oxford University Press.

Eagan, J. L. (2023). *multiculturalism*. Encyclopedia Britannica. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/multiculturalism>

Jang, Y., Park, N. S., Chiriboga, D. A., and Kim, M. T. (2017). Latent profiles of acculturation and their implications for health: A study with Asian Americans in central Texas. *Asian American Journal of Psychology*. 8(3), 200.

Longley, R. (2021). *What Is Multiculturalism? Definition, Theories, and Examples*. Retrieved from <https://www.thoughtco.com/what-is-multiculturalism-4689285>

Mahon, N. E., and Yarcheski, T. J. (2002). Happiness as related to gender and health in early adolescents. *Clinical Nursing Research*, 11(2), 136-156.

Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.

World Health Organization. (2020). *Definition of an older or elderly person*. Retrieved from https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อลงตีพิมพ์
ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวารสาร

1. บริบทของวารสาร

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป โดยกำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม โดยในปีแรกเริ่มตีพิมพ์ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562

2. ประเภทของบทความ

2.1 บทความวิจัย (Research Article)

เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัย หรือสกัดมาจากงานวิจัย ประมวลสรุปกระบวนการวิจัยให้มีความกระชับและสั้นสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ ประกอบด้วย

- บทนำ
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด
- วิธีดำเนินการวิจัย
- สรุปผลการวิจัย

2.2 บทความวิชาการ (Original Article)

งานเขียนทางวิชาการซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ อย่างชัดเจน ตามหลักวิชาการจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ น่าสนใจประกอบด้วย

- บทนำ
- องค์ประกอบทฤษฎี
- อธิบายกระบวนการ (เนื้อหาสาระ)
- สรุปและอภิปรายผล

3. การจัดรูปแบบบทความ

3.1 บทความ

จะต้องใช้ขนาดกระดาษ A5 โดยกำหนดระยะห่างขอบบน 1.5 นิ้ว ขอบล่าง ขอบซ้าย และขอบขวา ด้านละ 1 นิ้ว ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

3.2 ชื่อบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

3.3 ชื่อผู้เขียนบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา พร้อมทำการอ้างอิงข้อมูลผู้เขียนใน ส่วนของ Footnote โดย Footnote ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 12 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.4 บทคัดย่อ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ เนื้อหาไม่เกิน 150 คำ และคำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ไม่เกิน 5 คำ โดยมีการกล่าวนำ ถึงความสำคัญของการศึกษา วิธีการหรือเครื่องมือในการศึกษา ผลสรุปจาก การศึกษาหรือการค้นพบที่สำคัญ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) จะต้องมีความสอดคล้องกัน

3.5 เนื้อหา

จะต้องเป็นภาษาไทย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14

ตัวธรรมดา

3.6 ตารางหรือภาพประกอบ

ข้อมูลในภาพและตารางจะต้องมีความคมชัด มีหมายเลขกำกับภาพและตารางตามลำดับ สำหรับภาพต้องระบุที่มาของภาพนั้นด้วย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา

3.7 เอกสารอ้างอิง

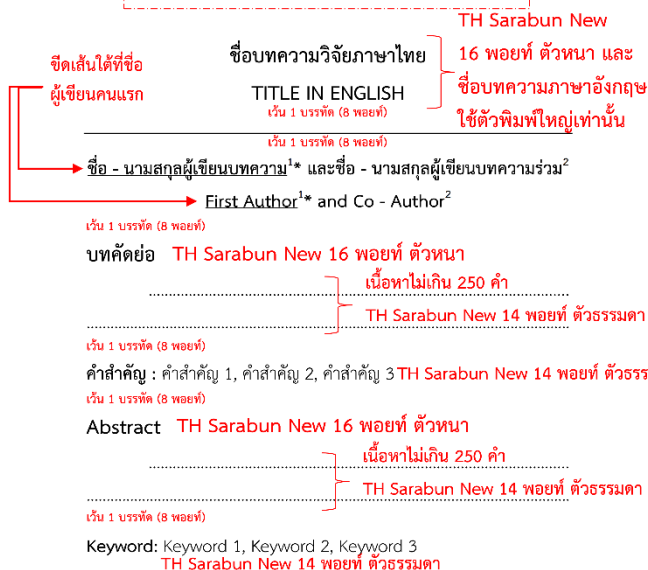
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.7.1 การอ้างอิงเนื้อหาภายในเนื้อเรื่องและภายในหัวข้อกับเอกสารอ้างอิง จะต้องตรงกัน และจะต้องมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับเอกสารตามกำหนดไว้อย่างครบถ้วน การอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันให้สม่ำเสมอ โดยใช้ระบบนาม-ปี

3.7.2 การเรียงลำดับเอกสาร ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้เขียนโดยไม่ต้องมีเลขกำกับ

ตัวอย่าง

รูปแบบบทความฉบับเต็ม ไม่เกิน 25 หน้ากระดาษ A5
ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว ระยะขอบล่าง ซ้าย และขวา 1 นิ้ว
ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

¹ ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความ

² ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความร่วม

* Corresponding author, E-mail: sample@mail.com ของผู้แต่งหลัก

1. บทนำ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)
- 2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)
3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

.....

3.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

.....

3.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

.....

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)
4. วิธีดำเนินการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....

} TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

4.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

4.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

5. สรุปผลการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New

14 พอยท์ ตัวหนา

เฉพาะหัวข้อ

รูปภาพ

รูปที่ 1 TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวบางปกติ

ที่มา: TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวบางปกติ

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

ตารางที่ 1

TH Sarabun New

14 พอยท์ ตัวหนา

เฉพาะหัวตาราง

[หัวตาราง]	[หัวตาราง]	[หัวตาราง]	[หัวตาราง]
[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]
[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]

ที่มา: TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวบางปกติ

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New

14 พอยท์ ตัวบางปกติ

เฉพาะเนื้อหาในตาราง

AAAA, A. A. //(AAAA) //AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.//
/////////AAAAAAA:/AAAAAA.
BBBB, B. B. //(BBBB) //BBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBB.//
/////////BBBBBBBBB:/BBBBBBBB.
CCCC, C. C. //(CCCC) //CCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCCC.//
/////////CCCCCCC:/CCCCCCC.
DDDD, D. D. //(DDDD) //DDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDDD.//
/////////DDDDDDDD:/DDDDDD.
EEEE, E. E. //(EEEE) //EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE.//
/////////EEEEEEEE:/EEEEEEEE.

TH Sarabun New 14 web ที่ ตัวบางปกติ

หมายเหตุ / คือ เว้นระยะ 1 ครั้ง

รูปแบบการอ้างอิง / บรรณานุกรม

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 1 คน และพิมพ์ครั้งที่ 1 (ไม่ต้องลงรายการครั้งที่พิมพ์
หากเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 1)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีการพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Place:
Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ-สกุล¹ และชื่อ-สกุล². (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹ and Author, B. B.² (Year). *Title of the book*. (Edition
ed.). Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 3 - 4 คน (โดยให้ใส่ชื่อ นามสกุลให้ครบทุกคน ใส่คำว่า และหน้าชื่อสกุลคนสุดท้าย)

ชื่อ-สกุล¹, ชื่อ-สกุล², ชื่อ-สกุล³, และชื่อ-สกุล⁴. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹, Author, B. B.², Author, C. C.³ and Author, D. D.⁴
(Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่งมากกว่า 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ 6 คนแรก คนถัดไปให้ใช้ “และคณะ”)

ชื่อ-สกุล¹, ชื่อ-สกุล², ชื่อ-สกุล³, ชื่อ-สกุล⁴, ชื่อ-สกุล⁵, ชื่อ-สกุล⁶ และคณะ.
(ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹, Author, B. B.², Author, C. C.³ Author, D. D.⁴, Author,
E. E.⁵, Author, F. F.⁶ and et al. (Year). *Title of the book*.
(Edition ed.). Place: Publisher.

หนังสือแปล

ชื่อ-สกุลผู้แต่งต้นฉบับ. (ปีที่พิมพ์ผู้แปล). ชื่อเรื่องหนังสือ(ของผู้แปล)
[ชื่อหนังสือต้นฉบับ]. (ครั้งที่พิมพ์ 2(ถ้ามี)). (ชื่อ-สกุล, ผู้แปล).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Book title(Subtitle)* [Original Manuscript].
(Translator T. T., Translator.). (Edition ed.). Place:
Publisher.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. (พิมพ์ครั้งที่). สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

วิทยานิพนธ์ *ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์หรือฐานข้อมูล*

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิทยานิพนธ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). *Title of thesis/dissertation*. [Description: Unpublished doctoral dissertation Institution and place]. Retrieved Month Day, Year from <http://www.xxxxxxx>

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบรูปเล่ม / ดิจิทัล

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหัวข้องานประชุม. *ชื่อการประชุม*. (เลขหน้า).

Author, A. A. (Year). Title. In Editor (Ed. หรือ Eds.), Title of conference. *Title of conference*. (page).

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหัวข้อการประชุม. ชื่อการประชุม. (เลขหน้า). สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxx>

Author, A. A. (Year). Title. In Editor (Ed. or Eds.), Title of conference. *Title of conference*. (page). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxxx>

กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง
ชื่อฐานข้อมูล/<https://doi.org/xxx>

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). เรื่องที่ประชุม. ใน ชื่อ (ประธาน), ชื่อการประชุม [Symposium]. ชื่องานที่จัดประชุม, สถานที่ประชุม.

Author, A. A. (Year). Title of contribution. In Chairname (Chair), *Title of the Symposium* [Symposium]. Conference Name, Location.

การนำเสนองานวิจัยหรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster Presentation)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร หรือโปสเตอร์ [เอกสารนำเสนอในที่ประชุม หรือโปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม]. ชื่อการประชุม. (เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of conference paper or poster* [Paper presentation or Poster presentation]. Conference Name. (page), Location: Publisher.

กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากสถานที่ ตัวอย่าง ชื่อสถานที่./ <https://doi.org/xxx>

หนังสือพิมพ์ รูปแบบฉบับตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี, วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์. ชื่อหนังสือพิมพ์. (เลขหน้า).

Author, A. A. (Year, Day Month). Title of the Cullum. *Title of the Newspaper*. (page).

หนังสือพิมพ์ รูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี, วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์. ชื่อหนังสือพิมพ์. (เลขหน้า).

สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A.A. (Year, Day Month). Title of the Cullum. *Title of the Newspaper*. (page). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

เว็บไซต์

ชื่อ-สกุลผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อบทความ*. ชื่อเว็บไซต์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). Title of the work: Subtitle. Website name. Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.พ.) หรือ (n.p.)

กรณีไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

กรณีที่ปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

วิดีโอยูทูป หรือวิดีโอสตรีมมิ่ง (YouTube หรือ streaming video)

ชื่อ-สกุลผู้อัปโหลดวิดีโอ. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิดีโอที่โพสต์* [วิดีโอ ยูทูป]. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Uploader, U. U. (Year). Title of work [Video YouTube]. Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, วัน เดือน). *เรื่องที่สัมภาษณ์* [สัมภาษณ์]. ตำแหน่ง (ถ้ามี).

Interviewee, I. I. (Year, Day Month). Title of Interview [Interview]. Position.

รูปแบบบทความฉบับเต็ม ไม่เกิน 25 หน้ากระดาษ A5
ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว ระยะขอบล่าง ซ้าย และขวา 1 นิ้ว
ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

ชิตเส้นใต้ที่ชื่อผู้เขียนคนแรก

ชื่อบทความวิชาการภาษาไทย

TITLE IN ENGLISH

TH Sarabun New

16 พอยท์ ตัวหนา และ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เท่านั้น

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

ชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความ¹* และชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความร่วม²

First Author¹* and Co - Author²

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

บทคัดย่อ

TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

คำสำคัญ : คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Abstract

TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Keyword: Keyword 1, Keyword 2, Keyword 3

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

¹ ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความ

² ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความร่วม

* Corresponding author, E-mail: Sample@mail.com ของผู้แต่งหลัก

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

.....

(เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์))

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

TH Sarabun New 14 พยท ตัวธรรมดา

TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

หมายเหตุ / คือ เว้นระยะ 1 ครั้ง

TH Sarabun New 14 พอเหมาะ ทั่วงานปกติ

รูปแบบการอ้างอิง / บรรณานุกรม

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 1 คน และพิมพ์ครั้งที่ 1 (ไม่ต้องลงรายการครั้งที่พิมพ์
หากเป็นการพิมพ์ครั้งที่1)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีการพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Place:
Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 2 คน

ชื่อ-สกุล¹ และชื่อ-สกุล². (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹ and Author, B. B.² (Year). *Title of the book*. (Edition
ed.). Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่ง 3 - 4 คน (โดยให้ใส่ชื่อ นามสกุลให้ครบทุกคน ใส่คำว่า
และหน้าชื่อสกุลคนสุดท้าย)

ชื่อ-สกุล¹, ชื่อ-สกุล², ชื่อ-สกุล³, และชื่อ-สกุล⁴. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่
พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹, Author, B. B.², Author, C. C.³ and Author, D. D.⁴
(Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Place: Publisher.

หนังสือ ที่มีผู้แต่งมากกว่า 6 คน (โดยให้ใส่ชื่อ 6 คนแรก คนถัดไปให้ใช้
“และคณะ”)

ชื่อ-สกุล¹, ชื่อ-สกุล², ชื่อ-สกุล³, ชื่อ-สกุล⁴, ชื่อ-สกุล⁵, ชื่อ-สกุล⁶ และคณะ.
(ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A.¹, Author, B. B.², Author, C. C.³ Author, D. D.⁴, Author,
E. E.⁵, Author, F. F.⁶ and et al. (Year). *Title of the book*.
(Edition ed.). Place: Publisher.

หนังสือแปล

ชื่อ-สกุลผู้แต่งต้นฉบับ. (ปีที่พิมพ์ผู้แปล). ชื่อเรื่องหนังสือ(ของผู้แปล)
[ชื่อหนังสือต้นฉบับ]. (ครั้งที่พิมพ์ 2(ถ้ามี)). (ชื่อ-สกุล, ผู้แปล).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Book title(Subtitle)* [Original Manuscript].
(Translator T. T., Translator.). (Edition ed.). Place:
Publisher.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. (พิมพ์ครั้งที่). สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). *Title of the book*. (Edition ed.). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

วิทยานิพนธ์ *ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์หรือฐานข้อมูล*

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิทยานิพนธ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). *Title of thesis/dissertation*. [Description: Unpublished doctoral dissertation Institution and place]. Retrieved Month Day, Year from <http://www.xxxxxxx>

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบรูปเล่ม / ดิจิทัล

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหัวข้องานประชุม. *ชื่อการประชุม*. (เลขหน้า).

Author, A. A. (Year). Title. In Editor (Ed. หรือ Eds.), Title of conference. *Title of conference*. (page).

รายงานการประชุมวิชาการที่มี Proceeding ในรูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหัวข้อการประชุม. ชื่อการประชุม. (เลขหน้า). สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxx>

Author, A. A. (Year). Title. In Editor (Ed. or Eds.), Title of conference. *Title of conference*. (page). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxxx>

กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง
ชื่อฐานข้อมูล/<https://doi.org/xxx>

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). เรื่องที่ประชุม. ใน ชื่อ (ประธาน), ชื่อการประชุม [Symposium]. ชื่องานที่จัดประชุม, สถานที่ประชุม.

Author, A. A. (Year). Title of contribution. In Chairname (Chair), *Title of the Symposium* [Symposium]. Conference Name, Location.

การนำเสนองานวิจัยหรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster Presentation)

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสาร หรือโปสเตอร์ [เอกสารนำเสนอในที่ประชุม หรือโปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม]. ชื่อการประชุม. (เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of conference paper or poster* [Paper presentation or Poster presentation]. Conference Name. (page), Location: Publisher.

กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากสถานที่ ตัวอย่าง ชื่อสถานที่./ <https://doi.org/xxx>

หนังสือพิมพ์ รูปแบบฉบับตีพิมพ์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี, วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์. ชื่อหนังสือพิมพ์. (เลขหน้า).

Author, A. A. (Year, Day Month). Title of the Cullum. *Title of the Newspaper*. (page).

หนังสือพิมพ์ รูปแบบออนไลน์

ชื่อ-สกุลผู้แต่ง. (ปี, วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์. ชื่อหนังสือพิมพ์. (เลขหน้า).

สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A.A. (Year, Day Month). Title of the Cullum. *Title of the Newspaper*. (page). Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

เว็บไซต์

ชื่อ-สกุลผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อบทความ*. ชื่อเว็บไซต์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Author, A. A. (Year). Title of the work: Subtitle. Website name. Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

กรณีไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.พ.) หรือ (n.p.)

กรณีไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

กรณีที่ปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

วิดีโอยูทูบ หรือวิดีโอสตรีมมิ่ง (YouTube หรือ streaming video)

ชื่อ-สกุลผู้อัปโหลดวิดีโอ. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิดีโอที่โพสต์* [วิดีโอ ยูทูบ]. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxx>

Uploader, U. U. (Year). Title of work [Video YouTube]. Retrieved Month Day, Year, from <http://www.xxxxxxx>

การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, วัน เดือน). *เรื่องที่สัมภาษณ์* [สัมภาษณ์]. ตำแหน่ง (ถ้ามี).

Interviewee, I. I. (Year, Day Month). Title of Interview [Interview]. Position.